

కలబోసిన ముత్యాలు

నూక్తులు - సుధామయ కావ్య ఖండికలు

(బాల సాహిత్యము)

(అటవెలది, తేటగీతి పద్యాలలో)

See No: 25285

దుర్గా ప్రసాద్

మాతృ వందనము

ఓహో! నా జన్మభూమి! ఓహో! నా మాతృభూమి!
ఓహో! నా కన్నతల్లి! వందన మిదె ప్రియభారతి!
ఓహో! నా జన్మభూమి! ఓహో! నా మాతృభూమి!

నకలనస్య శ్రీనిలయిని! సాధుమార్గ శుభదాయిని!
సర్వలోక జనపూజిత! సామగాన సురభాషిణి!
సకలధర్మ సహజీవన సంస్కృతి విలసిత శోభిని!
పుణ్యకర్మ సువిరాజిత పూర్ణకలా తేజోమయి!

ఓహో! నా జన్మభూమి! ఓహో! నా మాతృభూమి!
ఓహో! నా కన్నతల్లి! వందనమిదె! ప్రియభారతి!

గంగ యమున గోదావరి కావేరీ కృష్ణవేణి!
ఉన్నతహిమ గిరిశిఖరము అమరిన శుభ కల్యాణి!
అడుగడుగున పుణ్యభూము లమరు విమల సౌమ్యమూర్తి!
మధుర కావ్యగేయ శిల్ప మంజులతర శివగాయని!

ఓహో! నా జన్మభూమి! ఓహో! నా మాతృభూమి!
ఓహో! నా కన్నతల్లి! వందనమిదె! ప్రియభారతి!

సత్యము శివ సుందరములు సర్వదిశలు విలసిల్లిన
ఈ సుందర కర్మభూమి! ఈ ఐషిత్ర దివ్యధాత్రి!
నీ స్వరూప విలసనమే! నీ యనంత దర్శనమే!
అమ్మా! నీ యాశీస్సులు నలరి వేడుచుంటి నమ్మ!

ఓహో! నా జన్మభూమి! ఓహో! నా మాతృభూమి!
ఓహో! నా కన్నతల్లి! వందనమిదె ప్రియభారతి!
ఓహో! నా జన్మభూమి ఓహో! నా మాతృభూమి!

దేవతా వందనము

వాణీ! వీణాపాణీ! వందిత జన సకలలోక!
కామిత విద్యాప్రసన్న! కల్యాణీ! శుభదాయినీ!
వాణీ! వీణాపాణీ! వందిత జన సకలలోక!

యోగివంద్య జ్ఞానజ్యోతి! సారస్వత స్వాదురూప!
మృదుపద సుందరభావన! కపికులజన వరదాయినీ!
విశ్వరూప! విమలచరిత! అక్షరరూపిణి భారతి!
లలిత లలిత పదశోభిని! లాలిత సుందర భాషిణి!

ఉదయసంధ్య అరుణారుణ రేఖాంకిత సదయనేత్రి!
కరుణామయి! కావ్యగేయ గాన కళా సుప్రసన్న!
అజరుద్రాచ్యుత పూజిత! ఆదిరూప! శుభదాయినీ!
ఋధసేవిత! ధవళవర్ణ ! భూరికృపానంద లహరి!

లలితకళా నందమూర్తి విలసిత చైతన్యమూర్తి!
మానవ విజ్ఞాన భాండ మధుర సుధాకలశహస్త!
శివరూపిణి! ప్రణవనాద! తేజోమయి! దీపలేఖ!
అఖిల జీవకోటి హృదయ! ఆనందిని! శ్రీదుర్గా!

వాణీ! వీణాపాణీ! వందిత జన సకలలోక!
కామిత విద్యాప్రసన్న! కల్యాణీ! శుభదాయినీ!
వాణీ! వీణాపాణీ! వందిత జన సకలలోక!

వి న య వా క్య ము

ఆట వెలది, గీతపద్యములలో రచింపబడిన యీ సూక్తుల నిధిని ఆంధ్ర భాషా సరస్వతికి నలుబది యొకటవ పూజా పుష్పముగా సమర్పించుకొను చున్నాను.

గత ముప్పది సంవత్సరములుగా తెలుగు భాషా వోదకునిగా పనిచేయుచు, ప్రతి దినము ప్రార్థనా సమయమునందు విద్యార్థులకు ఏదో ఒక సూక్తిని లేదా, ఉపదేశము ఒక విద్యార్థిచే ఉపన్యసింపజేయుటగాని, నల్ల బల్లపై వ్రాయుటగాని జరుగుచున్నది.

ఈ నీతి పద్యములు ప్రారంభమున బాలల కొఱకు ప్రారంభింప బడినను పెద్దవారికిగూడ ఉపయోగ బడునట్లు రచింపబడినవి. ఈ పుస్తకమునందు సూక్తులతో బాటు కొన్ని కావ్య ఖండికలుగూడ జేర్చబడినవి. దాదాపు వేయి పద్యముల పుస్తకముగా రూపొందినది

ఈ గ్రంథములోని సూక్తులుగాని, కావ్య ఖండికలుగాని బాలలకు లేదా చదువరులకు నే మాత్రము స్పందింప జేసినను నా శృషి ఫలించి నట్లుగా భావించుకుందును.

విద్యాధికారులకు యీ గ్రంథము ఏ మాత్రము స్పందింపజేసినను తమ పాఠశాల విద్యార్థులచే బరింపజేయ గోరుచున్నాను. సగము ధరకే ఆ పాఠశాల విద్యార్థులకు అందజేయగలను.

గత 20 సంవత్సరాలుగా ఉపాధ్యాయ వృత్తిని ఆచరిస్తూ అనేక ఉన్నత పాఠశాలలలో బోధనా వృత్తిని ఆచరిస్తూ అనేకమంది ప్రధానోపాధ్యాయులు, సోదర ఉపాధ్యాయులతో సన్నిహితంగా పనిచేస్తూ వారి ఆదర సత్కారాలను పొందడం జరిగింది. వారందరికీ నా నమస్సుమాంజలులు. విద్యార్థులచేగూడ మిక్కిలి ఆదర సత్కారాలను గౌరవాన్ని అందుకోవడం జరిగింది. వారందరికీ ప్రేమపూర్వకమైన శుభాశీస్సులు.

ఈ సమయంలోనే 40 సాహిత్య గ్రంథములు రచించి, ప్రచురించడం జరిగింది వానిలో ఎక్కు

వగా లలిత గీతాలు, మీరాబాయి, శ్రీ అండాళ్ దేవి, కీ॥ శే॥ దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రిగార్లను అనుసరించి వ్రాయబడినవి. ప్రముఖుల ప్రశంసల అందుకొంటేని. వీని పలనగూడ ఉపాధ్యాయ వృత్తితో బాటు ఆత్మత్వపై లభించినది.

ఈ విధమైన ఉపాధ్యాయ వృత్తిని చేయడం ద్వారా నా జీవితం ధన్యమైనదిగా భావించుకొనుచున్నాను.

జిల్లా విద్యాధికారులచే ఉత్తమ ఉపాధ్యాయునిగా ఎన్నికజేయబడి సన్మానింప బడితిని.

ఈ విధంగా ఉపాధ్యాయ వృత్తిని ఆచరింప జేయుటయే గాక, సారస్వత సేవగూడ జేయించి నందులకు చదువులతల్లి సరస్వతీదేవికి నా భక్తి పూర్వక నమస్కృతులు అర్పించుకొనుచున్నాను.

—రచయిత

స మ ర్పణ ము

భావి భారత పౌరులైన
నేటి

బాల బాలికలకు—

అరవిరసిన గులాబీల

అందాల పూగుత్తులతో

కలబోసిన ముత్యాలు

(సూక్తులు-సుధామయ ఖండికలు)

(ఆట వెలదులు-తేట గీతులు)

సారభూతమైన సకలమౌజ్ఞానము
ఒక్క మాటయందు నొనర నూక్తి;
అట్టి సూక్తు లిలను నక్షయంబుగ గలవు
కొన్ని సూక్తు లలరి గూర్చినాడ!

సూక్తిమాలలందు సుందర మైనవి
గ్రహణ జేసినాడ! గ్రంథములను!
అంతరంగమందు నావిర్భవించిన
కొన్ని సూక్తు లిందు గూర్చినాడ!

కొన్ని సూక్తులిందు గూర్చినాడను మఱి
కావ్య ఖండికలలును గలవు కొన్ని!
చిట్టినగవు జిందు చిన్నారి బాలలు
కంద జేయుచుంటి యలరి ప్రీతి!

చిన్ని బాలలార! చేరి బలింపుడు
రోజుకొక్క సూక్తి రూఢియలరి!
ఉదయ సంధ్యలందు నుదయించు సూర్యుని
వెల్లు రేఖలట్లు విరియ మనసు!

భాను కాంచి సోకి భాసిల్లు బద్మము
దగిలి చంద్రలేఖ తరుణి కలువ!
విరిసినట్టి విధము విలసిల్లు మనసులు
సూక్తి సుథను దగిలి సుందరముగ!

మాల గ్రుచ్చినట్టి మధురమౌ సూక్తులు
బాలలైన మీకు బహు విధముల!
మనసులు వికసింప మఱి జ్ఞాన ముదయింప
యర్పణంబు జేసి యలరు చుంటి!

నోట జదువు దాని మనసున మధియించి
యంత రంగమందు నధివసింప!
ఆచరణము నందు నలర జేయుచు మీరు
మార్గదర్శు లగుడు! మహిని మెచ్చ!

సూక్తి సుథను గ్రోలి సురుచిర వక్తలై
తోటివారి యందు మేటు లగుచు!
కార్యదర్శు లగుచు గమ్యము గనుగొనుచు
అక్ష్యశుద్ధి గనుడు లాలితముగ!

సురుచిర పదములను, సుందర భావాలు
మెత్తనైన మనసు పొత్తికలను!
రాగ తాళ లయల రంజిల్ల గొంతెత్తి
ఆట వెలిది వోలె పాటబాడి!

కావ్య ఖండికలను గలబోసి సూక్తులు
మాలగ్రుచ్చి తేను మధురముగను!
చిన్ని బాలల కిది చేతి కందించితీ
యెదను దాల్చి దివ్య సుథల దేల!

కలబోసిన ముత్యాలు

(ఆట వెలదులు)

(నీతి పద్యాలు)

శ్రీకరముగ వినుడు చిన్నారి బాలలు!
మధురమైన మంచి మాట వినుడు!
తేనెలొలుకు నట్టి తీయని బలుకుల
దెలియ నీతులెన్నో తేటబుఱు!

మంచివాడు బలుకు మాధుర్య మొలుకగా
దురితు డెప్పుడు బలుకు దురుసుగాను!
చిలుక బలుకు గాద! చిత్రమౌ స్వరమున
కాకి బలుకు గాద! కఠినముగను!

కల లాడబోకు గలుగునురా హాని
హాస్య మాడబోకు నాప దొచ్చు!
తీపి మాటతోని తేనెల నొలికించు
మాటలోనె గలదు మహిమ జగతి!

ఒక్క కోకిలమ్మ యొసగదా హాయిని
వేయి కాకులేల వీనుల రొద!
లాలితమును లేని లక్ష పాటల లేల?
మంచి బాలలార! మాట వినుడు!

ధనము ధనమటంచు దరిలేని యాశల
దల డిల్లు చుండ్రు ధరణి జనులు!
తేనె తీగల వలె హాని జెందుదురిల
మంచి బాలలార! మాట వినుడు!

మంచి చెడుగు లెపుడు మాయపు జగమున
నిజము కల్లలుండు నిఖిలమందు!
మంచి దారి నడిచి మన్నింపు మంచిని
సత్య మెపుడు నిలుచు నిత్యముగను!

విద్యయందు గలదు విమలమౌ జ్ఞానము
సర్వ సుఖములంద సాధ్యమగును!
విద్య లేనివాడు వింతయౌ పశువని
వసుధ యందు గలుగు వాక్కు వినవె?

దాన గుణము లేని ధనవంతు డెందుకు?
మంచి మనసు లేని మనుజు డేల?
సాధు గుణము లేని సర్వజ్ఞు డెందుకు?
పాడు బడిన యట్టి బాచి రీతి!

తల్లి తండ్రి మాట దగ జవదాటక
యనుసరించు వాడె యమర వరుడు!
పుట్టినట్టి తనదు బుణ్య భూమిని భక్తి
పూజ సేయువాడు బుణ్య డతడు

నిన్న పాఠ్యములను నేడెందు కనకుము
నిన్న నుండి కాదె నేడు పుట్టె!
నిన్న పాఠ్యములను నేర్పుగా జదివిన
నేటి పాఠమొచ్చు మేటిగాను!

మాతృ భూమి నెపుడు మఱువ బోకుము జిన్ని!
జన్మనిచ్చి నట్టి పుణ్య భూమి!
ఎన్ని దేశములను నెంతగా దిరిగిన
కన్నతల్లి కంటె గలదె మిన్న?

మాతృ భూమి యెప్పుడు మధురమై యుండును
నెట్టి వానికైన దిట్టకైన!
ఉగ్గు బాలతోని యుయ్యాల లూగించి
పొడినట్టి యమ్మ పలుకు బ్రీతి!

చెడ్డవారితోని స్నేహంబు జేయకు
జెడును నీదు మంచి శీలమంత!
స్నేహమునను గాదె! శీల మశ్లేతలు
గలిగి యుండు జగతి కల్ల గాదు!

చిలిపి వానితోని స్నేహంబు సేయకు
మాట వచ్చు దుదకు మనసు నొచ్చు,
పూల దీవె గాలి చిలిపి స్నేహము జేసి
పూలు రాల తూలి పుడమి బడవె?

బడికి వేళకేగి పాఠ్యాంశముల బాగ
చదువ వ్రాయనేర్చి సద్గుణముల!
అలవడు లటులలరి యాట పాటల నేర్చి
నేర్చు మిగుల చిన్ని! నేర్చుకొనుము!

వెన్నపూస వోలె, వెలుగు దీపిక వోలె
కన్నతల్లి కెప్పుడు నుల్లమలర!
చిలిపి పనులు లేక చెంగల్వ దండలా
మెలగవలయు జనులు మెచ్చుకొనగ!

స్నేహితులను నెప్పుడు జీదరింపకు జిన్ని!
మల్లెపూవు వోలె మనసు జిందు!
అలల వోలె వెలిగి యాట పాటల జెలగి
కండ బలము బుద్ధి బలము నొందు!

దేశభక్తి గలిగి దీక్షతో నీవును
 చేతనైన సేవ జేయవలయు!
 మాతృభూమి నెపుడు మఱువ కూడదు సుమా!
 కర్మభూమి నీదు జన్మభూమి!

తొలి ప్రభాకర రేఖ తొంగి చూడక ముందు
 నిమర లెమ్ము జిన్ని! నేర్పు మిగుల!
 భక్తితోడి పాడి భగవంతు కిర్తనలో
 మాతృ వందనమును మఱువ వలదు!

అఱచి యఱచి యొరుల నారాట బెట్టకు
 చిటిలిపోవు మనసు జిన్నవోవు!
 శాంతమునను గాదె సమకూరు పనులన్ని
 మనసు లతికిపోవు మర్మముగను!

కంటి పాపకువలె కనవోయి దమ్ముల
 కయ్య మాడకోయి! గాయ మగును!
 ఇంటిలోని తగవు లిల్లిల్లు జేర్చకు
 మమత చిటిలిపోవు, సుచ్చ పచ్చు!

మంచి మాటలాడు మరియాద వీడకు
 పెద్దలందు మిగుల ప్రీతితోని!
 వినయ వాక్యములను విస్తారమగు ప్రేమ
 నిలిచి యుండు ననుట నిజము గాదె!

కలిసి మెలిసి యుండు గలుగును సంపదలో
 యిరుగు పొరుగుతోని యిచట నచట!
 సంఘ జీవులంత సమతతో మెలిగిన
 యదియె స్వర్గభూమి యరయు మన్న!

గగనమంత తారలలుము కొన్నట్లుగా
కిరణ కాంతు లొలికి దీప్తి గాంచి!
మనుజు లంత గూడి మధుర జీవనమున
పుడమి యందు పూలు బూయ వలయు

అండలేని బ్రదుకు నర్థంబు లేదోయి!
యండ యుండ వలయు నఖిల ప్రజకు!
ఒంటిగా బ్రదుకుచు నుండ జాలడు భువిని
పక్షిగూడ మఱియు బశువు గూడ!

సరసులు విరసులూ సంఘమం దుందురు
మంచి చెడ్డ దెలిసి మసలు మన్న!
హంస కొక్కెఱలను నరసి జూదుము జిన్ని
రూప భేదములను రూడి బలుకు!

తుమ్మెద వలె నీవు దూలి నాట్యములను
పాట బాడ వలయు బ్రగతి గీతి!
చిన్ని నవ్వులతోని చిందులు ద్రొక్కుచు
బ్రదుకు బాటయందు బయన మగుము!

భావి భారతమున బంగారు బాబువై
బ్రతుకు బాట దెలిసి బ్రగతి దెలిసి!
జనుల కందఱకును జాగృతి గలిగించి
యశము గాంచవోయి! యలరి జగతి

మావి తరువు జూడు! మధురమౌ సౌఖ్యగుల,
కొమ్మ రెమ్మ జివురు కోటిపూలు!
మధుర ఫలము లుండు మానుగా దేశంబు
దలప వోయి యటులె తఱచి చూడు!

దేశభక్తి గలిగి దేశము ప్రేమించు
 దీక్షతోని దిశల దీన ప్రజల!
 అర్థి బాపి వారి యారాటమును మాన్పి
 కాంతి శాంతి గూర్ప వదము ద్రొక్కు!

కలల గాంచవోయి కమ్మని కలలను
 దేశ ప్రజల ప్రగతి దీటు గాగ!
 కలల నిజము నేయ కదిలిపో ముందుకు
 త్యాగ నిరతితోని దీక్షతోని!

కొండ కోనలందు గోకిల బాడును!
 మధుర గీతములను మాతృ భక్తి!
 నీవు గూడ మాతృ సీరాజనము లిచ్చి
 పాట పాడవోయి! షరమ భక్తి!

పూవు బరిమళించి పొందును వాసనలో
 దూర దూరములను దొలకరించు!
 నీలో తొంగి జూచు నిగ్గుల నన్నింటి
 ప్రజల కందజేయ ప్రతిన గొనుము!

ఎన్ని శాస్త్రములను నెంతగా జదివిన
 మనసు లేనివాడు మనిషి గాడు!
 ఎన్ని వన్నెలున్న యెందుకు కొఱగాడు!
 కాగితంపు పూవు కనులకింపు!

మనసు నింపి కొనుము! మధురమో ప్రేమతో
 తీయ తేనెకన్న తీపికన్న!
 మంచితనము బెంచు మాధుర్యమగు మాట
 పలుక నేర్చుకొనుము! బరులు మెచ్చ!

ఎండుటాకు వోలె నెగసిపో బోకుమా!
 నవ్వులాట జగతి నలిగె దీవు!
 చిగురుటాకు వోలె జిత్రించు సందాలు
 కవులు మెచ్చుకొనగ క్రాంతి గీతి

మనసు దీపమగును మధురమౌ కాంతులు
 దివిని భువిని వెలిగి తేజమొసగు!
 దీప కాంతి నీవు దివిటిగ జేదాల్చి
 కాణు జీకటులను గడకు ద్రోలు!

విద్య యెందుకనిన వినయంబు గొఱకురా!
 మంచితనము మంచి మాట కొఱకు!
 పరుల మాయజేయ పరుల బీడింపగా
 కాదు విద్య చిన్ని! కాదు! గాదు!

మతమటన్న యొకటె మానవత్వము సుమా!
 మంచితనము తోని మసలుటన్న!
 అన్ని మతము లొకటి! యన్నిటి లక్ష్యము
 విశ్వశాంతి! ప్రేమ! విసర చిన్ని!

కోతికి పలె నీవు కొమ్మ కొమ్మన జేరి
 చిలిపి పనులతోని చింఁచుకోయి!
 పూవులందు నెగురు బొలుపు తుమ్మెద వోలె
 మధుర నాట్యములను మదీని నింపు!

పశ్చు భూషణములు, పయ్యారి నడకలు
 నందమనుచు దలచి యలరకోయి!
 అంతరంగ మందు నందంబు నందంబు!
 మంచి నడత నడిచి మసలు మన్న!

అందముననె యుండు సౌనంద మంతయు
నదియె యమృతమని యార్జ్య లనిరి!
అణువు నణువున గల యందాలు గనవోయి!
చూపులోనె గలదు! చోద్యమంత

విశ్వ సుందరతను విమల సౌందర్యము
ప్రకృతి యందు గలదు పాల మనసు!
అర్చనలను జేసి యానంద బడవోయి!
తల్లివోలె నొడిని దలను జేర్చి!

అంధకార మనెడి యజ్ఞాన మందున
మునిగిపోకు చిన్ని! మొరటు వోలె!
జ్ఞాన దీపిక లిల జనియింప మనసున
పద్మమట్లు విరిసి ప్రతిభ జిందు!

హెచ్చు తగ్గులంచు నెంచవోకుము చిన్ని!
మనుజులందఱొకటి మమత జూడు!
కులము మతమనెడి కూడని భావాల
మనసు నుండి ద్రోలి మసలు మన్న!

మతములెన్ని యున్న మానవు లొకటేను
మాధవుండు నొకడె మహిత శక్తి!
మత విభేదములను మమతను ద్రుంపకు
దైవమనగ బ్రేమ! తఱచి గనుము!

పరమత విరసంబు బాపంబురా చిన్ని
మతము బోధ జేయు మమత సమత!
నీ సమాన మనుచు నిఖిల జీవుల జూడు!
సఖిల జీవులందు నాత్మ యొకటి!

తల్లి దండ్రు కంటె తన స్నేహితుని కంటె
గురువు గొప్పవాడు గూర్మి వినుము!
మనసునందు నున్న మలినము దొలగించి
వెలుగును వెదజల్లు వేల్పుగాదె!

గురువు బ్రహ్మ విష్ణు గూర్మి మహేశ్వరుం
డనెడి మాట వినవె! యార్జ్య జనుల
జ్ఞాన దీపమిచ్చి జాగృతి బరచేటి
గురువు ఋణము దీర్చ తరమె జగతి?

మనసు నున్నదలపు మఱు మాట లేకుండ
నోట బలుక వలయు దీటుగాగ!
చేత జేయ వలయు జెన్నుగా నాతడే
మహిత జనులచేత మన్యనందు!

అనుగు స్నేహితులను సతి దూరమున నుంచి
క్రొత్తవారితోని బొత్తు సేయ!
తన వారలే తనకు దగ శత్రువు లగుదురు
జగతి రీతి దెలిసి చనుము జిన్ని!

నీదు మాతృభూమి నీతిని, ఖ్యాతిని
మహిత సంస్కృతులను మఱువబోకు!
ఎన్ని దేశములకు నేగినా తిరిగినా
మాతృభూమి ఋణము మఱువరాదు!

ప్రాత ప్రాత యనుచు బరిహా సింపకు మోయి!
క్రొత్త క్రొత్త యనుచు గూడి జనకు!
పాత క్రొత్తలందు బరువంబు గ్రహించి
పరుగు లెత్తవోయి! పథము దెలిపి!

నిజము బలికిన యెడ నిష్ఠూర మగునని
 లోకమందు గలదు లోక యుక్తి!
 అయిన గూడ నీవు నట్టిట్లు లొంగక
 బలుక వలయు నిజము నులికి బడక!

కొండ కోనలందు కోకిల గొంతెత్తి
 పాడుకొనును పాట పరవశమున!
 ప్రకృతి యందములను బరికించి నీవును
 బాడుకొనుము! ప్రగతి భ్రమర గీతి!

చూరమున కొండ దృష్టికి నున్ననై
 కానబడును గాని కల్ల సుమ్మి!
 వధను యందు గలుగు వార్తల, వింతల
 అదిరిబోకు! చెదిరి బెదిరి పోకు!

కల్ల నిజము లిలను గలిసి వత్తించును
 మంచి చెడులు గూడ మహిత జగతి!
 హంస పాలు, నీరు నరసినట్లుగ నీవు
 కల్ల కపటములను గాంచ వలయు!

గుడిని, బడిని చిన్ని! కూరిమి గృహమందు
 నాట పాటలందు నలరునట్లు!
 క్రమము దప్పకుండ క్రమశిక్షణను గలిగి
 మెలగ వలయు బరులు మెచ్చుకోగ!

నిండు కుండలోని నీరున్న యట్టుల
 దొణకరాదు చిన్ని! బెణకరాదు!
 ఎంత చదివిన మరి యెంత ధనమున్నను
 నతిశయంబు వలదు! నదిరిపాటు!

మంచివారు బోవు మార్గము గమనించి
 వారు బోవు దారి వాంఛ నిలుపు!
 సంఘమునకు దారి సజ్జన మార్గమే
 కష్ట నష్టము లిల గలుగు గాక!

మనసునందు నున్న మంచి తనమ్మును
 బంచిబెట్టిన యది యుచితముగ!
 పెరుగు గాని సుంత డరుగ దెన్నటికినీ
 విద్య వోలె నదియు వృద్ధి జెందు!

విద్య విజ్ఞతలను వేగము గలిగించి
 కాటు చీకటులను గడకు ద్రోసి !
 వెలుగుదీపికలను వేగము వెలిగించి
 దీప్తి జేయవోయి దేశమందు !

వట్టిమాటలోని వయ్యార మొలికించి
 దేశ భక్తుల మను వేషమూను !
 నేతి వీరకాయ నేతల బరికింపు
 దాపు జేరకోయి ! దగదుజెలిమి !

తోడి బాలకులను దోసంబు గనబోకు
 తీయనైన ప్రేమ తీర్చిదిద్దు !
 అన్నదమ్ములుగను నాత్మీయులుగనెంచి
 యాదరించు చిన్ని! యనపరతము!

వసుధయందు బడిన వాననీటికి వోలె
 బెదర నీకు నీదు జిన్ని మనసు!
 చెఱువు నీటివోలె జెన్నుగా కాల్యలై
 పరుల మేలుకొఱకు బాటు బడుము!

విద్యజేయు నిన్ను విజ్ఞాన వంతుగా
పాలరాతి బొమ్మ బరగినటుల!
అఖిల జనులకనులు నలరి నిన్నేగనును
మధురమైన నీదు మాటువినగ!

మతము మత మటంచు మహిలోని కొందఱు !
మతము చిటిలిబోవ మహి చరిత్ర
పరుల హితము జేయు పండుగే పండుగ
అదియె గొప్ప మతము నరసి గనుము!

చిన్నిమాట చాలు జిఱునవ్వు దొలకింప
మంచి మాట చాలు మనసు బొంగ
అన్నిమాటలేల యలసట గట్గింప
చెడ్డ మాటలిలను జేటుదెచ్చు!

శీలమొక్కటున్న జెందును శుభములు
శ్రీలు దరికి జేరు జెందు కిర్రీ!
వసుధయందు గలుగు వాంఛలు నెఱవేరు!
ఎదురులేదు వానికిధర్మి!

ఇరుగు బొరుగు వారి సీసడింపకుమోయి
కయ్యమాడకోయి! కఠినయుక్తి!
మనసు దెఱచి వారి మన్ననసేయుము!
తోడు బడుము నీకు దోచినంత!

సాధుగుణము గలుగు సజ్జనసేవను
భక్తితోనిజేసి ప్రగతి గనుము!
మంచి మనసునందు మాధవరూపము
నిండు దనముతోని నిలిచియుందు!

మంచివారి నెప్పుడు మనసు నొవ్వగజేయు
కఠినమైన మాట బలుకరాదు!

మంచి మనసునందు మాధవ రూపము
నిండు దనముతోని నిలిచి యుండు!

మంచివారినెప్పుడు మనసు నొవ్వగజేయు
కఠినమైన మాట బలుకరాదు!

తీపి పలుకుతోని తేనెలు గురిపించి
పలుకవలయు భావ భక్తి మెఱయ!

నీతి వంతుడెప్పుడు నిక్షేపవంతుడు

నీతిలేనివాడు కోతిసుమ్మి!

నీతి గలిగి ధరను నిండు మనసు మెలగి
మార్గ దర్శివగుము మానవులకు!

మానవ సేవయే మాధవ సేవగా

మనసు నందు చలచి మర్మముగను!

దీన హీన జనుల దీక్షగా దరిజేరి

బాధ దీర్చి మంచి బాట జూపు!

గగన వీధి యందు గాంచరా పక్షుల

యలలవోలె పూల తెరలవోలె!

శయనమయ్యేటియా పద్ధతి గమనించి

మమత నేర్చికొనుము మనసునందు!

పసిడి కూడ బెట్టి పాపులకిత్తురు

తాను తృప్తి వినడు ధర్మమిడదు!

లోభివాని గుణములో లోభత్వ మిట్టిది

కానలేడు తనదు కర్మగతిని!

వెలను గట్టి నిలిపి వెండిబంగారము
విక్రయింప వచ్చు వేడుకలర!
మంచి మనసుకుగల మహినింత ధరయసీ
విక్రయింపగలమె వెలనుగట్టి!

నోరులేని పశుల నిర్దయ జూడకు
కాటుమాటలాడి కఠినముగను!
జీవులందఱి నిల జీవేశ్వరుడుగాడ!
పుట్టజేసె పుడమి భూరిర్మఱును!

అన్నదమ్ములనుచు నఖిల లోకంబును
మనసునందు దలపు మధురముగను!
తీపి మాటతోని తేనెల నొలికించు
విడని స్నేహమునను వేడుకలర!

ఉన్నదాని నంత నుట్టిని బెట్టుకు
గలిగినంత లోనె కాంక్షితులకు!
ఆశను విడనాడి యాకలి దీర్పుము
ముప్పు దెచ్చుకొనకు ముడుపు గట్టి!

జన్మనిచ్చినట్టి జనని కంటెను వేఱు
నాత్మ బంధువులిల యవనిలేరు!
ఎన్ని పూజలైన యెన్ని కానుకలను
మాతృ ఋణము దీర్పమనకు వశమె?

పూల దోటలోని పూవుల మొక్కల
ద్రుంపబోకు పూల దునుమబోకు!
చిన్ని పాపలనుచు జిన్నారి దీవెల
నీరు పోసిబెంచు నిండు ప్రేమ!

కొంటె బనులుజేసి కొంటి చూపులు 'జూచి'
మాట దెచ్చుకొనకు మహిత జనుల!
వినయము వికటించి విద్యజ్ఞసంఘుల
దీవెనందు బోయి దీర్ఘ శ్రుతుల!

విశ్వమంత జూడ వేదనా మయమని
బలుకు చుండ్రు కవులు ప్రజ్ఞమీర!
కాలచక్రము గాంచి కలగకు పొగలకు!
నిర్మమేష దృష్టి నిలుపు శాంతి!

విషము నమృతంబు వేదన శాంతులు
నెదుటనున్న పాత్రలరయుమన్న!
ఎంచుకొనుము నొకటి యే పాత్రనైనను
కర్మఫలము నంద కర్తనీవు!

పోరు నష్ట మీలను పొందు లాభంబను
మాట వినమె జగతి మహిత జనుల!
పోరువలన పుడమి బుగ్గియైపోయిన
గత చరిత్ర వినమె? కథలయందు!

మాట నేర్పునేర్చి మర్యాదపర్తించి
సభలయందు వినయ సంపదయును!
గలిగి యుండదలయు కమ్మనిపర్తన
బనుల చక్కజేసికొనగ పలయు!

పూలదారమువలె బొలుపున నుండుము
మంచివారితోని మతిని గలిపి!
అల్పుడైన నగును సంఖరమున తార
మంచివారి మైత్రి మహినిబొంది!

తామర కుసుమంబు వగ ఋరదలో బుట్టి
 వినుల ఓరిమళముల వేడ్కవిరియు!
 మరితులందు నున్న దుష్కర్మమారుడు
 వనదు మతము విడునె దారిదప్పి!

ప్రశ్నయందు గలదు బలమార్థ మంతయు
 ప్రశ్న లేక నెద్ది బడయలేవు!
 అడుగు ప్రశ్న నీదు నాచార్యదేవుని
 తెలియలేని విషయ జాలిమంత!

అడిగి తెలిసికొనుము! సరతుర లేకను
 చివటి ప్రశ్నపఱకు జింతఁన్ని!
 మంచుఁడిన యుదను మధురసంధ్యకువలె
 వెలుగు దీపికలను దెలియవలయు!

ప్రమిదయందు నూనె వత్తిని వెలిగించి
 దీపకాంతువెలమి దేజరిలగ!
 చేయువాడు గరుడు! చేతన జాగృతి
 సుప్రకాశ జ్యోతి దర్శనముల!

గురువు సేవజేయ గొప్పవాడగువాడు
 గురుని నిందసేయ క్రుంగునతడు!
 గురువు శిష్యులొకట గూడిన ప్రియమగు
 వారికెవరు సాటి? పోటిలేదు!

మంచిమాట వినుము! మహిని రత్నము సుమ్మి!
 యాదరమును బొందు నఖిల జగతి!
 పిల్లదెమ్మెర వలె బ్రీతినిగూర్చును
 మరువగలమె మంచిమనిషి నెపుడు?

పుట్టినందుకుగల పురుషార్థమునుగని
సకలజీవులందు సాధురీతి!
మెలగుట నేర్చుకో! మేలుగా నొకటయి
యాత్యభావముసను నలరుమోయి!

నీటిలోని కలువ నిర్మల శోభల
నోలికినటుల సీవు నిలిచి జగతి!
మానవత్వంబును మమత శాంతులు గలిగి
దీప్తిజెందవోయి! దిశలనన్ని!

శాంతి, సత్య, ప్రేమ, కాంతి వర్ణిల్లగా
భాసమానమగుము! పద్మమట్లు!
ఉన్నతమగు మాన ఔన్నత్యమునకునై
తీర్చిదిద్దుకొనుము దేజరిలగ!

సుఖము దుఃఖముగల చోద్యమౌ జగతిని
వెలుగు జీకటులిలను వెతనుబెట్టు!
భావనిర్మలమును బరగ సాధించిన
యద్దులేని సుఖములందగలవు!

కిన్నెరందు దగిలి కిర్తన యున్నట్లు
మసిషియందు మంచి మనసు గలదు!
మంచి మనసు మాట మన్ననజేయుము!
హద్దులేని సుఖము లందగలవు!

సాధు సజ్జనులను సఖ్యంబు వదలకు
పుడమియందు పుణ్య పురుషులయును!
అవని యందు వారు నవతార పురుషులు
వారి భక్తి మ్రొక్కవలయు జిన్ని!

సుజన న్నేహమెపుడు సుఖము సౌఖ్యములను
నిహము బరమునిచ్చు నింపుగాను!
మనసున గలిగించు మధురమౌ కాంతులు
జ్ఞాన విజ్ఞతలను జతగ గూడి!

ఆత్మయందు జూచు నా పరంజ్యోతిని
నిత్యసత్యవ్రతుల నిర్మలముగ
సాధువర్తనులను సర్వసంపన్నుల
బరగు సజ్జనులకు బ్రణతువిడుము!

అఖిలషింపుమెపుడు నత్యున్నతంబైన
యుత్తమమయినట్టి యూహలంది!
మాటలాడ నేర్చి మరియాద గురిపించి
కీర్తి శిఖరములకు జేరుమన్న!

మంచివాడయిన మాధుర్యమొప్పగా
నింట బయట జనులు నింపుమీర!
మనసునిచ్చి నీదు మనసు గైకొందురు
నాత్మబంధువనుచు నలరిబొగడి!

మంచి గ్రంథమొకటి మహనీయనేస్తమై
దారిజూపు నిత్యభర్తమేదో!
అంతరంగ మంచు నలరి దీపికవోలె
బ్రజ్జలించి నడుపు బ్రగతి పథము!

దుష్టమౌ రచనలు దురితమౌ బుద్ధుల
నంతరంగమందు నలర జేసి!
పాపమార్గములను 'పద'మని నడిపించు
చెదలపుట్ట దరికి జేరవోకు!

హత్యలాగడములు నతిప పరాభవ
కుత్సితంబులైన కుటీలమైన!
దనుజ వర్తనములు ధర్మంబుగా జెప్పు
దుష్టకథల కెపుడు దూరముండు!

మధుర జీవితముల మహనీయ వ్యక్తుల
కంఠమెత్తిజదువు గథల నన్ని!
హృదయమందు జదివి యుత్తేజమును బొంది
వారి యడుగు జాడ పరుససాగు!

వితలెన్ని గన్న విజ్ఞాన పథమున
మనిషి నన్నమాట మఱువ వలదు!
సంఘమందున గల సామాన్యమానవ
సంఘసేవజేసి సత్కృతిగను

అక్షరముల జ్యోతి యంతట వెలిగించు
నవ్యజీవితమున నాందిగాక!
సంఘసభ్యులంత జదివిన యీభూమి
కాంతిరేఖలలరి శాంతినిండు!

ప్రగతి నంద మనము పదివేల పనులేల?
ఒక్కపనిని జేయు నొందుబ్రగతి!
అందఱి కొడగూడ యక్షరజ్ఞానము
స్వర్గభూమి యగును సరసరీతి!

విద్యవలన నరుకు వినయ వివేకము
మానవత్వము మఱి మమతనొందు!
అబ్బురమున వాని కందము చందము
హృదయసీమ జేరి కదముద్రొక్కు!

మాతృభాషయందు మణిశ్రద్ధ జూపిన
వేయిభాషలందు విజ్ఞుడగును!
మాతృభాషలేక మణి యేమిరాదూరా!
యధిక శ్రమయెగాని యంటదేమి!

మల్లెదీవెలిచ్చు మధురసుగంధముతో
మధుర ఫలములిచ్చు మావిగున్న!
మనుజుడేమి యిచ్చు మధురప్రకృతికిని
దోచుకొనుటె యెఱుగు దోసమనక!

భగవంతుడిచ్చిన భద్రమౌజ్ఞానము
విలువదెలిసి జగతి నిలుపుమన్న!
మనిషికిచ్చినట్టి మహిమను గ్రహించి
యనుసరింపుమన్న యతని యాజ్ఞ!

ఇచ్చుకానుకలను మచ్చికగ్రహించి
మంచి జెప్పు శివుని మాటవినక!
అనుసరింపక నరు డవకాశవాదియై
దిరుగుచుండువాడు దీరుదప్పి!

బుద్ధినిచ్చి శివుడు బరుషార్థములనిచ్చి
మాటనిచ్చి గొప్ప మనసునిచ్చి!
అవనియంతకు నరు నధికారిగా జేసి
దారి జూపె ముక్తి దారినంద!

నేను గొప్పవాడ! నేను మా సర్వంబు
అంతనాది యనెడి యహము నొంద!
నాశనమునకు దారి నగుబాటు గలుగును!
అహము జేరనీకు నంతరాత్మ!

సోమరిగను యెప్పుడు సోలిపోవకు చిన్ని!
 పనియె దైవ మనుచు భావమందు!
 కష్టించి పనిజేసి కర్మవీరుండనగ
 పేరుదెచ్చుకొనుము! ధీరుడవుగ!

నీతిమార్గమునను నీతిగా వర్తించి
 నీతిమనసునందు నిలుపుకొనుము!
 నీతి పథము దప్పి నిందబొందకుమన్న
 నీతి జీవగణ్ణ నిఖిలమునకు!

వాక్కుజేత సురలు వరముల నిత్తురు
 వాక్కుజేత వసుధ కీర్తినిండు!
 మధురమైన వాక్కు మహిమను దెలియగా
 వశమ నలువకై న వాణికై న!

అతశయంబున గూడి యందఱ దూలకు
 నేను గొప్ప యనుచు నిగుడబోకు!
 పెద్దజిన్నలనెడి బెంపును విడనాడ
 క్రిందబడెద వీవు ఘీంకరించి!

అడకువంతలేక యట్టిట్టు దూలకు
 వేషభూషణముల విలుపు లన్ని!
 సాధుజనుల ముందు సాగవు దెబ్బసుకొ!
 సిగ్గుబడగ వలయు శిరము వంచి!

అంబరమున జెలగి యఱచిన మేఘము
 నపుడె యణగిపోయి నపుడె మాయు!
 దుర్జనుండు జేయు దురితంబులును గూడ
 కాల పురుషుజేత గూలబడును!

జలజల బ్రవహించు నెలయేను గూడనూ
 క్రమము దప్పదెప్పుడు గలరలమున!
 క్రమము దప్పనెప్పుడు గలుగు విషాదము
 జ్ఞానికైన సుజన ధ్యానికైన!

ఆకారాలిపోవు సరి శిశిరమునందు
 చిగురువేసి పూయు చైత్రమందు!
 శిశిర చైత్రము లిల చెంత చెంతనె కదా!
 కాలపురుషు రాలగతిని గనుము!

పూవునందు వ్రాలి పుప్పొడి జిందగా
 మధువుగ్రోలుచుండు మధుపమలరి!
 ఎదుటివారి మనసు వేదన వినరుగా
 కరిన మనసులైన కర్కసులిల!

నిండుగర్భమందు నెలలు తొమ్మిదిమోసి
 జన్మ మిచ్చి నట్టి తల్లి ఋణము!
 తీర్చగలమె యెట్టితీరుననైనను
 పుట్టినట్టి తనమ పుడమి ఋణము!

చందమామ జూచుజక్కగా నొక్కొక్క
 కళను జేర్చుకొనుచు గాంతిజిమ్ము!
 జీవన ఎథమందు నీవును నొక్కొక్క
 మెట్టునెక్కపలయు మెలకువగును!

ఎదుట బొగడువాడు ఏనాటికైనను
 శత్రువగునుగాని మిత్రుడగున?
 మంచిచెడ్డ జూపి మనసు నొప్పింపకను
 మేల్మిమలచువాడు మిత్రుడగును!

పొగడువాని దరికి బోవకు బేలవై
జిక్కిబోవుదవల చితికి పోదు!
నిఘరముగ బల్కు నిజనేస్తమును ప్రీతి
యనుసరించువాని నాత్మ నమ్ము!

చక్కదనము జిన్ని! చక్కని చుక్కయై
యణియుండు లోన యాత్మగతము!
వేషభాషగాంచి వేడుక బడబోకు
వియ్యమేల? వాని కయ్యమేల?

కనుల గంతలున్న గానుగ యెద్దుగా
దిరుగబోకు జుట్టి తిమిరమందు!
విశ్వమంచు నున్న విమల సంస్కృతులను
గనుల జూడు మాత్ర గలిపికొనుము!

అన్ని వైపులనుండు నలరేటి మంచిని
యందుకొనగ నీకు నదురదేల?
వెనుక ముందులేల? వేగము మంచిని
స్వీకరింపు వాని సేకరించు!

గొప్ప కార్యములను దప్పక జేయగా
నాత్మ నిశ్చయంబు నవరసంబు!
చూచి బెదురు నరుడు సువికాలమైనట్టి
మిథ్యమెట్లు జేయగలడు జగతి!

అతివలేని యిల్లు యడవి కాఱడవిరా
మాట వినమె మహిని మహితయుక్తి
సృష్టి మూలము సతి! సృజనమునకు నాంది
తల్లిలేని యిల్లు వల్లకాదు!

మహిని మన్ననలను మాన మర్యాదలు
ఇంటి గౌరవంబె నిహము ఓరము!
శ్రీల వలన గలుగు జెందును గృహపతి
సుఖము. శాంతి, కాంతి, శోభనంబు!

ఇంటి ఓనులయందు నింపుగా దాసిగా
కార్య కరణమందు కరణమువలె!
ఓర్పునందు బుడమి నొప్పుగా దల్లిగా
సేవజేయు సతికి జెందు యశము!

ఎచట శ్రీలు బూజలింపుగా గైకొని
భక్తి యాదరములు బడయు చుండు!
యచట సురలు యాడి బాడుచునుందురు
కిన్నెరలను వాటి కిర్తనలను!

తనదు మూర్తిగాక దగ నర్థభాగంబు
పతి శరీరమందు సతికి గలదు!
మూడు వంతుల బరువు మోసెడి శ్రీనార!
తక్కువగను జూడ ధర్మమగునె?

శ్రీల గౌరవింప చిరుత ప్రాయమునుండి
నేర్చుకొనుము జిన్ని నేర్చుగాను!
తల్లిగాను సతిని తల్లిగా భక్తితో
మనసునందు దలచి మమత నింపు!

దుఃఖితులను గాంచి దూరముగా బోయి
వట్టి మాటలాడి వదరబోకు!
కంటిసీరు దుడిచి కరుణతో మాటాడి
మనసు సేదదీర్చు మాట బలుకు!

దుఃఖమునను బొరలి దురపిల్లువానికి
మాటకాదు మంచి పాటకాదు
హృదయ వేదనమును విని యూరడించేటి
సానుభూతి వలయు సరసరీతి!

దుఃఖితునకు జన్మలు దూరముగా నుండి
మాటలాడుచుండు మధురముగను!
మాటగాదు; వారి మది బెంగపోవగా
కార్యమేదో జేసి గావవలయు

కంటనీరు దుడిచి కలవరమును మాపి
మనసుబొందు దైన్య మణచివేసి
సహచరునికి దగ్గ సాయమిచ్చెడి వాడు
పరమ మిత్రుడనెడి పలుకు నిజము!

కష్ట సుఖములు నిల కావడి కుండలు
వచ్చి పోవుచుండు వరుస నవియె
మిత్రు నొదలరాదు; చత్రము రీతిగా
కలిమి లేములందు గలసి యుండు!

ఆపదలను నున్న యంగన శీలము
రక్ష సేయుకొఱకు దీక్షతోని!
ప్రాణమిచ్చియైన బడతిని గాపాడు
నంతకంటె పుణ్య మవని లేదు!

తీపి మాటలాడి తేనెల గురిపించి
మాయ తెరను వేసి మర్మముగను
వెనుక గోయిదీసి వెనుకకు బడద్రోయ
నీతి దూరులయెడ రోతబడుము!

పెద్ద మనుషులవలె పెనుబట్టు శాల్యాల
వేష భూషణముల వెలయుచుండ్రు!
వేషభూషణ గాంచి వెట్టిగా బోకురా!
యంతరంగములను నరయు మోయి!

వేష భేషజములు వెండి బంగారములు
అంద చందము లలరింతు బోవు!
వినయమునను బహుళ విన్నాణముగ బల్కు
మనిషి కందమగును మదిని దలపు!

సంధ్యకాంతి జూడు! జక్కగా దొలుకాడి
మబ్బుకన్నె సొగసు నుబ్బజేయు!
నీదు మంచినంత నీవారి కందించి
మంచి బెంచవోయి! మంచితయముగ!

బాలసూర్య స్రవణలు బడి జాగృతిని బొండ్లు
వస్తు జాలమంత వసుధ యంత!
స్వర్ణకాంతు లలరి సరసత జిందిగా!
మంచి బెంచవోయి! మంచితయముగ!

చంద్రకాంతి సోకి సరసిలో మధ్యగా
కలువ భామ విరిసి కాంతి జింది
కొలని యందములను గోటిజేసిన యట్లు
మంచి బెంచవోయి! మంచితయముగ!

ఎండవాన నిలిచి యెన్నెన్నో కష్టాలు
ననుభవించి మనకు నలరి ప్రేమ!
పూలు, ఫలములిచ్చు బుణ్యంపు దరువులా
మంచి పెంచవోయి! మంచితయముగ!

చిన్ని గాలిపీచి చిన్నారి దీఫెల
కదలజేసి హాయి గలుగజేసి!
మధుర పరిమళముల మనసును బులకించు
పిల్లగాలివోలె ప్రీతినింపు!

వసిడి వెన్నుతోని బడిలేచు వరిచేను
భాగ్యరాశివోలె బరమ, పీతి!
అందుకొనుడటంచు నందించు సస్యము
నటులె నీవు జగతి నలరుమన్న!

చంద్రకాంతిజారి జగతిని బడుచుండ
యవని యబరములు నగునుప్రీతి!
సేవుగూడ సేమ నిర్మలమౌప్రేమ
పసుమితిపై రాల్పు వన్నెలొలుక!

మెఱుపు మెఱిసి పిదప మేఘము గర్జించి
కుంభవృష్టి గురియు గూర్మితోని!
పుడమి తాప మడచి బుట్టించు ముదమును
నటులె దొలకవోయి! యమృత రసము!

కిన్నెర ధ్వనినుండి కీర్తన వెలువడు
లలిత లలిత ధ్వనుల లాలిత్యముగ!
భావగీతి బాడి ప్రజలను మేల్కొల్పు
విశ్వజనులు నిన్ను వినుతీసేయ!

సాధు సంఘముల సర్వస్వమును దమ
ధరణి జనుల కిత్తు రవిరళముగ!
మధుర చైత్రఋతువు మర్మమింతయు లేక
తనదు సవ్యమంత జగతి కిడదె?

ఈశ్వరుండు నిచ్చు సీ తను ప్రాణముల్
పరులసేవకొఱకు బాటుబడగ!
మనసునందు నిలిపి మాధవునాజ్ఞల
ప్రజల సేవజేసి ప్రగతి గనుము!

సుజన సంఘమిచ్చు సురుచిర వచనముల్
మనసునందు నిలిపి మనన సలుపు!
చక్కనైన బోధ సన్మార్గపర్తన
యందుకొనుము వారి యాత్మనుండి!

నరుని సేవ యిలను నారాయణునిసేవ
యార్జ్యులన్నమాట యరసి వినుము!
మట్టికాదు కాదు! మనుషులని యన్నాడు
నమర కవి సువాక్కు నరసి వినుము!

సుజనులు నిల తమదు నిజభాగ్యమంతయు
లేని ప్రజలకిచ్చి లేమిగొంద్రు!
గోవు పసదుపాలు గోపాలురకునిచ్చి
పేదపడుట గనవె బ్రీతితోని!

రాళ్ళదెబ్బలు దిని రవ్వంతరోసము
నందకుండ నిచ్చు చందముగను!
మావిగున్న తనదు మధురమౌ ఫలముల
నంది యిచ్చు ప్రేమ జింది నగవు!

అడుగకుండనిచ్చు నతి దూరదేశపు
నదులు నీటినిచ్చు నాట్యలీల!
పంట పొలము దడిపి బంగారు పంటల
దాన మిచ్చు సహజ ధర్మగుణము!

ఉన్న లేకయున్న యుర్విజనులకిచ్చి
తమకునున్నదంత ఛారబోసి!
రిక్త హస్తములను నుత్తములుందురు
సజ్జనాళి చిత్త సరళి యటుల!

చిన్నిపూలు తమదు చిన్నారి సగవుల
యిందమంత యిచ్చి యతివసౌగసు
చింతజేయుగాద! చిద్విలాసములతో
సజ్జనాళి చిత్తసార మిదియె!

నేను గొప్పయనుచు నింగికి యెగురకు
క్రిందబడెద వీవు గినుకతోసి!
అహము బనికిరాదు హరిహరాదుకైన
జేటుదెచ్చు నీకు గీటు వడును!

గొప్ప జెప్పికొనుట కోరిక మానుము
ముప్పదెచ్చు ఏటిదెప్ప మునుగు!
ఎదుటివారు నవ్వి యెగతాళి జేతురు
ఎలమి గర్వబడుట ముదముగాదు!

కందిరిగ వలెను గరగరలాడకు
వాగబోకు! యేటి వరదలాగు!
అదనుజూచి నిన్ను యణచి వేయుదురన్న!
అతిగ మాటలాడ మతిజలించు!

తనదుగొప్ప తాను దగ జెప్పికొనరాదు;
ఎదుటివారు బొగడ యేనుగంత!
ఎత్తుబెరిగి బెరిగి చిత్తయి పోరాదు
గొప్ప జెప్పికొనుట గొప్ప తప్పు!

తనదు, బలిమి, కలిమి, తన ధీరగుణములు.
దనదు ధర్మగుణము, దాన గుణము!
తనదు నోట బల్కు దగ దెవ్వరికిగాని
మనసునొచ్చు సముల మానసమున!

పరుల సేయు పనులు నోర్వజాలని వేవో
యవియె సేయరాదు! నరసి నీవు!
సకల శాస్త్రములను సారంబునిది సుమా
శాస్త్ర దృష్టి గనుచు సాగుమన్న!

పరుల కల్మిగాంచి పట్టజాలని బుద్ధి
విడుపుమున్న! దాని తడుమకన్న!
పరుల సొమ్మదేల పాపిష్టి మూటరా!
యున్నదానితోని నొందు దృష్టి!

పరుల కష్టబెట్టి బడయకు లాభంబు
బరుల కంట నీరు బరుగులెత్త!
శాతనైన కొంత సేయుము సాయంబు
మనసు నొవ్వుదీర్చి మమతజూపు!

సకలజనుల సేవు సాధు సజ్జనులుగా
మనసునందు దలచి మర్మముగను
పందనమునుజేసి చిందగా వినయంబు
నహము విడువవోయి! యాత్మయందు!

నిందసేయబోకు నిర్దయ బరులపై
కందసేయబోకు గలచి మనసు!
నిర్మలమగు బుద్ధి నీకు నీవుండుమా!
మర్మమేదో దెలియు మాధవునకు!

పరుల దప్పు లెన్ని బాపంబు సేయకు
నీదు తప్పులెన్ను నిర్మలముగను!
తప్పుజేయకుండ దగ జీవితము సీడ్చి
యొతులుసేయు దప్పులొర్వవలయు!

చదువురానివారు, సంస్కృతి నెఱుగని
మూఢజనులు గలగు మొరటులిందు!
అందజేసి వారి కక్షర జ్ఞానంబు
పాటనేర్పు ప్రగతి బ్రతుకు జూపు!

అంతులేని లేమి యావరించెను వారి
చుట్టు ముట్టెవారి జూడుమన్న!
బక్కజిక్కినట్టి బరువైన బ్రదుకును
ప్రగతి గీతి నేర్పి బాటజూపు!

త్రాగుడు వ్యసనమును దగదంచు దెలుపగా
వెనుకముందు లేల? కినుక యేల?
త్రాగుడు వల యిల తగ నరు సంతస్తు
తరిగిపోయె జగతి విడిగిపోయె!

త్రాగుడిల నశింప దగ సమాజమునందు
పచ్చదనము నిండు బ్రగతినిండు!
చీకటి తెరలన్ని జినిగిపోవును భువి!
చంద్రకాంతు లలము సాంద్రముగను!

జూడమాడవోకు! దురితంబు బాపంబు
అన్ని వోపు దుదకు నాత్మగౌర
వంబు గుదుప బెట్టి పరుస నాడుచు నుండ్రు
భార్యనైన బెట్టి పందెమందు!

ధర్మరాజు దనదు దారను సైతము
పందెమొడ్డి ధరను భంగబడియె!
సప్త వ్యసనములను సరిరావు దీనికి
సకల సంపదలును వికలమగును!

ఉన్నదంతయు బోయి యులిపికట్టెగ మారి
యడవులందు దిరిగి యలమటించె!
పరుల దాసుడగుచు బరితపింపగ వలసె
ధర్మరాజు వంటె ధార్మికుండు!

కాన జూజమాడ కలలోన సైతము
దలప బోకు! మనసు నిలుపబోకు!
నలుదు సైతమాడి నగుబాటులను బొంది
యాలు బిడ్డల విడి యలమటించె!

కొండెములను జెప్పి కూర్చి స్నేహితులను
శత్రువులుగ మార్చు కుత్సితుండు!
కుటిలనీతి జేత గుణవంతులను గూడ
వేలుజేయు మతని దూరముండు!

చెడ్డమాటలెపుడు చెనటివై వినబోకు
సరయవలయువాని యర్థములను!
నిజము దఱచి జూచి నీతిగా బరికింపు
వెన్నదీసినటుల జెన్నుగాను!

దొంగతనమనియెడి దొసగును జేయకు
బట్టుబడెద పీపు దుట్టుదుదకు!
ప్రాణహాని గలుగు బతితుడ పగుదువు!
మంచిబోవు మాన భంగమగును!

చుక్కవోలె జనుల దూరము నుండకు!
 కష్ట సుఖములందు గలిసి యుండు!
 మనుషులందు నుండు మాధవ దేవుడు
 నేవ జేసి వారి దీవనందు!

అంటరానితనము నది మహాపాపము
 గనగరాదు జెవుల వినగరాదు!
 పాపమెచటినుండి బరుగెత్తి వచ్చెనో
 మానవునకు దెచ్చె మచ్చయిలను!

సొటి మానవులను సరిగారు బొమ్మనీ
 యంటరాని వారలనుచు బలుక!
 మనిషి గౌరవమును మరియొద యెటునుండు?
 ఆత్మగౌరవంబు నలరి యుండు?

కుక్క, పిల్లి కూన, కుందేలు, కోడినీ
 మనిషి యంటుకొనును మర్మముగను!
 తోటి మనిషినేల దూరముండు మఱుంచు
 కసరుకొనుచు నుండు భర్మమేమొ?

చెరగనట్టి ముద్ర చేటును దగదెచ్చు!
 తలను పెంచుకొనగ ధాత్రియందు!
 మాసిపోని మచ్చ మనలను వెంటాడు
 సారహీనమగును సంఘశక్తి!

కులములన్నియు మనము గూర్చుకొన్నవిగదా
 వృత్తులందు బుట్టి వృద్ధి యయ్యె!
 మనిషి మాధవుడని మనిషి దూరమునుంప
 తగదు! బాపబుద్ధి తగదు! దగదు!

సంఘ న్యాయములను సమకూర్పవలె జిన్ని!
 సమత మమత వలయు సంఘమందు!
 కలువ తామరలుగ బులకించి విరియాలి!
 సమ సమాజమందు సకలజనులు!

నోట జెప్పమాట బాట జూపింపరా
 లోకమంత మెచ్చ బ్రాకు కిర్తి!
 ధర్మ మాచరించి దగలోకమన జెప్ప
 వలెనుగాని పట్టి మాటలేల?

తాను జేయకుండ దగలోకులకు జెప్పి
 మోసగించివాడు మోసకారి!
 బయటబడును వాని పన్నాగ మంతయు
 విదియనాడు లేక తదియనాడు!

బ్రతుకు సర్థంబులను, బాగుగా దెలిసికో!
 యాత్మశుద్ధి గలిగి యలరుమెప్పుడు!
 పరుల మేలుకొలుపు! పాపుల క్షమియింపు!
 సర్వభూతములను దయను జూడు!

చావు దప్పదు సుమా! సకల జీవులకును
 రాజ్యమేలుచున్న రాజుకైన!
 పంచ భూతములil వంచించు సర్వము
 నణువునుండి సృజన మఖిల మంత!

పుట్టి గిట్టుమాయ బొలుపుల గనుచుండి
 తాను కాశ్వతమని దలచు చుండు!
 నీటి బుడగ యనుచు నిలిచి భావింపడు
 పక్షి యెగిరిపోవు పథము గనడు!

సుఖము దుఃఖములును జోద్యమౌ మిత్రులు
వెంటనుండు నరుని జంట విడవు!
ఆలుబిడ్డలొదిలి యందఱు బోయినా
జంటకవులవోలె వెంటనుండు!

సుఖము రమ్మనుచును సౌందర్యమును జూపు
మనసు నూయలూగ మధువులొలుకు!
కోటియందములను కోటి యాశలురేపి
కొలను లోన ద్రోయు గలలుజెదర!

దుఃఖ వేదనములు దురపిల్లజేయుచు
కంటియందుజేరి కలగుజలము!
మనసునందుజేరి మదినిపూతముజేయు
బాటవేయు భావి ఫలితములకు!

సత్పురుషుని యందు సర్వప్రకాశక
శక్తియుండు మమత రక్తియుండు!
అఖిలజన సమూహమలరించు నొకదివ్య
స్ఫూర్తియుండు భవ్యదీప్తియుండు!

బ్రతికి నన్నినాళ్ళు బంగారుబాటను
బ్రతుకవలయు మదిని జిదుకవలయు!
అంతరాత్మ గలిగి యల సుఖదుఃఖము
పొంతనిలుము! నింత చింతలేక!

దైవమిచ్చినట్టి దారిన నడుచుచు
ఉన్నదాని దృష్టి నందవలయు!
కాని దాని కొఱకు లేమిని జూపుచు
వీధి వీధి నరుల వేడరాదు!

పురుషయత్నమునను స్ఫూర్తిని జూపుము!
కార్యసాధనమును గలగి విడకు!
ఘనిషి యత్నముగద! మాధవు దీవన
మంచిపనుల నుండు మహితరక్తి!

ప్రమిదలోని కాంతి ప్రజ్వలించుటకుగా
గూటియందు నిలుప కూర్మివెలుగు!
గాలియందు నిలుప కాంతులు నిలుచునా?
పురుషయత్నములను స్ఫూర్తినిచ్చు!

ఆకలి యది పోయి యారోగ్యమేలేని
మనిషికేల ధనము మన్ననలును?
పట్టెడన్నము దిన భాగ్యంబులేనట్టి
యట్టి నరునికేల యాఱు రుచులు?

స్వేదబిందువులను బిందును సంపదల్
శీలమగును జాతి జీవగణ్ణ!
స్వేద శీలములిల జెరిగిన దేశముల్
వెనుకబడును వాని వన్నెజెడును?

శ్రమయె దేశమునకు చక్కని మగసిరి
నూత్నయౌవనంబు నురుగు పాలు!
కార్యదీక్ష ప్రజలు గలిగిన దేశంబు
స్వర్గమనగ వచ్చు స్వర్ణసీమ!

అడిగి దెలిసి కొనుము నాశ్చర్యముల నన్ని
ప్రశ్నమీద మఱల ప్రశ్నవేసి
తల్లి దండ్రుల మఱి దగ యుపాధ్యాయుల
ప్రశ్నయందు గలదు ఫలితమంత!

మంచి పుస్తకమును మంచి యాలోచన
మంజి సూక్తి నెపుడు మఱువ వలదు!
చదువు మంచినంత చక్కగ జతజేసి
యాచరింప వలయు యాకళించి!

చదివిన విషయంబు చక్కగా నర్థమై
మనసునందు నిలిచి మనగపలయు!
బ్రతుకున పెనవేసి భావిజీవితమున
భాటవేయు పూలతోటలాగు!

ఎన్ని చదువులున్న యెంతవిజ్ఞానము
వన్నెలున్నగాని యొసర ఎనయ!
సంపద యది లేక చాలదు భాగ్యము
విజ్ఞులతని మెచ్చ రెందుగాని!

సంపద చదువులును చాలగా లేకున్న
వినయమున్న చాలు విమలమతిని!
అఖిలజనుల ప్రేమ నతిశయంబుగనందు
వినయమున్న రూఢి విశ్వజయము!

మొండిపట్టుదలను మొరటుని వలె నీవు
ధిక్కరింపవలదు ధీరజనుల!
పట్టువిడుపులుండి పగవారిసైతము
అనుసరింప వలయు నాదరమున!

తోటిమానవులను దోటి సోదరులుగా
మనసునందు దలచి మర్మముగను
గౌరవమును జింది కలిసిమాటాడుట
మానవత్వమండ్రు మర్మవిదులు!

ఒరుల యాదరమును నొసరపొందగ దలప
ముందు జేయవలయు ముదితముగను!
గౌరవాదరములు గలుగజేసినయెడ
పొందగలవు! స్నేహ మందగలవు!

నాల్కయందు గలరు నలువరాణియు లక్ష్మి
ప్రబలశక్తిగలుగు బార్వతియును!
నాల్కతోమాటాడు నలువురు మెచ్చగా
శుభము బలుకునెపుడు సుందరముగ!

విద్యరేనివాని వినయ మెచ్చుటనుండు
వినయమదియు లేక విత్తమెచట?
విత్తమింతలేక యిహపర సుఖ మెచట?
గాన చదువు నేర్వ కదిలిరమ్ము!

దేహశ్రమనుజేసి దినదినంబును నీవు
అందమైనదేహ సుందరములు!
గలిగి దీర్ఘకాల బలసంపదలు గలిగి
మంచిసేయవయ్య! మానవులకు!

జ్ఞానమునకు హద్దు జగతిలో లేదురా!
ఆదిమొదలులేని యాదిశక్తి!
జ్ఞానమనగ శుద్ధ జగదీశ్వరుండురా!
విశ్వరూప మద్ది వేయనేల?

మనిషి జీవితమొక మల్లియకుసుమము
ప్రేమసౌరభంబు ప్రితి వినర!
మల్లియవలె నీవు మధురిమవెదజల్లి
మనిషి జీవితమున మార్పుదెమ్ము!

జీవకోటికిచ్చి జీవకోటిని బొందు
మధురమైన ప్రేమ మఱువగలమె?
మనిషిమనసు మెచ్చి మాధవుండిచ్చిన
పరమసాధమనగ వలదె దాని?

మనిషి మనిషి మధ్య మధురాతి మధురమౌ
ప్రీతి వెలయవలయు గీతిగాగ!
దేశదేశములకు జాతిజాతికి మధ్య
ముడులు బడగ వలయు మోదమలర!

విశ్వమానవులil విదితంబు నొక్కటి
ఖండ ఖండములను గలిగియున్న!
మతము జాతులను మఱియెన్ని యున్నను
నరుని తత్త్వమొకటి యరసి చూడు!

అలసిపోయినట్టి యల్లాడుచున్నట్టి
విశ్వమానవ చిర వేదనలను!
కంటి నీరు తుడిచి కన్నీరు దొలగించి
అన్న దమ్ములనుచు యాదరింపు!

తిండి బట్టలేని దిరుగాడు జనులకు
గూడులేని చిన్ని వీడులేని!
బానిసలుగ బ్రదుకు, బండచాకిరి జేయు
దీన జనులగాంచు దివ్య కరుణ!

రోగ రోష్టు కుములు మూగజీవులను వే
కనికరింపుమయ్య కరుణ గలిగి!
మందు మాకునిచ్చి మమతల గురిపించి
అర్తిబాపు! నీదు కీర్తి వెలయు!

మనిషి నాడరింపు మధురమౌ హృదయము
 ప్రేమ పొరలవలయు బ్రీతి యలల!
 మనసులోని ప్రేమ మాధవు పెన్నిధి
 ప్రేమకన్న లేదు వేఱు జగతి!

ప్రేమ త్యాగమగును, బ్రీతిని గురిపించు.
 మనిషి మాధవునిగ మారిపోవు!
 భక్తి, రక్తి, శక్తి. ముక్తిని గలిగించు
 నిహము బరమునిచ్చి నింపుగూర్చు!

ప్రేమలేనిదేది? బ్రీతి వర్షింపని
 ప్రాణికోటిలోని ప్రాణియేది?
 వసుధయందు గలుగు నిసుమంత ప్రాణియు
 జాడుచున్నదయ్య! ప్రణయగీతి!

ప్రేమ కామమనగ లేమయ్య! కాదయ్య!
 కరుణతోని నున్న కావ్యమయ్య!
 అర్పణంబుసేయ మఖిలంబు బ్రేమకై
 జీవులనుచు దేవదేవునందు!

ప్రియమైన సత్యమును బ్రీతితో మాటాడు
 విడియ మేలసయ్య జడియనేల?
 అందఱి యెదయందు యానందమును రేపు
 మధుర వచనములను మఱలబలుకు!

ప్రేమచేత బొందు పెద్దల దీవన
 మాటచేత బొంగు మన్ననలను!
 భక్తిచేత బొందు భగవంతు దీవన
 నాత్మచేత బొందు నఖిల జగతి!

మంచి మిత్రులందు మధుర స్నేహము విరిసి
 మధురమైన పూల మాలయగును
 చెడ మిత్రులందు జెడిపోవు స్నేహము
 గాఱు జీకటులను గలిసిపోవు!

బాగ వినగదోయి! బ్రతుకున కర్థంబు
 పరుల మేలుజేయ బాటుపడుము!
 పరులకు హితమును బల్లెత్తు జేయని
 మనిషి బ్రతుకు మరణమండ్రు విదులు!

స్నేహమునకు నవ్వు జిలునవ్వు సొగసులు
 నిండుకుండ లటుల నిర్మలములు!
 రెండు హృదయములను రేకులు వికసింప
 పూల విరియజేయు బులకరింప!

పడిన గుడిని శిలల బన్నుగ సరిజేసి
 కట్టనేల శ్రమను మెట్టనేల?
 మనిషి బ్రతుకునందు మాధుర్యమును నింపి
 నిలుపవోయి శివుని నిర్మలముగ!

అన్నె పున్నెములను నాశల యెఱుగని
 జంతుకోటినంత జేరదీసి -
 అంతమొందజేయ నదియెంత పాపము!
 నాపుజేయవోయి నాత్మదలచి!

ఆటపాటతోని యందఱితో గలిసి
 ప్రేమతోని మెలగు ప్రేయము మీర!
 పెద్దల ప్రేమతో ప్రీతితో జిన్నల
 జూడ నేర్చుకొనుము! సుందరముగ!

కష్టములను జడిసి యిష్టార్థమును నంద
వెనుక కడుగువేసి వణక వలదు!
కష్టబడినగాని కలుగదు ఫలితము
ముందు కుఱకవోయి మోరనెత్తి!

పట్టుదలను సకల కష్టాల నెదిరించు
గమ్యమునకు జేర కదులుమయ్య!
వెనుకబడిన నీవు వెనుకనే యుండెడు
ముందు జూపు వలయు నంద ఫలము!

నిన్ను గవలజేయు నీతివంతుల నెపుడు
ముందు నుంచుకొనుము మోదమలర!
అపుడె నీవు కదిలి యాదర్శముల నంది
కోర్కె దీర్చుకొనెడు కీర్తి మిగుల!

ఎట్టి పనియునైన నిట్టే జేయకు జిన్ని!
ముందు వెనుక జూచి మోదమలర!
ఎట్టి పిడుపుతోని పనిని సాధించాలి!
నేర్పు వలయు చతుర కార్యదీక్ష!

వంకలెన్నో తెట్టి పన్నెల దిగజార్చి
నింద జేయువారు నందతోను!
నీవు జేయు పనులు నిందు సత్యంబైన
చింతయేల? మదిని పంతయేల?

నింద సేయుచుందు నీతిని విడనాడి
కార్యదీక్ష పరుని కఱకు జనులు!
ఏనుగువలె నతడు నేక దీక్షను వోవు
కసరుకొనడు మదిని విసుగుకొనడు!

ఫలమునిచ్చు దరువు బడురాతి దెబ్బలు
అయిన మధుర ఫలము లవని కిచ్చు!
మంచి జేయువాని మది విమర్శలు జేసి
చిన్నబుచ్చుచుండ్రు జెకుగు లెపుడు!

దీన మానవునకు దిక్కు సీవై యుండి
సేవజేయ వలయు భావమలర!
సర్వ ధర్మములను సారంబు నిది సుమా!
మరువ బోకుమయ్య మానసమున!

సొంత లాభమొదిలి సుంతయు బరులకు
మేలు జేయుమయ్య మేలుదనర!
దర్మ మెచటబోదు జిమ్మును సేపయి
అమృత రూపమగుచు నమర మగుచు!

కోటి జ్యోతులసరి గోవిందు గుడివోలె
మనసు నుంచుకొనుము మధురముగను!
సకల జీవకోటి సంతోషమున జేసి
ప్రేమభావ మొలికి ప్రీతిదొలుకు!

పచ్చని పరిచేను పరవశమై దాను
పిల్లగాలి దగిలి ప్రీతితోని!
నాట్యమాడురీతి నవ్వు మొగంబున
బలుకమయ్య జనుల బ్రాణప్రీతి!

ఇంద్రధనుసువోలె యేడు రంగులతోని
యందమొలుకు బ్రజకు విందుసేయ!
మొగము ముడుచుకొనకు! మోమటు ద్రిప్పకు
పెదవులందు గలదు ప్రేమ ప్రీతి!

చెడును జేయబోకు జెడును సర్వస్వము
దినమునకొక మంచి దీక్షిసేయి!
అదియె దేశభక్తి! యచియె మాధవసేవ!
మంచి జేయబూను మదిని సతము!

కాలము కల వలెను గదిలిపోవును జిన్ని!
యాగబోదు! బలిమి దాగబోదు!
కాల వైచిత్రముల గ్రహియింపరా చిన్ని!
మరుల దిరిగిరాదు! మాట వినుము!

జ్ఞాన సంపదగద! జగతికి జాతికి
యున్నతమగు దారి యుర్విదలప!
అంతకంతెను విను! మారోగ్య మవసర
మఖిల సాధనముల నందదలప!

ఆత్మనిశ్చయంబు నవసర మన్నింట
గొప్ప పనులు జేయ కూర్మిదలప!
తనను నమ్ముకున్న దగ నెట్లు సాధించు
నున్నతంబులై న కన్న కలలు!

యత్న మవసరంబు రత్నంబు సాధింప
కృషియె మూలమిలను గొంకులేదు!
ఇత్తు నాటనపుడు జెట్టెట్లు బుట్టును?
తరువు లేనిదెట్లు దనరు నీడ?

త్యాగనిరతి వలన దగనంత నొందెదు
విశ్వజనుల బ్రీతి విమల వినతి!
సాధు సజ్జనులను సరసత మదియందు
మాలవేయుచుండ్రు మనసు పూల!

రాజకీయములను రగడల జేరకు
సంఘసేవ జేయి సరసరీతి!
సురభి పాలనిచ్చు సౌఖ్యగున జేయుము!
జలద మాల యిచ్చు జలము పోల్కి!

సంఘసేవ జేయి సరసత బయనించు
వాడ వాడలకును శనుధయ్యండు!
వేద సాదలందు బేరిమి జూపించి
కంటనీరు దుడిచి కలత మాన్పు!

దుఃఖితులను గాంచి దూరంబునుండకు
వెంటనుందు వారి జంటగాను!
వేదన దొలగింప విలపించు జనులను
కంటనీరు దుడిచి కలత మాన్పు!

దిక్కులేనివారి దెస బ్రీతి జూడుము!
అక్కునందు జేర్చి యాదుకొనుము!
పట్టెడన్నము వెట్టి పరగ యాకలిదీర్చి
సేదదీర్చుమయ్య వేద జనుల!

సంఘసేవ యనిన సరుగున బరువెత్తు
సేవయందు గలరు శివుడు హరియు!
అహము దొలగిపోవు అందము నైనట్టి
జ్యోతి వెలుగు కనుల బ్రీతి దొలుకు!

గుడులు, గోపురములు, గుహలును గోడలు
రాతి స్తంభములును రమ్యముగను!
శిలలు, శిల్పములను చిత్రమౌ రాళ్ళును
పాడవలయు నీదు ప్రగతిగీతి!

నవరసములతోని నాట్యములు సలిపేటి
భరత నాట్యరీతి భావమెఱిగి!
కూచిపూడివారి కూర్మి పద్ధతులను
నర్తనలను నేర్చి నవ్యరీతి!

హావ భావములను నందాలు దొలుకాడ
నాట్యవేదము లలి నవ్యరీతి!
దివ్య కళను నీవు దీశలు వ్యాపింపగా
మనుజులందు జిందు మధురిమలను!

ఉలిని సుత్తిని గొని యున్నత శిఖరాల
రాతిబండలందు రమ్యముగను
శిలలు జెక్కినట్టి శిల్పాల మదినిల్చి
కలలు నిజమునయ కదిలి రమ్ము!

మనసు నిలిపి జెక్కు మధురమౌ శిల్పాలు
మనుజ హృదయము లలి మైన మటుల!
మారిపోవ జగము మనసులు నలలుగా
పొంగులెత్తిపోవ పొలుపు గులుక!

పాటపాడి రాళ్ళు బరవళ మవ్వాలి
జీవకళను దొలికి తేజమలర!
గుహల స్తంభాలను గూర్చిన శిలలన్ని
పాట పాడవలయు బ్రజలతోని!

సేవకంకితముగ జీవమంకితమిచ్చు
భవ్య జీవునకిల భావజగతి!
హద్దులు గనరావు నాశలు లేవుగా
వసుధ జనుల మదిని నొకటి దలపు!

ఒక్క మంచి పనిని యొసర సాధింపగ
దలచితేని మనసు నిలిపి తేని!
త్యాగధనమునంత దగ నర్పణముసేయ
పలము జేతికందు చలములేని!

పెరుగునుండి వెన్న బేర్చి పొందగ దలప
చిలుక వలయు చల్ల గలకపలయు
ఝషిని గలుగుచుండు గేకసల్ గొట్టుచు
హర్మి కాచ్యము లలి గూడు నరుని!

కష్టములగు నవియు గలుగజేయును నరు
రాటుదేల దీర్చు రంగుమీర!
నీటిలోని రాయి నిండు ప్రవాహము
దొరలి దొరలి నునుపు పరలు గాదె!

దూర తీరములను దరచి పోవలెనన్న
వంపులెన్నో దిరిగి వన్నెదరిగి!
మిట్ట పల్లములను జెట్టుల పుట్టల
కష్టముల సహించి గడగ వలయు!

రూప గుణము లిలను రూఢిగా ప్రతిభయు
వినయ గుణముచేత విస్తరిలు!
మానవత్వమును మనిషిని దేవత్వ
మావరించి నడుపు మధురముగను!

నీతి నిజములేక, నిర్మలత్వము లేక
మనిషి గాంచలేడు మహినికి ర్తి!
చంద్రలేఖ లేని చారు సుందరములు
లేని రాత్రియగును మనిషి బ్రతుకు!

అదర్శములు లేని యందా లవెందుకు?
 పత్ర భూషణములు వస్తుతతియు!
 మానవత్వ దీక్షి మహామలు లేని యా
 మనిషి బ్రతుకదేల మహిని బరువు!

సభలయందు వలయు సరస వాక్యసురీతి
 అందములను జిందు చందములను!
 సర్వజనుల తనదు సరస సంభాషణ
 అమృత ధారలందు నలరిడేల!

విధిని నిర్వహించి విద్యుక్త ధర్మము
 నెఱప వలయు బ్రీతి జనుప వలయు!
 కలిమిలేములందు కష్ట సుఖములందు
 మానరాదు విధిని మరువవలదు!

పనిని దైవమంచు భావింపరా చిన్ని!
 పనిని వదలకెప్పుడు బామరునిగ!
 కర్మ జేయకెప్పుడు గలుగదురా ముక్తి
 మంచి సనులుజేయ మరువకెప్పుడు!

మంచిపనులు చేసి మహిలోని ప్రజకెల్ల
 యంచితముగ మేలునలర జేసి!
 కంటసీరు దుడిచి కలగుండు నణగించి
 కలత బాధదీర కనికరింపు!

మంచి కంకితమయి మహిలోని ప్రజకెల్ల
 మనసునందు నిలుము మన్ననలను!
 అడుగుజాడలందు నలరగా జనులెల్ల
 వెనుక నడచిరాగ వేల ప్రజలు!

పాలునీరు గలిసి బరగిన యట్లుగా
 ప్రజల గలిసియుండు బ్రగతిమీర!
 చివటి గడియవఱకు జింతించు బ్రజలకై
 మనిషి మాధవుడని మధిదలంచి!

తొందరింత లేక దొట్టువాటును లేక
 మర్మమింత లేక కర్మలందు!
 మాధవార్పణమని మనసున దలచుచు
 కార్యసరణి జేయి కర్మలన్ని!

త్యాగశీలిపగుము! జగతిని కష్టాలు
 బాప దీక్షనంది బరువు దీర్చ!
 దారి వెదకుమయ్య! దర్శించి కష్టాలు!
 పరుల మేలుకొఱకు చాటుబడుము!

చేయిజూపి యొరుల చెంతను జేరకు
 కలిమి గలుగువారి కడకు జనకు!
 బంది వగుదు వారి బానిస వగుదువు
 మనసునున్న మంచి మాసిపోవు!

రిలను వంచకెప్పుడు దగ నెవరయినను
 మనను మంచితనము మాపకెప్పుడు!
 అడుగు జారబోకు! నడుసుబో గాలిడి
 పాప పంకిలమున బడగబోకు!

చెడ్డ దారులందు జెడి సంచరింపకు!
 సత్త వ్యసనములను సరసబోకు!
 మానవత్వమున్న మనిషిని నేనని
 మఱచి బోకుమయ్య! మాటనెప్పుడు

తీపి మాటలు విని దీరుగా నిజమని
మనసునిచ్చి దరిని మసలబోకు!
మేకవన్నె గలుగు మేకములు ధరణిని
అందునిందు దిరుగు జందమెరుగు!

సంపదలను నిండి సర్వస్వమున్నను
అన్నదమ్ములందు నరయు బ్రేమ!
సన్నజేసి వారి చిన్నబుచ్చకు నెపుడు
మనసు నొప్పకుండ మసలుమెపుడు!

దీపమున్న యపుడు దీరుగా నన్నియు
జక్కజేయవలయు సరసరీతి!
ముందు వచ్చునట్టి ముడులను గ్రహించి
తీరుతెన్నులన్ని దీర్పవలెను!

తీపిమాటల నిన్ను దీరుగ వలవేసి
ఓదలనీక నిన్ను గట్టివేసి!
పట్టివేయుదు రిల బరగ భద్రతతోని
ఉష్ణ జనులనుండు దూరముగను!

మాట గొప్పజూచి మరియాద నివ్వకు
మనసు బట్టి జూచి మనసు నివ్వు!
మాటలేల వేయి పాటలు పదివేలు
నీతి లేనివాని నీటులేల?

ఓరిస మనసులోని గలిగి వరింపకు
నీతి మరువబోకు కోతిగాను!
కారు మాటలాడ గదలక రాయియై
మూగవడును మనసు మొద్దుబారి!

బరుల ముందు నెపుడు బరుల నిందింపకు
కఠిన వాక్యములను గలుషితముగ!
సమయ మెఱిగి వాడు చయ్యన మనమీద
పెద్ద పులికివోలే హద్దు మీరు!

ఇందునందు గలడు నీశ్వరు డనుచును
దెలుపువారె గాని తెల్లముగను!
సర్వజీవులందు సాధుభావంబున
మసలువారు లేరు మహిని జూడ!

గలుగు నాడు స్నేహ తాంక్షను జతగూడి
లేమినాడు ఎడువ లెస్సగాడు!
వచ్చిపోవువాని వరుస లెక్కింపకు!
మైత్రి శాశ్వంతము మహిని దలప!

ఒకరికిత్తురు మఱి యొకరి యాచింపరు
త్యాగధనులు ధాత్రి ధర్మబుద్ధి!
చేయిజూపి యడిగి జిందరు శోకము
కష్టకాలమెంత కఠినమైన!

స్నేహమునకు గుర్తు చిక్కని చిఱులనవ్వు
మాట మంతిలేక మనసు కదులు!
మాటలాడు కొనును మఱి మఱి నేమియో
తెలియ జెప్పలేరు దేటబఱచి!

వృద్ధ జనుల నెపుడు శ్రద్ధగా జూడుము!
చిత్త మందు బ్రేమ చిందులాడ!
మంచి మాటలాడు మఱి సంతసము నంద
దీవె నందుకొనుము! దేవతలుగ!

మంచి మిత్రులెప్పుడు మమతను విడబోరు!
 సరస విరసములను బరగుచున్న!
 మంచితనము వారి మణుల దాపుకు దెచ్చి
 పూలతావి వోలె బొలుపు గూర్చు!

ప్రతి ఫలంబుగోరి బరగ వాంఛింపకు
 హరి సమర్పణమని యాత్మబుద్ధి!
 లేనివానికిచ్చు లేశమైనను గూడ
 కొండ లగుచు వచ్చి కోర్కెదీర్చు!

పలుకు పాట వినుచు బరవశమందకు
 వలను దగులు కొందు వంత జింది!
 చిన్ని చిగురు మనసు జింది కోకిలపాట
 తాత్మ నాశనంబు నందు గాదె?

దేహబలము మిగుల దీప్తిని జెందగ
 శ్రమను శేయవయ్య క్రమముగాను!
 దేవుడుండు గుడిగ దేహము భావించి
 సుందరముల గూర్చు అందముగను!

చిట్టి హిట్టి మొక్క చివురులు పూలతో
 ఫలములిచ్చు మ్రానుపగిది బెలుగు
 నీవుగూడ బెరుగు నిత్యనూత్న వికాస
 మంది దినముదినము సందముగను

మనసు బెద్దజేసి మాధుర్యములు దొలికి
 ప్రియ విమల దివ్య వీధులందు!
 పక్షివోలె యెగిరి పలు భావములునేర్చి
 మాతృభూమి కొసగు మధురముగను!

కలువ పూవువోలె గడల వర్తింపకు
సరసిజమునువోలె విరిసికొలను!
అండములను గూర్చు చండము తెగబ్రాక
మాతృభూమి మెచ్చ ధాత్రి వొగడ!

చెడ్డ బలుకు లెపుడు జెందించి పరులను
నొప్పజేయివోకు జిప్ప రగులు!
మౌనమూనుమయ్య మఱికొంత సేపున
కాళ్ళ మిశ్రులగుదురయ్య పరులు!

ఇసుక భూములందు విరియింపగావచ్చు
పూలదోట లలరి న్నూర్తి దొలుక!
మనిషి మేధతోని మఱియేది సాటిరా!
కార్యసాధనమున గడగుమోయి!

కలిసి ముందు నడువ కార్యసాధనమోయి
ఐకమత్యమునను నందు జయము!
వేఱుబడిన సీకు నేకాంత వాసము
వట్టిగొడ్డువగుదు వన్నెదఱిగి!

చేయి చేయి కలుపు! జెండాడు జీకటి
వేయిమంది కలియ వెన్నెలగును!
వెంటలేక ప్రజలు నొంటరి తనమున
కార్య సాధనమున గడగలేవు!

ఐకమత్యమునను నాయువు యశములు
నిష్టభోగములను నింపు గూర్పు!
కష్టనష్టములను గడకుద్రోయును వేగ
యష్టసిద్ధులన్ని యలరి నిచ్చు!

వేఱుబడకు మోయి! విపదల కొనిదెచ్చు
కొనకుమోయి! చిన్ని! కోరికోరి!
సంఘబలముతోని సరిదూగ దేమియు
వెట్టిగాకుమోయి! వేఱుబడుచు!

సకల దేశ ప్రజల సఖ్యము సేయుము!
నిచ్చి పుచ్చుకొనుచు నింపుమీర!
శాంతి కాంతి సమత సరిదూగు బనులను
కలసి పయన మగుము! కాంతి దొలుక!

సకలదేశ ప్రజల సములుగా భావింపు
అన్న దమ్ములనుచు నలరి మదిని!
కష్టసుఖములందు గలిసి చరింపుము!
పూలమాల లోని పూలభంగి!

ఒకరి కష్టసుఖము లొకటని తనవని
యార్థ భావమునను నలరి సేవు!
లోకప్రజల దాపుజీకటి దొలగగా
కాంతిరేఖ విరియ గదులుమయ్య!

యుద్ధము లవి యేల నిద్ధరిత్రిని జూడ
మనిషి యుద్ధమందు మాసిపోవ!
నరుల రక్త మిలను నదులుగా బ్రవహింప
జూడగోరుతెంత చోద్యమగును?

యుద్ధ వీరులనుచు నిద్ధాత్రి చరితను
కఱకు మోటువారి కథలు గట్టి!
పాడుచుండు తెంత పాపమో తెలియదు!
కాలరాయుడవని కథలు మాయ!

హారుగు దేశములను బొంచి దొంగలవలె
యాత్రమెంతురవని యంతులేని!
కష్ట నష్టములను గలిగించి సంపదల్
దోచుకొందు రవని దొంగలవలె!

మారణాయుధములు మఱి మఱి నిర్మించి
మట్టు చెట్టు చుండ్రు మానవులను!
రక్త దాహమునను రాత్రులు బవళులు
క్రూర జంతువులుగ గూడియుండ్రు!

జనుల వేఱుబఱచి జాతులువేఱని
మనుజులందు ద్వేష భావములను!
దోచుకొందురవని దొంగల దొరలుగ
యుద్ధములను రేపియిద్ధరిత్రి!

మనిషి రక్తమెంత మధురమో వీరికి
కఱకు యుద్ధములను గథల నడిపి!
రక్త సిక్తభూమి రహి నాట్యమాడుచు
ప్రీతి గులుకు చుండ్రు ప్రేతములుగ!

ఎశ్వజనులు వీరి వివరము గుర్తించి
కల్లబొల్లి కథల గడకు ద్రోసి!
ఎశ్వశాంతి గీతి విరియగా భువియంత
యన్నదమ్ములనుచు నరసి పిలుపు!

క్రొత్త జగతి నిల్చి గోరెడి ప్రజలతో
గలిసి ముందు నడుపు కాంతి విరియ!
క్రొత్త జగతి కొఱకు క్రొన్నెత్తురులు నిచ్చి
ఆత్మత్వప్రే నందు నమరుడవయి!

శాంతి బల్లవింప చంద్రకాంతులు నిండ
భూమి ప్రజలు పొంద భూరి సుఖము!
అంద చందములును నాశలు బులకింప
తెల్లకలువ వోలె బల్లవింపు!

పేదప్రజల నెపుడు ప్రీతితో దిలకింపు
బాట జూపి వారి బాధ మాన్పి!
దయయు, ధర్మములును దాక్షిణ్యములుగావు!
పేదతనము చాపువిధము జూడు!

నీవు కదులు ముందు నీతిని వర్ధిల్లి
సంఘమందు నీతి సరసమాడ!
కదలజేయు మెపుడు కాంతిని వర్ధించి
జాగృతులను జేయి జగతి జనుల!

తల్లక్రిందు నీవు దపమును జేయకు
దేవు డిందె గలడు దేరిజూడ!
మానవత్వమున్న మనిషియే దేవుడు
మనిషి మనసునింపు మానవతను!

సంతస మను నద్ది సరిలేదు దానికి
తుష్టి పుష్టి నిచ్చి కష్టములను!
కలకలహా సియించి కలవర మొందక
చిన్నినవ్వు నవ్వి జేర విలుచు!

మదిని సంతసమున మానక యుండుము!
నీసు బడగ బోకు వీసమయిన
అన్నదమ్ములపలె నాశ్మీయులకువలె
కొగిలింపు పరుల కాంక్ష మెఱయ!

సంతసముసననద్ది చల్లని శశిరేఖ
మనసు నుండి లేచి మర్మముగను!
చిరు పెదవులయందు జిత్రమై నిలుచును
సంధ్య లేఖ పోల్కి సరసముగను!

చీకటి దళితేని చిక్కని వెన్నెల
తెల్ల కలువ వోలె నుల్ల సిల్లు!
మనసు దేలియాడు మధురమా నుయ్యెల
సంతసమున కెనయి సాటిగలదె?

బయట వెదుకబోకు బంగారు శాంతిని
మానసమున వెదుకు మర్మముగను!
తంతరాత్మ యందు నగుపించు కృష్ణుడు
నలరి వెదుకవలదు! నాటుబయట!

సత్య ధర్మము లిల శాశ్వతం బైయుండు
సమసరింపవలయు నరసి వాని!
మంచి తనము మణియు మానవత్వము వాని
వెంటనంటి యుండు వేలుబడక!

ప్రాత యుగములకును బ్రాత భావాలకు
వారసుడవుగాకు! వన్నెలుడుగ!
క్రొత్తయుగమునకును క్రొత్త భావాలకు
ముందు నుందు ననుచు ముదము బలుకు!

ప్రాతక్రొత్తరెపుడు జతగ బోవుచునుండు
కలిసి యుండు నెపుడు వెలిసిపోవు!
పువ్వుతావి గూడి బులకరించిన యట్లు
విత్తు చెట్టురీతి వేడుకలర!

ప్రాత క్రొత్త యనుచు బరుగెత్తబోకుము
ప్రాతనుండి క్రొత్త బరిధవిల్లు!
అదియుగూడ మాయ సంతలో నుదయించి
తిరుగ క్రొత్తవచ్చు దీర్ఘ శ్రుతిని!

మాచిపోవు జగము మారు సర్వస్వము
అణువునుండి నిఖిల మంత మారు!
సత్య ధర్మము లిల జారపు, నిలుచును
నిత్య కర్మములను నిలచి యుండు!

గొప్పజేయుదునని జెప్పకు లెస్సయు
చిన్ని పనినియైన జేసి జూపు!
వండ మాటలేల వడరని కుదరని
సత్య వచన మొంటి చాలు జగత!

మానవత్వములేని మనిషి జీవితమేల
సంఘ బలములేని సమ్మేలేల?
శిల్ప కళలులేని శివుని యాలయమేల?
నీరులేని దావి నిలుపనేల?

మనిషి రూపు జూచి మరియాద నిష్ఠకు
గుణము జూడువాని కూర్మిజూడు!
అందముతో వాని చందము గ్రహియింపు
అపుడు యిమ్ము విలువ యందమునకు!

ఉన్నవాని కిడకు ఉన్ని దుప్పటులను
లేనివానికిమ్ము లేకమైన
పాతగుడ్డ నిచ్చి బరువము గాపాడ
ఈశ్వరుండు మెచ్చు నింపుమీర!

పూర్వకవుల నెపుడు బొరబొర దెగడకు
కఠినపదముల యిరి కలవరబడి!
నాటికాలరీతి నయముల గుర్తింపు!
పూర్వసాహితీగల పొలుపు సొలుపు!

పరుల బాధపెట్టి బర బరలాడకు
అత్తి నిగ్రహంబు నలరియుండు!
సకల జనుల తోని సఖ్యత నుండుము!
నాదరమును గొనుము నఖిల జనుల!

ఆత్మశోధనమున నన్నియు దెలియును
తప్పు లొప్పులన్ని విప్పిజూపు!
అంతరాత్మ బోధనను బరిశుద్ధుడై
మంచిదారి నడుచు మానవుండు!

లేనిదాని కొఱకు లేమిని జూపుచు
దేవిరింపబోకు దిశల దిరిగి!
ఉన్నదానితోని యొప్పుగ దృఢితో
ననుసరింపవలయు నాత్మదలచి!

చిన్నిపనులనైన జిలిపిగ జేయకు
సుందరముగ జేయి యంద మెలుక!
చిన్ని బొమ్మనైన చిత్రాతి చిత్రము
శిల్పి జేయబోడె శిల్పములను!

గొప్పజేయవోయి కోరిక నెరవేర
మంచి చేయజూను మానవతలకు!
ముందు తరమువారు ముదితులై తనివార
నిన్ను బొగడవలయు నిందు మనసు!

అలితకళల యందు లాలిత్యమొప్పగా
మనసు లగ్నమవగ మమతబెంచి!
సత్యము పుణి శివము సౌందర్యముల నిల
స్పృష్టిసంతజూచు దృష్టినిలిపి!

కవితలెల్లజదువు గద్యపద్యములను
కావ్యనాటకములు కథలునవల!
పూర్వసాహిత్యమును బొందుగాఢతయించి
నవ్యకవితజదువు నాణ్యముగను!

మానవహృదయాలు మాధుర్యమునుజింద
నవ్యజాగృతులెల నాట్యమాడ!
మమత కాంతి శాంతి మానవత్వము దొలుక
కవితపాడదోయి! కమ్మగాను!

చిన్ని కృష్ణనివలె చిన్నారి మురళితో
నూది పాట బాడి మోదమలర!
గొంతు నెత్తిబాడి కోట్లాది జనులను
గదలజేయుమయ్య గౌనసుధను!

రంగు రంగులై న రమణీయమౌ కుంచె
చేతబట్టి వివిధ చిత్రములను!
మనుజు లోకమందు మాధుర్యములనన్ని
యంద చందములను నలరివ్రాచు!

అందెల గలగలలు సుందరి పాదాలు
సుందరాభరణము శుచిధరించి!
బొట్టు గాటుకలను బొలుపుగ దిద్దుచు
పెద్యమందు గాంచు నతివసౌగసు!

శ్రమను జేయురై తు చై తన్యమును గను
నాగతెద్దు చాలు రమ్యముగను
భూమితల్లి సొగసు బొలుపుల గాంచరా!
కుంచెగాన ప్రతిభ హర్మిగనుము!

సుహలయందు నీమ గురువులు వ్రాసిన
విషయ చిత్రకళలు తేజమరసి!
నీవుకూడ వ్రాయ నిత్యనూతనముగ
యువయ సంధ్యలట్లు నుర్విబొగడ!

లలితకళలయందు రాగము వర్ణిల్లి
మునిగి పొమ్ము దీక్ష కటిగి పొమ్ము!
కళలు సరులకనెడి కాంక్షతోడను జిన్ని
చిత్రకళను నేర్చి చెన్నుమోరు!

భక్తి మీర చదువు భగవంతు పదముల
రక్తి మీర బాడు రాష్ట్రగీతి!
శక్తిమీర జేయి సహకార ముర్వికి
మూల పురుషుడిచ్చు ముక్తి పథము!

మాతృభాషయందు మరియాద పేడకు
టప్పే పుష్టి నిచ్చి త్రోవ జూపు!
తల్లిపాలగాదె తనయుడు బెంపొంది
కాలసూర్యు వోరె బ్రగతిరొందు!

పూలదీపెనెపుడు బొలుపుగా నీళ్ళోసి
పెంపు జేయవయ్య త్రితిపొరల!
రంగు రంగు పూలు రమణీయముగనిచ్చి
పూలవాసనలను బులకరించు!

పల్లెటూరి బ్రతుకు బంగారు బ్రతుకురా!
ప్రేమ వొరలుచుండు ప్రీతి పొరలు!
తీయనైనగాలి తీరై న సీరును
నాదరించు మనల నాపరమున!

కొండలన్ని దరుగు కోనేరు లింకును
నదుల తీరు మారు గదులు భూమి!
మంచివారి మనుసు మారదు జెరుగదు!
గతిని వప్పదెట్టి కాంముసను!

తోటివారినెపుడు చులకించు ప్రేమతో
మంచి మాటలాడి మమత జూపు!
తోలకరి జినుకులను బులకించి నట్టుల
మనసు బులకరింప మదిని దలపు!

ప్రేమ పొంగులార! ప్రీతి కేకిసలాడ
సేవజేయవయ్య భావమలర!
నరుని సేవయె యిలను నారాయణుని సేవ
యనుచు మదిని దలపు నాత్మశుద్ధి!

ఆర్తజనుల నెపుడు నరయుము దయతోని
బాధనుండి బాపి బరువుదీర్చి!
ఇష్టమేదో దీర్చి ఇష్టము బరిమార్చి
కొగలించుకొనుము గలత దీర!

అన్నమన్నమనుచు నాకలి దపించు
దీన మానవులకు దిక్కుజూపి!
పట్టెదన్నమిచ్చి పరగ యాకలిమాన్చు!
నాదుకొనగ పలయు నార్తిబాపి!

రోగ వీడితులకు రోదన వే మాన్పి
మందు మాకు నిచ్చి మమత జూడు!
సేద దీర్ఘవలయు జీకుజింతల మాన్పి
గుండె దిటపుగాగ కూర్చి నెఱపు!

నిస్సహాయులగుచు నిర్వేదనమునందు
వృద్ధ జనులగాంచి శ్రద్ధ జూపి!
కట్టబట్ట నిచ్చి కడుపాకలిని మాన్పి
యాదుకొనగ వలయు నాదరించి!

మంచి పనులకెపుడు మారని దృఢమైన
పట్టుదలను గలిగి బరిగవలయు!
నిష్కలగిరియున్న నిండు సంకల్పము
ఫలము జేతికందు ఫలిత మిచ్చు!

స్వార్థరహితమైన శుద్ధ నిష్కల్మష
కార్యములకు నెల్ల గలుగు జయము!
అది కార్య విఘ్న మలసట గల్గిన
సానుకూలమగును సార్థకముగ!

ఎట్టి భారమైన యెట్టి కార్యంబైన
మంచి మనసుతోని మలచి కొనుము!
కార్యమాగిపోవ కఱిగి పోవకు మది
కార్య సఫలమునను గంతు లిడకు!

పురుష యత్నమునను బూనిక జూపుము
దైవ మరసి యిచ్చు తగిన ఫలము!
పురుష యత్నము లేక పూచిక పుల్లయు
కదలలేదు మఱియు మెదలలేదు!

కార్య సాధనమున గలిసి ముందుకు సాగు
మంచి కొఱకు ప్రజల కంచితముగ!
వేలదేవతలును వెంట వేడుక నుండి
శుభములిత్తురయ్య శోభనముగ!

సంపదలిల గలవు సకలమున్నది జగతి
కొండలంత గలవు గోర్కెదీర!
నరుడు దారిద్ర్యమున నలుగుట యెందుకో!
తెలియవోయి! దఱచి తెల్లముగను!

అమ్మ యాకలనుచు నఱచేటి శిశువుల
చేతముద్ద బెట్ట చేవలేని!
తల్లెంతమంది తలడిలు చుండిరో!
కారణం బదేదో! కనుల గనుము!

రాత్రి బవలు శ్రమను రాజిలుచునుగూడ
కూడు గుడ్డలేక క్రుంగిపోవు!
శ్రామిక జనములకు జై తన్యమెప్పుడో!
విరియగలదో గనుము! వేడుకలర!

యంకురించిన మది యనురాగమధురిమ
సర్వజనులతోని సఖ్య మొసగు!
శత్రువైన గూడ మిత్రుడై చరియించు
విషము నమృతమగు వేయునేల?

కనికరమను నదియు కల్పవృక్షము సుమా
దయను చెంచుకొనుము దారిసీకు!
నిండు హృదయమగును నీతి వర్ధిల్లును
పూలబాట యగును పుణ్య ఫలము!

వేస వేలుగలరు విధివంచితులిలను
 కూడుగుడ్డ లేని క్రుంగు జనులు!
 కఠిన శ్రమను జేయ కడుపునిండనివారు
 నామికొనుము వారి సరసి ప్రేమ!

చేనెడి శ్రమ యిలను జేతికండని వారు
 కొంప గోడిలేక కుములువారు!
 బ్రతుకు పైని యాశ పల్లెత్తులేని యా
 బీడజనులగాంచి నేడ దీర్చు!

మానమమ్ము కొనుచు మమతను విడనాడి
 పొట్ట బోసికొనెడి పొలతులగని!
 శంఖిసేరు దుడిచి కనికరమున జూచి
 దారి జూచువోయి ధర్మబుద్ధి!

సంఘమందు నున్న సకల దుర్వ్యసనము
 లన్ని దుడిచివేసి యార్థబుద్ధి!
 మంచి సేయవోయి! మహియందు నీ పేరు
 డలచికొనగ జనులు ధర్మ బుద్ధి!

హెచ్చుదగ్గులను మచ్చను మాన్పగా
 మతము కులవిభేద మంతరింప!
 సంఘ మభ్యుదయము సాధింప బూనుకొను
 మార్పుకొఱకు మంచి చేర్చు కొఱకు!

అంబరానివారు అవల యుండుడటంచు
 చీడరించి దరిని జేరనీక!
 ఆచరములేని యట్టి నిర్భాగ్యులు
 కొట్ల కొలది గలరు బాట్లుబడుచు!

కుక్క, కోతి, పిల్లి, కూర్మి పెంచెడి నరు
 లట్టి సాటివారి సంటుకొనరు!
 మనిషికున్న యట్టి మలిన మదేమియో!
 విప్పిజెప్పబోరు తప్పదేమో!

మనిషికిట్టిబుద్ధి మాలిన్యమది యేమో/
 తోటి మానవులను దూరు తెంత!
 తప్పుగాద! దలపు! ధార్మిక బుద్ధితో
 మార్పు జేయవోయి మనిషి బ్రదుకు!

శ్రమను దోచుకొనుచు జనుల స్వేదము జింప
 పొట్ట నింపుకొనెడి పురుషులిందు!
 అణచి బలుకు చుండ్రు నారని భక్తితో
 ధర్మపన్నములను ధాత్రియందు!

భూరి సంపదలిల బొరలుట యొకచోటు
 గ్రుడ్డి గవ్వలేని గుడిసె లొకట!
 విందు భోజనముల విపరీత మొకచోటు
 పట్టెడన్నములేని పాటులొకట!

డంబమెపుడు వలదు దరిజేరవలదు సూ!
 అంబరమున కెగిరి క్రింద బడెదు!
 వేషభూషణములు వేసగాండ్రకుదగు
 డంబ మెపుడు వలదు ధార్మికులకు!

ఎదురు ప్రశ్న వేయి యెందుకు? యెందుకు?
 ఇట్టి రీతిసీతి పుట్టి పెరిగె?
 ఎవరు కారణమిల యెందుల కిట్టుల
 మనిషి బ్రతుకు నెవరు మార్చిరిటుల

పట్టు వస్తుములును బంగారు నగలును
 పూలదండలు మణి పొలుపులేల?
 చక్కనైన మాట చిక్కని భూషలు
 మనిషి కీర్తి కెక్కు మహిమజెంది!

ఆతిథ్యమును జూప యాదంబరము జూప
 పాటి జేయరతని సూటి నెవరు?
 తొట్టి పిట్టలోని లోపాలు దెలియగా
 కన్నెచాలు! వాని వగలు చాలు!

ఆతిథ్యములేని యనునయ వినయము
 సాధువర్తనములు సరసమైన!
 మాట మంతి పలుకు మర్యాద వర్తన
 సఖి కీర్తి జెందు సాధుజనుడు

గాంధితాత లోక కళ్యాణమునకునై
 యింగ వస్తుమునను యభిలలోక!
 యంతదిరిగి కూడ యాదరమునుబొంది
 కీర్తిగనడె? దివ్యమూర్తియనరె?

వేషభాషలందు భూషణములయందు
 విందులందు మణియు వేడ్కలందు
 మితము కాటి చేసి మేలును బొందుము
 మితము కన్న వేలు మితములేదు!

కోపతాపములను కొనలంటు కొనకుము
 నిర్మలత్వము నను నిర్భయముగ!
 జీవయాత్ర గడుపు జీవులయందున
 యాత్మసము లటంచు నరసిచూడు!

మనసున కొకయింత మాలిన్యమునులేక
నిర్మలత్వమున నింపుమయ్య!
కడిగినట్టి ముక్కమును వోలెఘాసిల్లి
మల్లెపూవువోలె మనసు నింపు!

కష్టసుఖములందు గదలకు జెడరకు!
నపజయంబు జయము హద్దుమీర
నిలిచి చూచుచుండు నిర్మల హృదయాన
దాటిపోవుచుండు దరికిరాక!

సంపదలను దూలి సరికారు యెవరని
పొంగి పోకు మదిని చెంగునెగిరి!
సంపద లుడిగేటి సమయముచందున
త్రుంగి యేడ్వబోకు రంగుబోవ!

అకు జిగురువేసి యందాల పూవుల
మూటగట్టు కొనును మురిపెముగను!
అట్టి యాకు పూవు యా శిశిరమందున
నేలరాలు సృష్టి నిలకడింత!

కొండకోనలందు నిండిన మనసుతో
నున్న జాలుకదిలి సరసగీతి!
బాడుచున్న సరళి ప్రాసాద గుణమున
మనసు నుంచుకొనుము మధనబడక!

నిర్మలత్వమనగ నిశ్చలత త్వము
జీలుత నవ్వునవ్వి చిన్నిపూలు!
రేక విప్పు విధము రేలును బవకులు
నాత్మసుఖముతోని యలరుమయ్య!

వినయమున్న యెడల విజ్ఞాన మంతయు
తనకు దానెవచ్చు ధర్మ పెధిని!
వినయ ముందునున్న విశ్వంభరత్వము
తెలిసికొనుము దాని దలపు సతము!

వినయముండినసరి విశ్వమంతయు గూడ
గెలువ పచ్చను మఱి కేళిలీల!
చంద్రబింబముతోని శశిలేఖ దా వచ్చి
ముదముగూర్చుగాదె ముగ్ధులవగ!

పెద్దలందు జూపు వినయ విధేయతల్
ముద్దులందు కొనుము మురిపెముగను!
కార్యసాధనలకు గాగల పనులకు!
వినయ మొకటియున్న విజయ మగును!

విద్య నేర్వదలప వినయముగావలె
గురు విధేయుడైన గూర్మి పొందు!
వసుమతీశుడైన వర్జింప వినయము
రాదు చదువు! వ్రాతరాదు! తెలివి!

బీదరికముజేత భీతిల్లు జనులకు
దారిజూపవోయి! ధైర్యమిచ్చి!
చీకటి యెడబాపి జిందించి దీపము
వెలుగు జూపవోయి వేడుకలర!

చింకిగుడ్డతోని చిన్నారి పాపల
చంకనెత్తు కొనియు జేయిజాచి!
విచ్చమెత్తు కొనుచు పిగులుట యెందుకో
కారణం బదేదో! శనుల గనుము!

కాళ్ళు లేనివారు కనులు లేని జనులు
కడలలేనివారు గలరు జగతి!
కాటుమిట్ట తిటుల గ్రమ్ముట యెందుకో!
కారణం బదేదో కనుల గనుము!

కల్లగపటములను గడకు ద్రోయుమువేగ
చిల్లికజ్జములను జేరవోకు!
నిర్మలముగ నుండి నిండారు మనసుతో
ప్రగతి కొఱకు పోరు ప్రతి నిముసము!

బండచాకిరియును బహుశ్రమ గ్రుంకేటి
శ్రమిక జీవుల నెఱి చెంతజేరి!
బ్రతుకుబాట దెలిసి బాధను దీర్చగా
బ్రతినజేయవయ్య! యతిశయముగ!

చుక్కలెన్ని యున్న స్ఫూర్తి జనింపదు
ఒక్కచంద్రుడున్న యూగుమనసు
బక్కచిక్కినట్టి పశులువేయేలరా
ఒక్కగంగిగోవు నొనరజాలు

శీలమింతలేని స్త్రీపురుషాదుల
మదిని మెచ్చరు గద! మాన్యవరులు!
కలుషమైననీరు ద్రావరు గానరు
నిర్ధరిత్రీనీతి యింతగాదె!

ఎన్ని సొగసులున్న వన్నెభూషణముల
పడతియందములను బడయలేదు!
అంకమందు శిశువు నలరియున్నప్పుడే
కాంత సొగసులన్ని వింతగొలుపు!

అన్ని పనులయందు నలరి యేకాగ్రత
కార్యదీక్ష గలిగి కథను నడుపు!
సగము సగముజేసి సాధింపకేమియు
మాటుమణగకోయి! తూటుబోవ!

శుద్ధ మనసుతోని వర్తిల్లు జగమున
పాల మనసుతోని బ్రతుకు భువిని!
మంచి నడత గలిగి మహియందు వర్తిల్లి
స్వామిదయను గనుము! సరసరీతి!

దాత వగుచు ధరణి దయగలిగుండుము!
బుట్టినందు కిలను భూమి ఋణము
మాతృ ఋణము దీర్పు! మరియాద మఱువకు
దైవభక్తి గలిగి ధరణి మెలగు!

మంగళంబుగ జగమంతయు వర్తిల్ల
కోరుకొనుము జిన్ని! బీతిజెలగ!
సుఖము సౌఖ్యములను జెన్నొంది జనులంత
శాంతి కాంతి ప్రగతి ప్రీతి వెలయ!

తెక్క విరిగిన పక్షి

(కావ్య ఖండిక)

తెక్కవిరిగినట్టి పక్షి పలుకులు విను!
మనసు నందు గరుణ మమత గలుగ!
పృథివి దుఃఖితులను వ్యధల దప్పింపగా
పాటు బడుము జిన్ని! ప్రతినతోని!

ఒక్కనాటి బవలు నొయ్యారముగ నేను
పెంటి పావురంబు జంటనుండ!
నింగి నెగురు చుంటి నీలి గగనమునందు
నందమంత దొలుక చిందుచుంటి!

చల్లగాలి వీచ చదలంత నీలము
నాటలాడు నటుల యలరుచుండ!
పూల వాసనలను గాలి తెమ్మెరలతో!
గగన మంత బఱచె కమ్మదనము!

అది వసంత ఋతువు నటుగాన వగలతో
ప్రకృతి కాంత గూడ బరవసించె!
పచ్చదనముతోని బసువు వన్నియలతో
అందచందములను జిందుచుండె!

కలకల బ్రవహించి కదిలేటి సెలయేళ్ళు
నదులు నిర్మలముగ నటన సలిపె!
చిన్న పిల్లలవలె చిగురు జూంపములును
జిందులాడ జొచ్చె యందముగను!

ప్రకృతి యందములను బరికింపగా మేము
 గూడువదిలి చిన్ని కూలమణి!
 వదిలివచ్చితి మలవ వరుసగా జరిగిన
 అతి విషాదగాధ యాత్మ వినుడు!

ఇంతలోనె యొక్క వింత రాక్షసువలె
 గ్రద్ధ యొకటివచ్చి గానబడియె!
 మమ్ము జూచి పొంగి మనసు గర్కశముగా
 వెంబడింపసాగె వేగముగను!

అయ్యో! యనుచు మేము నంబర పీఠిని
 యార్తనాదములను యఱచి యఱచి!
 భయము నార్తి గదుర బాధను సూచించు!
 రోదనమున బొగిలి జెదర మనసు!

పెంటినేను గలిసి జంటగా బహుదూర
 మెగిరి యెగిరి యలసి సొగయ మనసు!
 తరిగి జూడ గ్రద్ధ దిన్నగా మామీద
 చూడ్కినిలిపి జేర దాపునయ్యె!

ఎట్టి దుర్దినమిది యెట్టి చెడు వేళలో
 నిద్రలేచి నామొ! నిష్ఠరముగ!
 ఎవరి కెపుడు మనము నెగ్గొ నరించితో
 ఇపుడు వచ్చె మనకు నింత జేటు!

లేడిపిల్లబట్ట వడివడి యేతెంచు
 పెద్దపులికివోలె భీకరముగ!
 గ్రద్ధయదిగో! యదిగో! ముద్దయు! జూడుము!
 మృత్యువింక మనకు సత్యముగను!

దేవకన్యబుట్టు దిశల నిశాచరు
 డరుగు నట్లు దిశల జరుగుచుండె!
 మార్గమేది మనకు మరుగు జొచ్చుటకైన
 దాపులేదు మణియు దరియులేదు

ఒకరి జోలిలేక యొకరి కయ్యములేక
 సాధుజీవనముల సాగువారి!
 దుష్టజనులుగాంచి దూర దూరమునుండి
 చుట్టు ముట్టి కష్టబెట్టు చుండ్రు!

ఎచ్చట మనయూరు నెచ్చట మనపల్లె
 యెచ్చట మనదు గూడు? నెచ్చటనుండి!
 చిన్నిచిన్ని గ్రుడ్ల జిన్నారి పాపల
 వదిలి యింత దూర మొచ్చినాము!

చల్లగాలి యందు జల్లు సువాసన
 సేలెగగిస మందు నీటు గులుక!
 క్షీల పాటతోని యూహలు జెలరేగ!
 వచ్చినార మిపుడు వాంచమీర!

ప్రకృతి మాత యొడిని బరవశ మందగా
 జింతజేయనిటుల జేటువచ్చె!
 మంచివారికెపుడు మన్నన లేదుగా
 చావు దప్పదిపుడు సఖియ! మనకు!

సఖియ మాటలేదు! సరసమౌ భావము!
 తెలుపలేదు తెలియదేటబబిచి!
 కంటిసీరు తెరలి కాల్యలు బ్రవహింప
 పొగులుచుంట కంటి రగుల మనసు!

సఖియ! వినుము? నాదు సవ్వడి పలుకుల
గతిని దప్పరెవరు కాలగతిని!
దైవ నిర్ణయములు ధర జరుగుచుండును!
నాపపశమె యిలను నజునికైన?

గ్రద్దయదిగొవచ్చె! యిద్దఱ నొక్కరు
యాహుతి యిది నిజము! యాపలేము
నేను బలి యగుదును నీవు దప్పించుక
తిరిగిపోము గూడు ద్వరితముగను!

మేతవేళదెచ్చి మెలకువ చిల్లల
బెద్దసేయు బ్రేమపెంపు మీర!
క్రూర బజ్జలకును దూరము సేయుము
తెక్కలొచ్చు వఱకు నక్కజముగ!

గూటి పాపలునిను గూరిమి జూతురు
అమ్మ యెపుడు వచ్చునన్నయాశ!
నిక్కి నిక్కిజూతు రక్కజముగగూటు
నణగిపోవ నీదు నక్కునందు!

నాన్న యేడి యనిన నగు మొగంబున గాంచి
దూరమేగెననుచు దువ్విమేను!
చిన్నిచిన్ని ముద్దు సింగారములు సలిపి
కొగలించుకొనుము గారవమున!

అట బుడతల వారి యయ్యల గనిమాదు
'అయ్య యేడి' యనుచు దియ్యనడగ!
నిజము జెప్పి వారి నీరస బరుపకు!
గుండెజేసి కొనుము! బండరాయి!

కలుగు కష్టములను గలతల దలచుచు
 కంటసీరు వెట్టి గలత బడకు!
 కంటసీరు నదిమి గలుగు గద్గదికము!
 నణచియుంపు పాప లరయకుండ!

నీతి నలరి దెలిపి నిర్మలవంతుల
 జేసి జగతి ప్రగతి శీలురుగను!
 సాధువర్తనుల సత్పథగాముల
 తీయనీ మనసున తీర్చిదిద్దు!

తండ్రిలేనివారు దగవేమి రాదనుచు
 యొరులు గొట్టదిట్ట వచ్చిరేని!
 సహనమును పహించి సావధానమునుండి
 దగవు బెట్టుకొనకు! జక్కనుండు!

నీదు నాదుప్రేమ నిర్మలమైనది
 మధురమైన ప్రేమ మాసిపోని!
 అమలమైన ప్రేమ యట్టిట్టు దొలకని
 తిరిగిపోని ప్రేమ! తరుణి మనది!

అనుచు నేను బలుక యుట్టిట్టు బలుకక
 కంటి సీరు దొలికి గగనమందు!
 నూత్న వర్షధార నుర్విగావించుచు
 అంటివచ్చుచుండె జంటపెంటి!

అంతలోనె గ్రద్ద యతి వేగమున వచ్చి
 తారసిల్ల పెంటి తడవిడ బడ!
 కొంతతగ్గె గ్రద్ద పొంతకు నే బోతి
 వాడిగోళ్ళ సన్ను నదిమిబట్టె!

గ్రద్ద గోళ్ళజిక్కి మొప్పుగ నేనుంటి
 రక్తచందనమున రాజిలంగ!
 కత్తిగోళ్ళతోని గసిదీర నదుముచు
 రక్తధారజేసె రవలుగొలుప!

పెంటి వెడలిపోయె కంటి దూరముగాగ
 కంటి నీటిధార కాలవగట్ట!
 దూరమేగి నిలిచె దూరుచు కాలుని
 కనులు మూసికొంటి కదలలేక!

గ్రద్ద కాలిగోళ్ళ కడు బాధలోనుండ
 కదులుచుండె గ్రద్ద గగనమందు!
 ఆడుచుండె పొంగి యానందమున నింగి
 జెక్కలార్చు కొనుచు సిక్కి నిక్కి!

కొండ కోన దాటి కొలకుల నటు గ్రద్ద
 పర్వతముల నదుల బరగదాటి!
 ఒక్కయడవి దాపు యొయ్యన దిగనుండ
 డేగ యొకటి దాకె వేగ దాని!

డేగ గ్రద్దలంత గగనమందున కసి
 కుమ్మలాడుచుండ కర్మగతిని!
 కాలిగోళ్ళనుండి కదిలి రయంబున
 క్రిందబడతి పొదల బందిగాగ!

నెత్తుముద్ద నైతి నిలువున జీరిన
 మాంసముద్దనైతి మఱల నేను!
 బలుకుచుంటి నేను నలు భాషలను మరి
 జీవి చేష్టయింత చిత్ర మిదియ!

తెక్క విరిగె నొక్క తెక్కతో రెపరెప
లాడుచుంటిగాని లావులేక!

త్రుళ్ళిబడుచు నుంటి దూరమ దూరము
బడుచు లేచు చుంటి ప్రల్లదమున!

చెప్పరాని బాధ యొప్పుగ యిదియని
బలుకలేని బాధ పరులజేరి!

గుండెలోనిదంత గుదురుగా జెప్పగా
చిత్తమందు గలదు! శక్తిలేదు!

ఎటుల దెలిపి నేను వేసట జెందుదు?

బరులు యెవరులేరు బరవశముగ!

మనసు బాధ దెలిపి మర్మముగా బ్రాణ
మొదల మనసు గాని యెరులులేరు!

చావు దప్పిదింక జనుట నిశ్చయమింక
తెక్కవిరిగె నాదు స్రుక్కె మనసు!

అంతదాక నాదు నా బాల్య చరితము
నెమరువేసి కొందు నిండుమనసు!

మావి చిగురు వంటి మధుర వసంతము

చిన్ననాటి తనము చిత్రమంత!

ఆడిపాడి సంత మానందమున దేలి
యలలవోలె యెగసి బడుచు నుంటి!

అమ్మ యిచ్చమేత యాదరమున దిని
యాడి యాడి పాడి యలసిపోయి!

అమ్మయొడిని యొదిగి యలసతదీరగా
నిదురబోవుటెంత నిండు ద్రీతి!

దిగులు జింతలేక దీనత్వమును లేక
బడుపు భారమనెడి బాధలేక
ఆకుచాటు నున్న యందాల పిందెలా
బ్రతుకు పెంత ప్రీతి బాధలేక!

మధురమైన చైత్ర మధుమాస మేతెంచె
దక్షిణంపు గాలి తన్మయమున!
వీవసాగె గాలి పూవుల భరిణయై
పరిమళములు భూమి బంచసాగె!

మాపిగున్నపైని మధుర కోకిలగాన
మావరించె వనము మధురముగను!
జంతు జాలమంత జంటలు జంటలు
కామ దాహమునను గదలజొచ్చె!

చిలుక బలుకు బలికె చిత్రమో గోరింక
పూల పొదలనుండి బులకరించె!
ఆటలాడి యాడి పాటల తుమ్మెద
పూవు పూవువ్రాలి బులకరించె!

గ్రీష్మ ఋతువువోలె గ్రీష్మము నను జుట్టి
వచ్చె యౌవనంబు వగలుజింద!
మనసు రాగమయము మధురమౌ భావాలు!
చుట్టు ముట్టె నన్ను జోద్యముగను!

అందమైన పెంటి యతివను నే బొంది
మనసు నిచ్చి మణల మనసుగొంటి
గూడు కట్టుకొనియు క్రొత్తకాపురమును
మొదలు బెట్టినాము మోదమలర!

పల్లనిగాలుల సంహంగి పూవుల
మల్లెపూవులందు మసలినాము!
తీయనైన పలపు తేనియ చవిజూచి
యనుభవించినాము సమర సుఖమున!

వర్షముతువు నందు హర్షముననుదేలి
సఖియ నేను మిగుల సంతసమున
చిన్ని గూడునందు జిటపట జినుకుల
వర్షధారలందు యొదిగి యొదిగి!

తరుణ యౌవనమును హరిచి నే జెప్పగా
సిగ్గుతోని నేను శిరముబైకి!
యేత్తి మాటలాడ చిత్త వికలంబగు
సతికి బతికి దెలియు సర్వముగను!

ఎన్ని యూహలు మఱి యెన్నియో భావాలు
మోరలెత్తు చుండు మోదమునను!
కలలుగాంచు చుండు కమ్మని తీయని
నవ్యభావములవి యౌవనమున!

తెలుపులు విరజిమ్మె తేజము వర్ధిలె
నల్లమబ్బులన్ని తెల్లనాయె!
గగనవీధి జ్యోత్స్న కమ్మగా వెలుగొందె
చుక్కలన్ని విరిసె చోద్యముగను!

తరుణ యౌవనమది దగనిల్చె బ్రేమగా!
మధుర మాయె మనసు మనసు గలిసి
గాఢమాయె ప్రేమ కదలని కుండగా
పూలపడవవోలె బొలుపు గురితె!

నించు చూలాలయి నిలిచెను నా పెంటి
సిగ్గు తెరలు దించి నిగ్గు తెలయ!
అదుముకొంటి నురము జిదుముచు మోమున
'పుత్రవతివి గమ్ము! పొలతి!' యనుచు!

అంత హిమ ఋతువును సంతస ముప్పొంగ
తెల్లవీర తోని నుల్లమలర!
తెల్లమంచుదెరల నుల్లాసమును జేసి
బంతిపూల జడను నింతివదెను!

ప్రసవ మొందిన దదె బాల నా ప్రియసఖి!
మూడు గ్రుడ్లు బెట్టి ముచ్చటగను!
హిడిని విడ్డలుగను బొలుపుగా జేసెను
ఎవరు నేర్పినారా! యిట్టి వింత!

చిన్న విడ్డలగని జిందుచు సంతస
మంతరంగమందు నందినాము!
సాకు చుంటిమంత సంతోషమలరగా
ఆకురాలు కాలమంత వచ్చె!

పండుటాకులన్ని బటపట శబ్దించి
రాలిక్రింద బడియె రపలుజింది!
చింతవంతలేని శివలింగమునువలె
మోడులయ్యె దరులు మునులవోలె!

దూర దూరమునను నూరట జెందక
మేత దెచ్చి బెట్టి మేలిమిగను!
మచ్చిక కడు మీర మనసు నుప్పొంగగా
ప్రేమ పెంపుగాగ ప్రీతి జింద!

ఆలుమగల మిట్లు నలసట యదిలేక
 పెంచుచుంటి మిట్లుల ప్రేమమీర!
 తెక్కలింకరావు చిక్కని రూపము
 చక్కరాదు బలుకు నొత్తి బలుక!

మఱల మధురమైన మధుమాసమేతెంచె
 దక్షిణంపుగాలి తన్మయమున!
 వీవసాగె వనము పూవుల భరిణయై
 పరిమళముల భువిని బంచసాగె!

మానిగున్న పైని మధుర కోకిల గాన
 మావరించె వనము మధురముగను!
 జంతుజాలమంత జంటలు జంటలు
 కామదాహమునను గదలజొచ్చె!

చిలుక బలుకు బలికె చిత్రమౌ గోరింక
 పూలపొదలనుండి బులకరించె!
 ఆటలాడి యాడి పాటల తుమ్మెద
 పూవు పూవువ్రాలి పొలుపుచిందె!

తెక్కిలింకరావు చక్కగా యెగురగా
 పొదములను నింక బలిమిరాదు!
 ఎగుర జాలవు భువి దగ బ్రాకజాలవు
 సొకుచుంటి మిట్లు తన్మయముగ!

మేమువచ్చు దనుక మెలకువగా నుండి
 నోళ్ళు దెఱచి యుండు గాళ్ళు ముడిచి
 నోటబెట్టుమేత మెలకువ భుజియించి
 నిద్రవోవు నొడుల నీటుగాగ!

ఇట్లు బెంచు చుండ యిట్టి యాపవసచ్చె
 గ్రద్ద పలన మాకుగలిగె విపద!
 తీయతీయని కల చిందిన స్వర్గము
 మాసిపోయెనింక మనసు జెదర!

తండ్రి దిక్కులేని తనరు విడ్డలకిర
 కిక్కు నెవ్వరింక దీప మెవరు?
 చదువు సంధ్య జెప్పి చక్కని సంస్కృతి
 జ్ఞోతి నెవడు జూపు బ్రీతిజేసి?

అనవలైన వారి నతిన జేయునదేమి?
 నుచుల నెట్లు బెంచు మతుల దీర్చి?
 కనెన ఋణము దీర్చగొవలె దండ్రీకి
 నుచుల దీర్చ పలయు గతులు గూర్చి

రక్త షండనమున రాజిలగోరెడి
 పాపులందు నందు బరగు చుండ్రు!
 సజ్జనులకు పాలి శత్రువులై యుండి
 కరుణలేక యుండ్రు గరినముగను!

పరుల ధనమునకును విరదారలకునయి
 పంపిమాడి యంత చింతలేక!
 యపహరింతు వారి యహము కడ్డములేదు!
 రీతిలేదు! జాప భీతిలేదు!

ఖండ ఖండములందు గలరిట్టి దుష్టులు
 సకల జాతులందు సర్వులందు
 రక్తపాతమునకు రహిబొంచి యుందురు
 మమత సమతలేక మంచిలేక!

ఆరిపోవు దీప మాఖరిక్షణమున
దెలుపుచుంటి మదిని తేటగాను!
పూపు దీగెలార! బొలుపుగా పొదలార!
తరువులార వినుడు! దన్మయముగ!

తెక్క విరిగి పడిన పక్షిని నేనైతి
సతిని, సుతులనుండి జారిపోతి!
ఇట్టి యాపదలను నెవరికి రాకుండ
రక్ష సేయుడయ్య! రంగుమీర!

మిడిసి పడెడివాని మిఠైక్కి తొడగొట్టి
సాధుపురుషులను సజ్జనులను!
కష్టబెట్టువాని గడు దుష్టుడగువాని
మట్టు బెట్టుడయ్య ముఱచిదయను!

కలిసి దుష్టుసణచి కావర మడగించి
బలము దర్పములను బారద్రోలి
యైకమత్యమునను సగు కార్య మదియెల్ల
దుష్ట శిక్షణమది దొసగుగాదు!

అనుచు బ్రాణమొదలు నా పావురాయిని
దయను జూడవోయి! ధర్మబుద్ధి!
హంతకులను నడచి చింతను దొలగించి
భువిని జేయ వలయు బుణ్యభూమి!

చెప్పినట్టి మంచి చెన్నుగా మదినుంచి
దీప శిఖను వోలె తేజమలర!
మానవత్వమనెడి మహనీయ దీప్తితో!
వెలుగు నింపవోయి వేడ్కభువిని!

విశ్వమంత ఎమల వెన్నెల జిందగా
 మనిషి బ్రతుకునందు మార్పురాగ
 శాంతి కాంతి ప్రేమ సరసత విరియగా
 స్వస్తియగునుగాక సర్వజగతి!

రా లి ప డి న పూ వు

(కా వ్య భం డి క లు)

రా లి ప డి న పూ వు రా గా లు వి న వ య్య
ప డి న పండు టా కు బా టు వి ను ము!
తె క్క వి టు గ ప క్షి య క్క జ మ గు బ లు కు
మ న సు నం దు దల చి మ ధ న బ డు ము!

చిన్ని తీ వె యం దు జి న్నా రి మొ గ్గ నై
యా కు చా టు నం దు య వ త రిం చి!
కొమ్మ చా టు నుం డి కో కిల పా డ గా
పుల క రిం చి నే ను పూ వు నై తి!

చిన్ని గా లి తె ర లు జి టు న వ్వు న వ్వు చు
నూ య లా ప నే ను నూ గి సో లి!
కల లు గం టి న య్య కమ్మ ని కల ల ను
పే క మే డ ల య్యె బే ర్మి కల లు!

రాణి గా రి శి గ ను రం జిల్ల గో రి తి
రా జు గా రి చే త ర వ లు గొ లు ప!
పల్లె టూ రి ప డు చు బ రు వం పు గొ ప్ప పై
నిలు వ గో రి త య్య నీ టు గు లు క!

పెళ్ళి గా ని పిల్ల పే రం ట ము ల యం దు
పూ ల బు ట్ట లం దు బొ లు పు మి గు ల!
పూ ల జడ ను నిలి చి బొ లు పా ర యం దా లు
చిల క గో రి త య్య జిం ద మ న సు!

గొబ్బి లక్ష్మి పై ని గో రం త శి ర మె త్తి
గొబ్బి పా ట వి స గ యు బ్బి పో తి!
స్త్రీ ల శి గ ల యం దు వా లు జడ ల యం దు
నిలు వ గో రిం త య్య నిర్మ ల ము గ!

తల్లి పూజసేయ దగ నెవరైనను
వచ్చి ద్రుంతు రనుచు వగలుబడితి !
కనికరించి యెవరు గనరుగా నా కోర్కె!
యంటరాని దాని పనుచు బలికి!

శివునిపూజసేయ జిదిపి నన్నెవరైన
మాల గుత్తురనుచు మనసుబోతి!
చూచిపోవు వారె ద్రుంపరు యెవరైన
కలగిపోతి మనసు కాంతి తగ్గి?

గ్రుడ్డి పూవునైన కులమందు వెలినైతి
లోకజనులజేత దూరబడితి!
అంటరాని తనము హత్తుక యెన్నాళ్ళు
మొగమునెత్తి జనుల మోము జూతు?

అనుచు నిట్లు దలచి మాతృలో బరమాత్మ
మనసునందు దలచి మధన బడితి!
అంత నొకట గాలి యటు నిటు వీవగ
జారి తీవె నుండి ధరణి బడితి!

దూరముంచి శుష్ము ధూళి ద్రోయకుడయ్య!
యంటరాని తనము నంబగట్టి!
హృదయమున్న మీరు మది దయ గనరయ్య!
కంటేనీరు జూచి గలగుడయ్య!

రాలిబడిన పూవు రాగాలు వినరయ్య!
లోకమందు గలుగు రోదనములు!
దిక్కుమొక్కు లేని దీన జనాపళి
యార్తిపాపి వారి నాదుకొనుము!

పండుటాకు (మందివి)

[కావ్య ఖండిక]

స్పృష్టియందు మిగుల యిష్టమా వాసంత
ఋతువునందు మిగుల ప్రీతిగాక!
మావి గున్నయందు మధురమా నొకకొమ్మ
రెమ్మయందు దొడిగి సమ్మతముగ!

మధురమైన యట్టి మధుమాస మేతెంచె
దక్షిణంపుగాలి సమ్మతముగ!
వీవసాగె వనము పూవుల భరిణయై
పరిమళముల నొలికి బంచసాగె!

మావిగున్నపైని మధుర కోకిలగాన
మావరించె వనము మధురముగను!
జంతుజాలమంత జంటలు జంటలు
కామదాహమునను గదలజొచ్చె!

చిలుక పలుకు బలికె చిత్రమా గోరింక
పూల పొదలనుండి బులకరించె!
అబలాది యాడి పాడెను దుమ్మెద
పూవు పూవు వ్రాలి పొలుపు మిగుల!

మంచ మారుతములు మహిని చలింపగా
మావిగున్న పొంగె మధురముగను!
క్రొత్తకోరికలను క్రొంగ్రొత్త యాశల
మావిచిగురు వేసె మధురముగను!

చిన్ని చిగురునైతి చిన్నారి మావిని
మిసిమితళుకు మెరిసె మేనిపైని!
స్వర్గ కాంతిరేఖ సరసత నొలికిన
మెఱుపు దీవెనైతి మేఘములను!

చిఱుతగాలి నాడి చిన్నారి చేష్టల
వయసువచ్చి నాకు వన్నె వచ్చె!
పూవు పండ్ల నెన్నో పొలుపుగా నిచ్చితి
సాధుజనులకెల్ల సంతసమున!

కరినమైన యెండగాడ్పుల జూచితి
వర్షపాతములను వన్నెగాంచి!
వెన్నెలంత త్రాగి వేయిదీరుల బొంగి
మంచుతెరల మునిగి మాటువడితి!

కష్టసుఖములెన్నో గాంచితి ప్రజలార!
సౌఖ్యరోదనముల జాలగంటి
లేమి సంపదలను లీనమై యుంటిని
క్రుంగలేదు! మదిని పొంగలేదు!

ముదిమివచ్చె నాకు మోమంత పండెను
ధరణీబడితి నేను తడబడంగ
ఆయువంతదీరి యంతమదినముల
కందిపోతి మనసు చిందిపోతి!

పాలివారు వచ్చి బలుకరింపగలేదు
 తొంగి చూడలేడు దోటివారు!
 నవ్విపోవువారు నగుబాటుజేసెడి
 వారు వారు వరుస వచ్చినారు!

మంచి దినములందు మాధుర్య మొలికించి
 కష్టకాలమునను గతినముగను!
 ఉండెనేమొ సృష్టి యున్నది తెలియక
 మోసపోతినయ్యో! మూఢ మనసు!

పాంచ భౌతికమని పదియాఱు వన్నెలు
 యణగిపోవునంచు నరయనైతి!
 తనదు బంధుమిత్ర తత్త్వంబు దెలియక
 మోసపోతినియ్యో! మూఢతమసు!

నవ్వబోకుడయ్యో! ననుజూచి వికవిక
 ముదిమినంచు పండు ముసలినంచు!
 క్రిందిబడితినంచు గ్రీడగా నను జూచి
 గేలిజేసి నన్ను గోలతోని!

బాల్య యౌవనములు బరగువయో వృద్ధు
 లగుదురయ్య జగతి విడితముగను!
 గాన వృద్ధులందు గాంక్షతో దయతోని
 గాంచుడయ్య దయను గరుణ దొలుక!

విన్నపమిది నాదు వినుడు! ఓ ప్రజలార!
 వయసు పోయి తరుగు వన్నెలన్ని!
 ముదిమి వచ్చుపోవు ముదిత ప్రాణముగూడ!
 సృజన లీల యిదియ! చోద్యమంత!

పడిన పండుటాకు పాటను వింటివి!
 కంటి నీరు దొలుక కరుణ గలుగ!
 వృద్ధ జనుల గాంచు పృథివిలో ఘనమగు
 కార్యమిదియె చిన్ని! కల్లగాదు!

కలబోసిన ముత్యాలు
 సూక్తులు - సుధామయ భండికలు
 ఆటవెలది పద్యాలు సంపూర్తి

కలబోసిన ముత్యాలు

(సూక్తులు-సుధామయ ఇండికలు)

గీత పద్యములు

- గీ. హృదయ మందిర మందున సదయనుండి
తీయనైనట్టి పదముల దీరునిచ్చు!
రమ్యనీతుల దొరలించు భవ్యలీల
సరస సద్గుణ శ్రీజయ శారదాంబ!
- గీ. చిన్ని బాలుర చిత్తముల్ జిగురులెత్త
మంచి నీతులు మదియందు మరులుగొలుపు!
నీతి పథమున వర్తిల్లి ప్రీతి జీంద
నీతి పద్యము లల్లెద ఖ్యాతి దనర!
- గీ. వంచనాత్మక మయిన యీ యుర్వి యందు
మంచి పెంచగ వలయును మమత జిన్ని!
నీతి సూత్రములను మది నింపుకొనుచు
సుజన మార్గము బయనింపు సురుచిరముగ
- గీ. సంజతెంపులు విరిసిన సాధురీతి
మనసు నందున నింపుము మధురి మలను
చీకటులనన్ని దొలగించి చిత్రమైన
కాంతి వెలుగును భజియింపు శాంతిగలుగ!
- గీ. బడికి వేళకు జనుడెంచి పొరములను
శ్రద్ధగావిని మనసున సరసరీతి!
మనన జేయుము మణువక మణల మణల!
చిలుక పలుకుల రీతిగా జిత్రముగను!

- గీ. కలిసి చదువుము! బాలుర గలిసిచూడు!
కలిసిపాడుము! పాటలు కమ్మనైన!
ఆట పాటల వెనుదీయ కెప్పుడైన
పిరికి దనమును జూడకు బేలవగుచు
- గీ. మాటలాడుట నేరిచి మధురముగను!
వినయ స్నేహము లొప్పగా విరియ మమత!
పెద్దలందున వినయము బేర్పి మీర
నమ్ర భావము మనసున నాట్యమాడు
- గీ. నిత్య జీవిత మందున నీతిదనర
ప్రేమ భావము వర్తిల్లి ప్రీతిదనర!
వినయముండిన జాలును విశ్వమందు
అన్ని సాధింపవచ్చును నాత్మశక్తి!
- గీ. కష్టములగాంచి కళ కళ కఱిగిపోకు!
సుఖములను జూచి జెలగుచు సోలిపోకు!
చిత్త సమభావముననుండి హత్తుకొనక
పవలు రాత్రులు గానెంచు భ్రాంతిపిడి!
- గీ. కష్టముల గ్రుంగి కన్నీరు దోలుకుచున్న
దుఃఖితుల దరిజేరుమా! తొలుక గరుణ!
బాధమాన్పగ వేదన బరువు దీర!
సేవజేయుము! ధీ శక్తి సిద్ధినంద!
- గీ. త్యాగమయ మీ ప్రపంచంబు రాగమయము
సర్వ ప్రకృతి జీవులు సకల మిలను
త్యాగమున నిల్చియున్నవి జగతి సర్వ
ఆత్మ నలరించుకొను త్యాగమనవరతము

- గీ. పూల మొక్కలు పూవుల బులకరించి
పరిమళము వెదజల్లుచు బరుల బిలిచి
దోసిలి నింప యత్నించు వాసిగాను!
ఆత్మ నలరించుకొను త్యాగ మనవరతము
- గీ. నీలిగగనము నందున నీలిమేఘ
ముఱుము మెఱుపుల దోడుత నుర్వియంత!
వర్షధారల పర్షించు హర్ష మొప్పు
యాత్మ నలరించుకొను త్యాగ మనవరతము
- గీ. మధుర ఫలముల నొప్పుచు మావికొమ్మ
రాతి దెబ్బల దినుచును రమ్యముగను!
వంగి ఫలముల నందించు వసుధ ప్రజకు
నాత్మనలరించుకొను త్యాగ మనవరతము
- గీ. సూర్యచంద్రుల కాంచులు సురుచిరముగ
వసుధ యంతయు నొలుకును వన్నె లొలుక!
సకల జీవులు హర్షింప సాధురీతి!
ఆత్మ నలరించుకొను త్యాగ మనవరతము
- గీ. భూమి బరువును మోయుచు మోము దమ్మి
చిఱుత నగవును జిందుచు జింతలేక
సూర్య జుట్టును దిరుగుచు సుందరముగ
త్యాగమయ మీ ప్రపంచంబు రాగమయము!
- గీ. శిశిర మందున రాలిన చిదుపలందు
మఱుల క్రొత్తగ జివురించు మధురిమలను
క్రొత్తవన్నెల మినమిసల్ గోర్కెలలర
ధర్మమయ మీ ప్రపంచము కర్మ మయము!

- గీ. మూగవోయిన కోకిల మోరనెత్తి
కుహుకుహూయని కోనల కోర్కెదీర!
పాడుచుండుట యిది యేమి ప్రణయగీతి!
ప్రేమమయ మీ ప్రపంచము ప్రీతిమయము
- గీ. తిమిరమందున బాడుము దేజమలర
కష్టముల యందు గనుమోయి కమ్మనైన!
సుఖము నొనందములు నిల సురుచిరముగ
ధైర్యమును వీడకెప్పుడును దైన్యమునను!
- గీ. బీటవారిస బీడుల భూములందు
తొలకరించిన భూముల బులకరించి!
పచ్చపచ్చని మొలకలు బల్లవించు
ప్రేమమయ మీ ప్రపంచము రాగమయము!
- గీ. ప్రకృతి యందఱు వలువును వికృతిలేక
తనకు గల డంతయును ప్రేమ దరుగులేక!
ధారవోయును జనులకు ధర్మదృష్టి
ప్రేమమయ మీ ప్రపంచము రాగమయము!
- గీ. ఏడ్చినంతనె బిరబిర నేగుదెంచి
శిశివు నెత్తుక డల్లియు జేర్చియెదను!
ముద్దు లాడును రోదన సద్దుమణగ!
ప్రేమమయ మీ ప్రపంచము రాగమయము!
- గీ. జ్ఞానదీపిక వెలిగించు శూన్యమైన
మనసు లోపలి జీకటుల్ మాయమగును!
సగృహీవులు సమమని సకల జనులు!
దమ్ములుగా నెంచు నాత్మశుద్ధి!

- గీ. జాతికులమత వర్గముల్ రీతినుండి
భేదభావము దోషము బాదుకొలిపి!
కలహమున మున్నీ యుండుట గలదె సుఖముగ
అన్నదమ్ములు గారొకో! యఖిల జనులు?
- గీ. జాతిమతకుల వర్గాల జాతరలను
మనిషి రక్తము ప్రవహింప మానగలదె?
మానవత్వము విలువలు మణిగిపోవ
ఏమి సాధించినను గూడ యేమిసుఖము?
- గీ. స్త్రగతి మార్గము జనవలె ప్రజలు నెపుడు
స్త్రగతితోబాటు సంస్కృతి బల్లవింప
మానవత్వము లేని యా మనిషియే?
శుచియు శుభ్రతలేని యాసుఖ మదేల?
- గీ. వ్యక్తి సుఖమున కాశించి వలనుగాని
కోర్కెలను నంద మానిసి గోరుచుండె!
సంఘశ్రేయస్సు నిసుమంత సరకుగొనడు
ఎందుకో యిట్లు నరుడయ్యె యెఱుకబడదు!
- గీ. అర్థరహితములైన యీ యుద్ధములను
మనిషి యెందుకు జేయునో గొనబడదు!
క్రూర కర్కశమైన యీ కుత్సితములు
మనిషి మనిషిపై జేసెడి మాయని పెగ!
- గీ. స్వార్థమున జిక్కి మానిసి స్వప్రయోజ
నములతోడుత నెంతటి నటననైన
చేయుచున్నాడు జూడుము! జితవృత్తి
రాక్షసత్వము రగులుచు రవలు సేయ!

- గీ. సత్యమును గలిగి గుర్తింపు సర్వవేళ
లందు గలరూపు గుర్తించి చిందమనసు
ఈశ్వరుండొక్కడే! జగదీశు మతము
నొక్కటేయని భావింపు నుర్విమెచ్చ!
- గీ. సత్యమన శాంతి ప్రేమలు సమత కరుణ!
అదియె ఓరిపూర్వమైనది యంతరాత్మ!
శుద్ధజ్యోతి స్వరూపము శూన్యరహిత
మైన వెలుగది యదియ సూ! మా ధవుండు!
- గీ. మనసువాక్కును కర్మము మధురముగను!
నొక్కరీతిని జరియింపు మక్కువగను!
నిర్మలంబైన కొలనిలో నీటిరీతి
సహజప్రాసాద గుణముతో సరసరీతి!
- గీ. భువిని యుండెడి చేనుకు దివిని యుండు
మేఘమునకెట్టి సంబంధమేది గలదో!
అదియె మనిషికి మాధవునందు గలదు
తఱచిచూచిన దెలియును తత్త్వమంత!
- గీ. అన్నివేళల యీశ్వరు నాత్మచింత
గలిగియుండుము గరుణము గలిగి యుండు!
సర్వభూతములందును సమత మమత
అత్య యొక్కటియని మది యరసిజూడు!
- గీ. మధుర అదర్శములతోని మానవత్వ
మున్న తోన్నత శిఖరముల్ చెన్నుమీరి!
సంఘమందున చైతన్య సంస్కృతులను
విరియగా జేయు వేవేగ విస్తృతముగ!

- గీ. భిన్న ప్రకృతు లిల యెన్నో పేర్మిగలవు!
సాధనా మార్గములు నెన్నో సంఘమందు!
అన్ని మార్గములొక్కటే యెన్నియున్న
వాడులాడకు జగడముల్ వ్యర్థమనుచు!
- గీ. ఉన్నతంబైన విద్యను నుర్వి నంద
దలచితేని నిరంతర తిరుగులేని!
శ్రమను జేయగవలయును సరసరీతి
సుఖము నిద్రాచనత్వము శూన్యమవగ!
- గీ. దేవుడిచ్చిన జ్ఞానము, ధీరబుద్ధి!
చిత్తమంతఃకరణముల జేర్చి నీవు
సాధుమార్గము బయనింపు సవ్యమైన
బాట పయనింపు బంగరు బాటగాగ!
- గీ. పరులమేలును దేవుము పాలమనసు
వెల్లివిరియగ యాత్మలో విరులు విరియ!
పరులమేలును జింతించు భావుకునకు!
ఇహము పరమును గలుగును ఎందునైన!
- గీ. విషము మ్రింగిన శివునకు పేనవేలు
జనులు సాష్టాంగములతోని ప్రణతు లిడుదు!
రట్టి మార్గము నీవును నరసిజనుము!
పరులమేలుకు శ్రమనోర్చె బాధబడుము!
- గీ. హెచ్చుదగ్గులు లేనట్టి యుచ్చనీచ
శేద భావము లేనట్టి ప్రగతశీలి!
వగుము! ప్రేమించు నందఱ జగమునంత
మానవత్వము బెంపొంద మనసు విరియ!

గీ. మనసు నిద్దుర మాపుము! మధురమైన
దివ్యచైతన్య భావము దేజరిలగ!
సర్వజీవుల నొకటిగా సర్వవిశ్వ
మంత యొక్కటి యనుచును మదిని దలపు!

గీ. సంజరేకలు దూర్చున సరసరీతి
విరిసినట్టుల విరియుము విమల ప్రభల!
మనసు మలినపు నలుపులు మోసివోవ
రంగురంగుల వెలుగులు రాజిలంగ!

గీ. కుక్కురో కుక్కు రనుచును కోడి పిలుపు
వినుచు నిద్దురలేలెమ్ము! విపులమైన!
కార్యభారము గలదుగా గలతలేక
నీర్వహింపగ దారమ్ము! నీదురమాని!

గీ. దూర్చుకొండను నల్లదె తొలగించె
చేత చిని వెన్నముద్దగ చిన్నిముత్య
మట్లు దాపున పూచిన మల్లెయనగ
వేగుచుక్కదె యుదయించె వేడుకలర!

గీ. తూర్పు స్త్రీముఖమందున దోరముగను
నతిశయించిన శ్రీతిల్కమనగ నొప్పె!
వేద పనసలు జదువుచు విలసనముగ
కావ్యుడల్లదె కలకల కదులుచుండె!

గీ. కావ్యుడరుదెంచ కటిక చీకటులు చెదిరి
కదిలిపోవగ సాగెను కడలిదాగ!
వికిలి పిట్టల బలుకులు! ప్రీతివెలయ!
సన్న సన్నని బులిబుల్లి సవ్వడులను!

- గీ. రెండు బారలు పైకెక్కి కొండ కొమ్ము
నందు నిలిచెను కావ్యుడు సందముగను!
కొలనినీటిని గలిపించె కోమలముగ
తెల్లకలువగ వికసించె నుల్లసులర!
- గీ. కొలని లోపలి కావ్యుని కోర్కెదీర
క్రొత్త పువ్వేదో వికసించె కొలని నంచు!
రక్కలను గొట్టి బొడుచుచు, ముక్కురాచి!
నీటిపక్షులు దిరిగెను చుట్టిముట్టి!
- గీ. ఆవులంబా యుంచును నడలసాగె
దూడలంబేయటంచును దూలి బలుక!
గొల్లసడుచులు గవ్వము బుల్లసిలగ
కడుప సాగిరి గాజులు ఘల్లుమనగ!
- గీ. రాత్రియంతయు కలువల రమ్యరీతి
ప్రీతివెలయించి చంద్రుడు బీతివెలయ!
మఱిల రాత్రికి వచ్చెను రమణులార!
యనుచు దెలిపెడునోయన యస్తమించె!
- గీ. దూరమేగిన పతివైపు దాఱజూచి
కలువ భామలు వెలవెల కాంతితగ్గి!
ఒక్కటొకటిగ రేకల జిక్కబట్టి
ముసుగు దాతెను విఠహము మోసులెత్త!
- గీ. అదిగో! తూర్పున కుంకుమల్ చుబ్బరముగ
సంజరేకలు మబ్బులు సఖ్యమొంది!
చిత్రకాలగ నొప్పెను. శిలలపైని
శిల్పిజెక్కిన శిల్పముల్ నిలిచినట్లు!

- గీ. పిల్లతెమ్మెరగాలులు చల్లగాను
పూలదీవెల గదిలించె బులకరింప!
గాలి కల్లల నాడుచు కమ్మనైన
పూలవాసన వికసించె బొలుపుమీర!
- గీ. తుమ్మెదలు ఝుమ్ము ఝుమ్ముని తూలి తూలి
నాట్యమాడగ సాగెను రమ్యముగను!
పూల పుప్పొడి ముఖమున బూసికొనుచు
మధుర మకరందమును ద్రావ మసలుచుండె!
- గీ. బాలసూర్యుడు ప్రభవించి బ్రకృతి పటము
మార్పుజెందెను బంగరు మాలలోని!
పూలరజమును జల్లిన బొలుపు జూపె
దశదిశలుగాంచె రంగుల రాశిపాలువు!
- గీ. ప్రకృతి చైతన్య మొందెను బల్లవించె
యణువణువు సూత్న శోభల నినుమడించె!
అవిగో! యాలయ ఘంటలు నలరు శంఖ
నాదమల్లదె! ఓనుము వేవేగ లెమ్ము!
- గీ. కార్యభారమదెంతయు గలదు నీకు
క్షణము దీరికలేదు సూ! కదులువేగ!
నీదు సహచరు లల్లదె నిలిచినారు!
జాగుసేయక బయనొంచు రయముమీద!
- గీ. విశ్వమంతయు నీదెగా ఏమలమైన
దేశదేశాల ప్రజలు వే దిశలనున్న!
లోకజనులెల్ల నీ వారె రాకకొఱకు
వేచియున్నారు జూడుము వేగలెమ్ము!

గీ. కలిసి పని చేయవలయును కష్టములను
కలిసి యెదరింపవలయును కరినమైన!
సమసమాజము సమతల మమతగోరి
యమృత ఫలమును నందగా నరుగవలయు!

గీ. ఎన్ని కష్టాలు వచ్చిన యెంతలేసి
యిడుములొచ్చిన రానిమ్ము సడలిపోక!
ముందుకడుగిడఁలెనురా మోదమొప్ప!
పెనుక కడుగిడరాదుగా వెన్నుజూపి!

గీ. మంగళంబులు గూర్పగ మానవులకు!
విశ్వమానవ శ్రేయస్సు విమల లక్ష్మి
సాధనమునకై సాగుము! సంఘశక్తి
పెంపు గూర్పగ యడుగిడు భీతిలేక!

గీ. ప్రకృతి యొడిలోని విడ్డవు ప్రకృతి యందు
కష్టసుఖములు రెండును గలిసియుండు!
రాత్రిబవళులు శీతోష్ణ రమ్యలీల
నీకుగూడను వర్తించు నిర్మలముగ!

గీ. కష్టములగాంచి కన్నీట గష్టబడకు!
సుఖములవి వచ్చు గోరక సురుచిరముగ!
కాలచక్రమునందున గలిసియున్న
వానినెదిరింపనగునె? నీ వశమె? తరమె?

గీ. ధీరబుద్ధిని సమభావ ధీమతమున
కష్టసుఖముల రెండిట కలగిపోకు!
క్రుంగి పోవకు! మనసున పొంగి పోకు!
అంతరాత్మయెసాక్షిగా నలరుమోయి!

గీ. స్వేద మొలికెడి దేశము శ్రీలునిండు!
 స్వేద మొలికెడి జాతులు సిరుల జొంగు
 స్వేద మొలికెడి నరుడెగా శ్రేష్ఠుడగుట
 గొంచుచున్నాము ధరణిని గథలగూడ!

గీ. ఎట్టి పనినైన నేమర కిట్టెజేయి!
 బద్ధకముతోని నుండుట బాపమరయ!
 మంచి చెడుగుల కార్యము నెంచిజేయ
 లక్ష్మి స్వయముగ వరియించు లాలితముగ!

గీ. మఱువబోకుము! పెద్దల మహితచరిత
 విడువబోకుము! జదువుడు విమలమతిని!
 అనుసరింపుము వారిని యమలచరిత
 నీతి వర్తింప నడుపుము నీతి యుక్తి

గీ. మాతృభాషను మఱువకు! మమత బెంచు!
 ఎన్నిబాసల నేర్చిన నిదియె మొదలు!
 కన్నతల్లిగ భావింప కల్పతరువు!
 జన్మభూమిని మరువకు మదిసినెప్పడు!

గీ. మధురగీతము బాడుము మంజులముగ
 దేవదేవుని జింతింపు దివ్యపదము!
 ప్రేమగీతము గొంతెత్తి భ్రీతిబలుకు!
 సామగానమువలె శాంతి సర్వజగతి!

గీ. సంజవెలుగుల జివురులు సరసరీతి
 కోయిలకు విందు బెట్టుము గూర్మిదనర!
 కలిపి బాడుము కవివోలె కమ్మనైన
 మధుర చందస్సులో పాట మాట పొదిగి!

- గీ. పనియె దైరముగా మరిబలుకుమెప్పుడు
విధిని నిర్వహింపగవలె వినువులేక!
మంచి పనులందు దైవము మణిగియుండు
కర్మమూలము సర్వముగధకునేత!
- గీ. అందమందున గలదు యానంద మంత!
సుందరత్వము సౌఖ్యము సుఖము గూడ
ఎచట శుచియును శుభ్రత యింపుగొలుపు!
నచట నుండును అంద మానందములును!
- గీ. పైనిజూడకు మెఱుగుల పసరుడనము
లోని మనసును గాంచుము లోకమందు!
అందమంతయు లోనుండు నదియె గోరి
కొనుము! నర్పించి పురింపు! మనసుదీర!
- గీ. అందమది శాశ్వతముగాదు నఖిలమంత
రెండురోజుల ముచ్చట! ఒండీరాలి
పోవు నాకు చందము వినుము బోవునంత!
మనసు మాత్రము వెలుగొందు మహిమజెడక!
- గీ. సృష్టిలో ప్రతి వస్తువు మట్టియందు
గలియునను మాట మదియందు దలపుమెప్పుడు!
శాశ్వతముగాదు నందమె చరితయందు!
నడుగు జారనిదేది యీ పుడమి యందు?
- గీ. అయిన గూడను మానవుడాత్మ దెలివి
అందముల నెప్పుడు గూర్చుచు నలసిపోక!
మార్పులోపల గలదు నా సుఖము సౌఖ్య
మంద మానందముల బొందు మనిషి బ్రతుకు!

- గీ. అందమన నగ గూర్చిన కుండనంపు
బొమ్మ కాదుగా! మనసున కమ్మనై న!
తేనె చినుకుల యనురాగ తీపినిచ్చి
కలిసి పయనించు నందాల కాంతగాని!
- గీ. సుఖమనగ తిని త్రాగుట సుదలిజేరి
సోలిపోవుట కాదుగా సౌఖ్యలీల!
మనిషి బ్రతుకున కర్థంబు మహిని దెలిపి
యున్నతోన్నత పథముల కురుకు లిడుట!
- గీ. కలిసి పయనించు జీవించు కాంతనంది!
మనసు నచ్చిన మగవాని మగువ పొంది!
ఇరుగు పొరుగును దనవారి కింపొనర్చు
నదియె దాంశత్య జీవన మండ్రు ధరణి!
- గీ. దేశమాతను బూజించు ధీరమతుల
పరులమేలును గోరుచు బాటువడెడి!
అట్టివారిని బూజింపు నాత్మనలరి
యడుగు జాడలబయనింపు యంజలులను!
- గీ. నీతితెరజాపగా జేసి ప్రీతిమెరయ!
శీలమన్నది చుక్కానిజేరి నిలిచి!
జీవితంబును నౌకను జేరనిమ్ము!
గమ్యమేదియొ తీరము గమ్యమునకు!
- గీ. పుడమి యాకాశమందున బొలుపుగనుచు
నబ్బరమునందబోకుము! నతిశయముగ!
సహజమౌ శాస్త్ర దృష్టిని జతను జేసి
తెలిసికొనుమోయి స్ర్శల జతురమతుల!

- గీ. గురువు బోధించు విషయము గుర్తునుంచు
కొని మది బులతించుచు మథనబడుచు!
నిర్మలోదక సరసిలో నిలిచియుండు
బద్మమట్టులబాసిల్లు పరమగతిని!
- గీ. దేవదానవు లమృతంపు దీప్తికొఱకు
పాలసంద్రము దణచెడి భంగి నీవు!
అభ్యసించెడి విద్యకై యనవరతము
బూన్కిబూనుము బొందుగా బూర్ణముగను!
- గీ. దేవతల మేలుగోరుచు ధీరమతిని
హరుని మంటల కన్నుల కాహుతైన
మరుని పోలిక సీవును మమత సమత
మహిని స్థాపింపగోరుచు మాసిపొమ్ము!
- గీ. అవని లోపల జేసెడి యఖిల కర్మ
లకును మూలమొక్కటి యగు లాలితముగ!
అదియె యానందమంచును నలరిబల్కు
చుండ వినలేద ప్రాజ్ఞులు సుందరముగ?
- గీ. సత్యమానందములు రెండు నిత్యముగను
బొమ్మ బొరుసులవలె నుండు నిమ్ముగాను
వేలువేలుగ జూడకు విమలమైన
యాపరంజ్యోతి యని మది యరసిజాడు!
- గీ, ఎచట ధర్మము నిలుచునో యచట జయము!
గలిగి యుండును నిజమిది కల్లగాదు!
ఎట్టి గ్రంథమునైనను నెట్టి కథను
దెలిచి జూచిన విన్నను దెలియు నిజము!

- గీ. హింస బెంపకు బాపము! హింసవంటి
యాత్ర నాశము జేయకు నహముదోడ!
ప్రేమ యనురాగ బీజములో ప్రేమ నాటి
సోదరత్వము బెంపుము సోదరమున!
- గీ. మంచి మాటల బలుకుము! మహిని యెప్పుడు
పెద్దచిన్నల యందున ప్రేమ జిలికి!
నీతి దప్పిన మాటలు భృతిబోవు
బాటులొచ్చును జివణకు భంగపాటు!
- గీ. మనసు మాటను మర్మము మాయలేక
విప్పిజెప్పుము నున్నట్లు విమలగతిని!
మనసు మాటను దాచుచు మాయజేయ!
కాలగతి నిన్ను గలతల గాలదన్ను!
- గీ. విమల సౌశీల్యముల బెంచు విమలబుద్ధి
కష్టముల నన్ని గడతేరి యిష్టసుఖము!
లన్నిబొందెడు మనసార మన్ననలను
విచ్చు కత్తులలోనుండి విడివడి మఱి!
- గీ. కన్నతల్లిని బూజించు గౌరవమున
ఎన్నికష్టాల నినుబెంచి యున్నదంత!
నీకు నర్పించి తనివార నీతినేర్పి
దీవెనిచ్చెడి తల్లికి దీటుగలదె?
- గీ. తెల్లవారగ నినులేపి యులమలర
తీపిమాటల ముద్దుల తేనెలొలికి!
చద్దియన్నము బెరుగుతో ముద్దనోటి
కందజేసెడి తల్లికి గలదెసాటి?

- గీ. ఆటలాడుచు బరువిడి యటునిటుపడి
 ధూళియంటగ యంతయు దులిపి ప్రేమ!
 చంకనెత్తుక తనివార వంతదీర్చి
 ముద్దులాడెడి తల్లికి మోకరిల్లు!
- గీ. మంచి స్నేహితు డెప్పుడు మమత అంచు
 ప్రేమ సౌహార్ద్రభావము బ్రీతి చిందు!
 కష్టసుఖముల యందున గలిసియుండు!
 జెడును వారించు నిరసించు జేయు మంచి!
- గీ. పట్టి మాటలు బలుకుచు పగలువోయి
 యిట్టై బోవకు నాకేమి బట్టె ననుచు!
 గట్టిమేలును జేయుము గలుగుప్రేమ!
 పట్టి మాటల పలనేమి పనరుమేలు?
- గీ. పరుల కలిమికి జింతించి బాధబడకు
 నొరుల సుఖముల నీసుతో నొణిగిపోకు!
 ఉన్నదానితో దృష్టితో జెన్ను మిగిలి
 అనుభవింపుము శాంతిని యాత్మదృష్టి!
- గీ. అందగాడ నటంచును నతిశయముగ
 సుందరాంగుడ నంచును సోలిపోకు!
 పొంచ భౌతికమైనది! హంసయుండు
 నంతవఱకును మాత్రమే మంతిమాట!
- గీ. స్త్రీల నవమాన బరుపకు, శీలవతుల
 కంటనీటిని దెప్పించి కలతదేకు!
 మరణమును దెచ్చుకున్నట్లై మంటలందు
 సమిధగా యాహుతైనట్లు సరిగ వినుము!

- గీ. కలిమి బరులకు జూపుచు గష్టపడకు!
బలముగలదని బొంగకు! బల్లిదులను!
అల్పబుద్ధిని జూడకు! నట్టులైన
మానభంగము నొందుదు రధికులైన!
- గీ. నేతనంచును నిలబడి నీతిదప్పి
చెడ్డదారుల వర్తిల్లి చెడుగుసేయ!
మాట దప్పినవాడంచు మహిని జనులు
గేలిసేయుచు నుందురు గీతగీసి!
- గీ. సూక్తి సుధయందు దేలుము నురుచిరముగ
మనసు చీకటి మాపును మానితముగ!
వెలుగునిచ్చును! మాటలు వేయనేల?
ఆత్మ బరమాత్మ జేరగ యదియె దారి!
- గీ. మొక్కనాటిన ఫలమేమి మోదమలర!
నీరుపోయంగ వలయును నిలిపి దాని!
రక్షసేయంగ వలయును రాజదెట్లో
ధర్మ రక్షణ సేయునో ధరణి యందు!
- గీ. చెట్టు జేమల బూజింపు శివునిగాగ
మనదు సామీప్యమున నుండు మహిని దేవ
తలుగ కోరిన ఫల పుష్పములను నిచ్చు
కనుల ముందఱ గోర్కెల గాంక్ష నిచ్చు!
- గీ. తల్లి దండ్రులు ప్రేమను వెల్లినిరియ
తమదు సంతాన సుఖముకై దాచిపెడుదు!
రెలమి బోగభాగ్యములను జాలగలుగ!
ఖర్చుసేయంగ వలయును ధర్మదృష్టి!

- గీ. చదివినది విన్నవంతయు దగిన విధము
గాను యోచింపవలయును గట్టి బుద్ధి!
అట్లుచేయుగా జాలని యల్పమతులు
ఎట్లు విజ్ఞాన శిఖరము లెక్కగిలరు?
- గీ. మంచి విషయము జదివిన మనుసునందు
శిలలపై యక్షిరంబులు నేయవలయు!
సుంవరంబగు భావము సురుచిరముగ
శిల్పముల జేయి మదియందు చిత్రరీతి!
- గీ. మనసు పూదోట మున్నట్లు గూర్చుకొనుము!
రంగు రంగులపూలతో రమ్యమైన
ఆందముల గూర్చుకొను జిన్ని! యందునెందు
పరిమళంబుల పెడిజల్లు భస్మరీతి!
- గీ. రంగు రంగుల వొమ్మలు రమ్యమైన
చిత్రశాలగ నీమది దీర్చుకొనుము!
ఆందమంతయు నీమది యలరుకట్లు
దివ్యరాగాల భావాల దీపముట్లు!
- గీ. కవికి దోచెడి భావాల కవనముట్లు!
తీయ తీయని పదములు దేనెలొలుకు!
విధము మధురమౌ భావాలు వేనవేలు
నిలుపు నీమది యందున నివ్వబోలగ!
- గీ. తిమిరమందున జూచుము తేజమలర!
పిష్టములమందు గనుమోయి! కమ్మనైన
సుఖము నొనందముల నల సురుచిరముగ
ధైర్యమును పీడతెప్పడును దైన్యమునను!
- 8)

- గీ. ఎన్నిగ్రహములు చుక్కలు నెంతలేసి
పాలపుంతలు విహరించు వేడుకలర!
అట్టి నింగికిపలె సీపు నంబరమున
విషయములనన్ని భరియింపు వేడుకలర!
- గీ. తప్పుజేసిన వారిని చగను బిల్చి
మంచిమాటను మాటాడి మనసు దఱచు
తెంత సంతోష విషయము పంత మంత
సంతసముగ మారిపోవును సలలతముగ!
- గీ. చిన్నపని యందుగూడను జిత్రమలర
మనసు నిలుపుము! జేయగ మనులుబాటు!
చేయబోకుము! నది నీకు జేటుదెచ్చు
చిన్నతప్పుల పెద్దయె బెఱచునంత!
- గీ. సంతసమునను నెపుడును గంతులేయ
వలయు పాలబుగ్గల పసిపాప వోలె!
ఎట్టికార్యమునైనను నిట్టెజేయు
కార్యదక్షత వలయును గలతలేక!
- గీ. తిండి తినవోయి దండిగ కండగలుగ
కండగలవాడె మనిషిని కమ్మనైన!
గీతిలోబాడె గురజాడ నీతివినుము!
పరులమేలుకు గృహిణీయ బలము వలయు!
- గీ. అర్చకుడవైన నీవేమి యరసిచేయ
గలవు మంచిని పరులకు కష్టసుఖము
లందు బాలుపంచుకొని యెదవు లాలితముగ?
గాన బలమును స్థిరమును గలిగియుండు!

గీ. దేహబలమును స్వాస్థ్యము దివ్యతేజ
ములను గలిగియుండుము జిన్ని! మోచములర!
ఆత్మయందున నివసించు హరి శివాత్మ!
దేహమును జింతజేయుము దేవళముగ!

గీ. ఆత్మ పరమాత్మ యందున యంశమునుచు
దెలిసికొనవోయి! దేహము దివ్యజ్యోతి
వెలుగునివసించు స్థలముగ వేడుకలర!
అట్టిదేహము నిర్మించు నందముగను!

గీ చెడును మారము జేయుము జెడ్డమార్గ
ములను దొలగుచు మనసును మలుపు ద్రిప్పి
మంచిదారిని నడువగ మలచికొనుము!
దేహమును యొక కోవెల జేయుజిన్ని!

గీ. గత చరిత్రను జతుపుట కల్లలైన
గొప్పజెప్పి కొనుటకును గొల్లసుద్దు
లట్లు పాటబాడుటకాదు! నరసిజూచి!
మంచి చెడ్డల మధియింపు మర్మముగను!

గీ. గతగరిత్రను గలిగిన కమ్మనైన
మంచితనమును గ్రహియింపు మానితముగ!
చెడును ద్రోయుము నాపల చింతలేక
మనది యైనంత మాత్రాన మంచిదగునె?

గీ. జయపరాజయ చైతన్య జాగృతులను
కష్టసుఖములు గన్నీళ్ళు గలత నలత!
సుఖము సౌభాగ్యములనన్ని చింతజేసి
తెలిసికొను జిన్ని! చరిత్రను పెరిగితముగ!

- గీ. ఐశ్వర్యమైత్యము క్షీణించి యమిత స్వార్థమునను పర్తించినపుడును, మోసమునను! అంతరంగిక కలహాల నలమటించి నపుడు దేశము జీరణి నావ్యమాడె!
- గీ. అందరొకటను భావము సంతరించి నేను నావను భావము నింగిపెరిగి! ప్రాంత కులతత్త్వ మతతత్త్వ జింత లావ దించినయపుడు దేశము వంచబడియె!
- గీ. గానయందును నొకటను కమ్మనైన భావమును మది యందున బదిలించిపు! భారతీయులు మనమంత భరతిజాతి మనది భారతదేశము మాతృభూమి!
- గీ. అతియే కాదు సూ జిన్ని! యఖిల వసుధ ఒక్కభండమె! ప్రజలంత యొక్కదరణి పుట్టినట్టి మానవులుగ బులకరించి యలచురాద్మీయ తత్త్వము సఖిల జగతి!
- గీ. ఎచట యేదేశమందున యెట్టి విషద వచ్చినను గూడ స్మరింపంపు నచ్చముగను! నీదు ప్రజలకు గల్గినయట్లు నిలచి బాధ వొలగింపు బూనుము బాంధవులుగ!
- గీ. పంచ శీలను దలపుము! బరమలక్ష్యముగను పర్తింపు చుండుము! మోదమునను! ఇరుగు పొరుగుల వారల నింపుషీర గారవింపుము గమ్మని కాంక్షవిరియ!

- గీ. పరుల ధనమును గోరకు! పరుల సొత్తు
నాక్రమింపకు! నద్దయె విక్రమించి
తగువుగా మూరు నింకను దరతరాలు
ఆరదీజ్ఞుల యార్పిన యారదెవుడు!
- గీ. మంచి నెప్పుడును మరువకు! మంచిజేయు
మనుజు నెప్పుడు మరువకు! మమత దీర!
గారవింపుము! గన్నుల జేర్చికొనుము!
హృదయమందున జెరగని ముద్రవేయి!
- గీ. శుభము గాంక్షించు చుండుము సోదరులకు!
మంచి నెప్పుడును గాంక్షించు మానవులకు!
సకలజీవుల గాంక్షించు సహమలముగ
సుఖము సౌభాగ్యములు గలుగ సురుచిరముగ!
- గీ. నాల్గు నర్థింప జేయకు! నాల్గుదిశల!
కరినములు బల్కి కలతల గలుగజేయ!
ఉచిత భాషణసేయుము నుర్విమెచ్చ
పలుకుబంగారమను మాల పల్లవింప!
- గీ. ఉదయ సంధ్యల జూడగ సవయ హృదయ!
మఱువ కెప్పుడును నుడియించు మధురమైన
మధురభావాలు, రాగాలు నంచితముగ
పూవులై వికసించును బొలుపుజింది!
- గీ. పరుల సుఖదుఃఖములయందు బల్లవించు
హృదయమది దేవదేవుని దివ్యమంది
రమని దలపుము! భావింప రమ్యమైన
జీవనది యని, జనులకు జీవమిచ్చు!

- గీ. దేశ సేవను జేయగ దీక్షయేని
యడుగు ముందుకు పేయుము నాశలేని
జీవితము జేత జాతికి సేవజేయ
అంకితము గమ్ము యారని యాత్మశక్తి
- గీ. మనిషి బ్రతుకును భావింపుమల్లె దీవె
పూలతావుల వెదజల్లి పుడమినంత
కమ్మదనమును గలిగించు గాన నీవు
మంచి తనమును పర్చించు మధురముగను!
- గీ. మనిషి బ్రతుకును భావింపు మావి గొమ్మ
మధుర ఫలముల నడించు మానవులకు
పరులమేలుకు గృషిచేయు ప్రాజ్ఞుడెప్పుడు
బరుల యాచింప డెప్పుడును బరులకిచ్చు!
- గీ. శీలనున మంచినడవడి వెడుగులేని
మంచి దారిని నడుచుట మర్మముగను
మంచి చేయుట బరులకు నంచితముగ
పరుల దాధింపకుండుట యంచితముగ!
- గీ. కీర్తి సౌధము లాశించి యార్జించెంది
యలమటింపకు దానికై యలత చింది
ఎండమావులపంటివి! పండి రాలు
యాకువంటిది యని నమ్ము! నాత్మయందు!
- గీ. దేవుఁడెచ్చటో గలడంచు దివిని భువిని
వెదుక బోకుము వేదన వెంట జింద
ముందు వెనుకల ప్రక్కల నిందునందు
గలడు సూ! ఆత్మయందును గలడు! గలడు!

- గీ. ఒక్కజే దేవదేవుడు నిక్కముగను
అట్టి యీశుని జనులంత నాత్మ నలరి!
వివిధ నామములను బెట్టి ఎంత వింత
రూపములతోని బూజింతు రూఢిమెరయ!
- గీ. గమన మొక్కటి యందఱి గమ్యమొకటె
పేరుపేరుగ బయనింతు దీరమునకు!
అదియె సత్యము నదె ప్రేమ! నదియె శాంతి!
మానవత్వము దొలికెడి మధుర జ్యోతి!
- గీ. ప్రేమ బాపము దొలుకుము బ్రీతిమెఱయ
కరుణబాపము జూపుము! గాంతివిరియ
నీలొయున్నట్టి జ్యోతిని నిర్మలముగ
జూడయత్నింపు! గనిపించు నీడలతని!
- గీ. మనసు మాలిన్యములనన్ని మాపికొనుము!
కనక లేఖల గాంచగ కలల గనుము
దివ్య యుత్సాహమున నెపుడు దీప్తిజెందు
కర్మపథమున జరియింపు గాంతి జింద!
- గీ. వీరగాధలు జిత్రించి విమలమైన
మానవత్వము వెలయించి మంచి బెంచి!
మట్టి యందున మాణిక్య మిట్టజేయు
కవుల ఋణమును దీర్చిగా గలదెదారి?
- గీ. ఈసు జూపకు! నితరుల వాసిగాంచి
పరుల కలిమిని యీర్ష్యను గలత బొంది!
కుళ్ళిపోకుము! నేడ్వకు కుళ్ళి కుళ్ళి!
పదులుమా! యీసు మనసున వన్నెలొలుక!

- గీ. ఆశతోడుత నాకాశ మడుగి బోకు
చుక్కజన్మియు దెమ్మని నెక్కబోకు!
ఆశదగదు సూ! యజ్ఞపుము సందినంత
వజ్రకు సుఖమును బొందుము శరల దృష్టి!
- గీ. పడచి గలదంచు మనసున బల్లవించి
దాచి దిప్పకు నెసేసితి వాడులందు!
సిండుకుండగ నున్న నీ నిండు బ్రతుకు!
అనుగు బాపిను గలచిత మణిగిపోవు!
- గీ. నీతిదప్పియున వెసేతి మతిని నడువ
వేలు జూపుదు రుదయ శీలమంత
చెడి సవాసిగ పలచురు జెడ్డనంత!
మీద వేయుదు రంపలు మే మూడి!
- గీ. తినకు గిలవల త ప్రజలకు పన్నయముగ
యర్పణము సేయువాడె నూ! యమృతమయుడు!
ప్రజలనేపకు బూనిన బ్రగతి శీలు
డలడె దేశభక్తుడనంగ కీర్తిగాంచు!
- గీ. జతలని గొన్నవానిల యావరించి
అన్నమును బెట్టువాడె నూ యాత్మవిభుడు!
అదియె మాధవసేవగా నాత్మ దలచి
దీన జనులను గొప్పాడు యుక్తనగుచు!
- గీ. కంటసీటిని దొలుకకు! గిలక బడకు!
ఆపదలు జుట్టుముట్టుగా నలిసిపోకు!
వీరధర్మము బాపించు ఎస్త్రతముగ
మోసపత్వము మదియందు మూల బోకు!

- గీ. మార్గమిది నీది కఠినము మంచమరుట
స్వార్థ పరులును చాలేరు సాహసమున!
రక్తధారలు భూమిని రంగిపల్లు
లనుగ జిత్రింపవలయును ధీరముక్తి!
- గీ. పట్టువిడనాడ బోకుము! బట్టినట్టి
పట్టు మేరుపు కౌండగ బరగి నీవు!
లక్ష్మములు నావృమాడగా లాలితముగ
కోర్కెలన్నియు నీ ముందు గొలుపుదీర!
- గీ. అహమువిడిచిన జాలును సంచితముగ
సకలమును పొందగలిగెదు సావరముగ!
మిత్రులగుదుట నంచలు మేడినియును
శిరము పంచును సుపదతో జేడవచ్చు!
- గీ. పదవి పొందగ పదపకు బహుశమైన
స్వేచ్ఛ పోగొట్టు కౌందువు నిశ్చయోరి!
ధనము బోగొట్టు కౌందువు ఘర్మమంత!
శీల మంతయు బోవును శీఘ్రముగను!
- గీ. కవులు వ్రాసిన కవితలు గిడుపు జనుల
మధురభావాలు మనసున నిర్మముగను!
మోసులెత్తగ జేయును ముదము జింద!
అంబరంబున విహరింప యాశ గూర్చు!
- గీ. ఉన్నతములైన కార్యములుర్వ జేయ
కవిత బోధించుచుండును గర్మగతిన!
పీరులనుజేయు త్యాగుల విలసితముగ!
వీరనారుల స్పజియించు వింతగాదు!

- గీ. జీవితమునందు గావలె దివ్యమైన
మధుర యాచర్యములు మఱి మంచిలక్ష్య
ములును పలయును లేనిచో మొదలులేని
కథకువలె నర్థరహితుడై కాంతిలేక!
- గీ. పడప బయనింపజేయుచు, బరగ జూపు
మార్గమది యేమొ! చుక్కాని మధురముగను
మనిషి కటువలె గావలె మార్గదర్శి
యైన యాశయమెద్దియో యనుసరింప!
- గీ. అలల సుడులను జిక్కుచు నలసిపోవు
నట్టి నరునికివలె నీవు నలిగి పోకు!
ఆశయములును, లక్ష్యము లలరియున్న
అలల సుడులను దిరుగవు నలసిపోవు!
- గీ. కోపమును నిల్పుకొన మది తాపమునను
తన్నదా దహించుకొనుచు నిన్నుగూడ!
కాల్చి భస్మము జేయును గరుణలేక!
అగ్నియని నమ్ము కోపము నణచు మెప్పుడు!
- గీ. తామసము దాను మసిజేయి దననుగాచు
ననెడి లోకోక్తి వినలేడు? కనుగలేద?
కోపమనియెడి శత్రువు బారద్రోలి
కొలని కలువగ నుండుము! విలసితముగ!
- గీ. తప్పుజేసియు నొప్పుగా దఱచి దఱచి
యొప్పుగా జేసి జూపకు ముప్పువచ్చు!
ఒప్పుకొను జిన్ని! జేసిన తప్పులన్ని!
చిత్తశుద్ధిని బ్రకటించు నుత్తమముగ!

- గీ. చేయు ప్రతిపది గూడను జెంతనుండు
నీశ్వరునకంచు మది యందు నింతగూడ
స్వార్థమది లేక జేయుము సర్వమాది
దేవునకు నంచు నర్పణ మలరి నమ్మి!
- గీ. ఇంతనంతకు జేయకు! నింత జేసి
అంతగొప్పలు జెప్పకు! అంతజేసి!
ఇంతయనిజెప్ప మంచిది! యంత నిన్ను
ఎంతో గౌరవింతురు సుంత వింత లేక!
- గీ. దేపదేవుని జింతించు దినము దినము!
కోర్కెలను గోరబోకుము గొండలంత!
లోకశాంతిని గోరుము లోకజనుల
సుఖము సౌధాగ్యములగోరు సురుచిరముగ!
- గీ. మంచి యాచనలను జేయి మనసునందు
తీయతీయని మధురమా తీపికలలు!
అవియె యరుదెంచు సత్యమై యఖిల జనుల
కనులముందట నిలుచును కాంక్షదీర!
- గీ. ఎంత జదివిన గూడను నేమిలాభ?
మెంత విజ్ఞాన ముండిన యేమిఫలము?
మనసు మాధుర్యములులేని మమతలేని
మసిషి యెందుకు దండుగ మరఫిరంగి!
- గీ. త్యాగమున నుద్భవించును ద్యాగఫలము
జేతికందును మనసార ప్రీతిజింది!
త్యాగమది జేయకుండగ త్వరితగతిని
ఫలము దానుగా వచ్చునె? బర్వులెత్తి!

- గీ. నిఖిలమంతయు జూచెదు నిక్కినిక్కి
నీవు నీలోన జూడవు! నిర్మలముగ!
నీదు తప్పొప్పులను జూడు! సీతిడప్పు
బాటనడువకు! బరికింపు! పామునను!
- గీ. ఆత్మ గౌరవ మొక్కటే సాధిమజేయు
పనిషీ బ్రతుకును బ్రతుకుగా మహిమగలుగ!
ఆత్మగౌరవ మెప్పుడును యారబోసి
పరుల యాధీనమై లొంగి బ్రదుకబోదు!
- గీ. ఆత్మగౌరవమును లేని యట్టి వ్యక్తి
అందఱినిగూడి దళివలెయాత్మదలచు!
అందుకే జిస్సి! వ్యక్తిత్వ మతిశయింప
స్వేచ్ఛగా మూలకాడుము! శిరమునెత్తి!
- గీ. ఇతరులకు లొంగి ధనముకై బుచ్చుకాల
నన్ని సహాయించు బోకుము! నీచి చెడ్డ
పనుల నాచరింపకునుయ్య పతనమొంది
మఱి రాలేవు పరిపంప! వ్యక్తిత్వమంతరిలప!
- గీ. ఘంచి చెడ్డలు దెలిసిన మాన్యవదుని
యెవరు పంచింప జాలరు నీసడించి!
కొండ నెవ్వరు బడద్రోసి కులుకజాప
గలుగు వారెవ్వరుందురు నిలను నిలిచి?
- గీ. నిందజేయకు మితరుల నీసడించి
లేనిపోనివి గల్పించి లీలగాను
కల్లకపటము బయలగు యెల్లినేడు
బయటబడునంత కపటము బట్టబయలు!

గీ. మంచు మయముగ భూమంత మారిపోవ
పంటలన్నియు బండుచు బల్లపెంప!
ప్రకృతి సంతోషమును బొంగి బయలుపెత్త
నిర్జనంబున భజింపు నిర్మలముగ!

గీ. ఆకురాలెడి కాలము నట్టెరాగ
సృష్టియంతయు నింతెగా సృజనమంత!
ఇంతెయను భావమొక్కటి సంతసమున
మదిని నింకగ మాధవు మనసు నెఱుపు'

గీ. రంగురంగుల మయమిది రమ్యమైన
భూమి! మారుచు మనంను మరచరించు!
కోటికోటి యందములను చాటుచుండు!
నమ్ముమిది జగదేశ్వరు నాట్యమనుచు!

గీ. కష్ట సుఖములు గలిసియు కలిమిలేము
లాటలాడును సరునితో సలత లేక!
మనషీ కలగిండు బడిపోవు మారిపోవు
అన్ని దెలిసియు కలతను నడిసిపోవు!

గీ. అందుకే నీవు నేకాంతమందు నిలిచి
నిర్జనము సందు బ్రార్థింపు నిర్మలముగ!
మణిల జన్మములేనట్టి మదుర వాంఛ!
నిచ్చిగాపాడుమని కోరునింపుమీర!

గీ. జీవితంబన సుఖమయ తావిగాదు!
కష్ట సుఖములతోడను గలిగియుండు!
అటులె సంక్రమ గూడను సలల తెరల
గూడియుండు జీవితమిట్లు గూర్మిధ్వనుల!

- . పూలు వికసించు దావులు దోలుకుచోట
పుప్పొడులు రాలి భూమంత బులకరించు!
చోట పసియింపు మింపుగ బాట యదియె!
దేవదేవుని నందగ భావమున్న!
- గీ. కొండకోనల కోకిల గూయుచోట
దూరముగ నొక సెలయేఱు దూకుచోట!
అలల ధ్వనులను సచ్చరత్ నాడుచోటు!
ధ్యానమున బల్లవింపుము భావజగతి!
- గీ. రంగురంగుల సంధ్యలు రమ్యమైన
చిత్రశాలగ రంజిల్ల చిన్నిచిన్ని
మెట్టు లల్లన వచ్చిటు మాటలాడ!
మనసు నిలుపుము! మాధవు మధురమూర్తి!
- గీ. మండుతెండల కాలము మాసిపోయి
నింగి తొలి మేఘములు గ్రమ్మి సంగతిగను!
మెఱుము లుఱుములు తొలివాన గురియు వేళ
అంతరంగము భజించు నాత్మవిభుని!
- గీ. చిలుకలన్నియు గుమిగూడి చిత్రమైన
కథలు జెప్పిడి తావులకావ్యరీతి!
కలకలంబని వాగులు గదులుచోట
పార్వతీ ఫతి భజయింపు భక్తిమీర!
- గీ. నవనంతమ నరుదెంచి నవ్యమైన
భావరాగముల్ తాళముల్ భవ్యగీత!
లంది యిచ్చెడి శుభవేళ యాత్మవిభుని
మానసమునందు భజయింపు మంజులముగ!

గ్రీష్మతాపము వినుపీధి మోసురె త
మండుటెండల తాపము మహినిజీవ
కోటికంతకు మోహము వాటిలంగ
మల్లెమొల్లల నర్పింపు మాధవునికి!

గీ. షర్ష ఋతువొచ్చి వానలు గురియువేళ
ఇంద్ర ధనుసులు నింగిని యిముడువేళ
పరమయూరము నృత్యము పనరువేళ
మదిని శివునిర్పి కొలువుము మఱల మఱల!

గీ. చంద్రకాంతులు విరియగ చారుసుంద
రములు ప్రకృతి యంతయు రమ్యమైన
కలువ తామర పూవులు కాంతులీను
అట్టి కొలకుల ధ్యానింపు నాత్మవిభుని!

గీ. గొప్ప దలవకు నే నని మదిని గోర్కె
పిప్పిజెప్పుకు బరులకు వేడుకగను
నవ్విపోదురు జనములు నివ్వటిలగ
అహము జెంతకు రానీకు నిహముజెడును!

గీ. సహనమనునది సంస్కృతి సరసరీతి!
యెరులు జేసిన జెడుగుల నోర్చుకొనగ!
మంచిగలుగును ఫలితము మానితముగ
వైరిమనసును జిగురించి పల్లవించు!

గీ. కవులు జెప్పిన చినిచిన్ని కథలనన్ని
నీతిపంతములై నట్టి కాంతు లందు
పాటలను డాడుకొను మది బరవసించి
తాళయ రాగములు జింద దన్మయముగ!

గీ. పూలమొక్కలు దెంచుము బొలుపుగాను
పెరటి యంచున దాపున బ్రీతిచింద!
సేరువోయుమురోజును నేర్చుగాను!
పూలుపూయెగ మొక్కలు బులతరించి!

గీ. అలరిపూలను గోయుము అమ్మపూజ
కొఱకు మూలను గట్టగ కూర్చిదనర!
కాగితపు పూవులంచును గల బడకు!
తావిలేదంచు గోయక దడయబోకు!

గీ. కొన్ని పూవులు వాసనలో చిన్నినవ్వు
తోనె బులదించు వాసని దోసిలందు
తిన్నగా బట్టుకొను జిన్న! దేలిపోవు
గాలి పనురుకు బైపైని దేలిపోవు

గీ. ఎఱ్ఱనైనవి, పచ్చవి, పిఱ్ఱపూలు!
వాసనలులేని గన్నేరు వన్నెలేని
గడ్డిపూలు కాగితపు పూలు కలుషపూలు
అన్ని గొనిపోయి యమ్మకు సందియిమ్ము!

గీ. అమ్మ గట్టును బూదండ యన్నిపూలు!
పరుస క్రమమున పూలను పన్నెలొలక!
మాలగా కట్టి యిచ్చును మధురముగను!
భరతమాతకు వేయుము భక్తిమీర!

గీ. జాతిమతి భేడిములులేని సవ్యమైన
సమసమాజము నిర్మించి సమత మమత
వెల్లిపరియగ ప్రజలంత వేడివలర
సుఖము సౌభాగ్యములనుండ సురుచిరముగ!

- గీ. దేశమాతకు పూదండ దీక్షవేసి
భక్తి భావము దొరలగా భవ్యమైన
ప్రతిస జేయుము భావిని భవ్యభార
తమును నిర్మింతు ననుచును దన్మయముగ!
- గీ. బడికి వేశకు జనుచుండఁ ప్రతిదినంబు!
ప్రార్థనలయందు బాల్గొను భవ్యముగను
అన్ని విషయములందును నలరిశ్రద్ధ
అయ్యవారల పూజింపు నధికభక్తి!
- గీ. వినయమున బ్రశ్నలడుగుము వేడుకలర!
చెప్పినవి వ్రాసికొను మది చెఱగని లిపి!
వినయముండిన పచ్చును విద్యయంత
భక్తియుండిన గనవచ్చు పరమపదము!
- గీ. చదువుటయె కాదు! కాదుసూ! చక్కనైన
వ్రాతగూడను నలవాటు ప్రీతిమీర
జేసికొనుమయ్య! ముత్యాలు జేర్చినటుల!
తోటిబాలురు మెచ్చగ పోటిలేక!
- గీ. ఇంటిపని చేయుటను గూడ వేడుకగను!
అలరి మానకు! నొకరోజు నలసతలను!
అయ్యవారలు బొగడగ యన్ని విషయ
ములను బ్రథముడవై యుండు ముదము మీర!
- గీ. ఆట పాటల యందున మేటి పగుచు
చక్కదన మొప్పు సంగీత ఫణితిదెలిసి!
పద్య పఠనమునందును ప్రగతినంది
మెప్పునందుము నందఱుజెప్పికొనగ

- గీ. మాతృ భక్తి గీతములును మఱికొన్ని
దేశభక్తి గీతములును దీక్షతోని!
నేర్చి పెద్దలముందఱు నీలిచిపాడ!
మెచ్చుకొందురు కీర్తింతు మేలటంచు!
- గీ. ఆటలందున జడియకు నడుగు వెనుక
వేయబోకుము ముందడుగు వేయివోయి!
దేహ పంశ్రమ యందున తీయనైన
హాయి జనియించు నాటలు హాయిగాదె!
- గీ. ఆటలందున గలుగును నైకమత్య
మందఱము నొక్కటను భావముదయమంది!
అన్నదమ్ముల రీతిగా నలరుచుండ్రు!
అలలవలె పోరు సలుపుచు యగురొకటి!
- గీ. పరుసక్రమ శిక్షణను నుండి వాసిగాంచు!
మంచి బాలుడ పనుచును మధురముగను!
ఇంటి పేరుకు యూరికి కంటి పాప
వగుచు బాఠశాలకు కీర్తివన్నెతెమ్ము!
- గీ. భావిజీవితమందున భరతప్రజకు
సేవజేయుము జిరతర శ్రీలు జింద!
సమత మమతల సిద్ధికై సహజమైన
క్రొత్తమొలకెత్త కోరికల్ కొనలుసాగ!

వీధి గాయకుడు

(కావ్యఖండిక)

- గీ. పడప పాటగ బ్రతుకును బరువులాగు
ఎత్తుపల్లములెన్నియో హత్తుకున్న
ఎన్నికష్టాలు ముంచెత్తి వన్నెమాయ!
పథము దప్పకు! వేగము! సదనమునకు!
- గీ. కిన్నెరను మీటి కీర్తన సున్నితముగ
మాతృదేశపు దివ్యత్వ మహిమజాటు
అల హిమగిరియు కన్యాకుమారులందు
ప్రతిధ్వనింపగ నీ పాట పరుగులెత్త!
- గీ. బిచ్చగానిగ వీధుల బిచ్చమెత్తు
కొనిన దప్పేమి? యొప్పేమి? కొండకోన!
లందు బాడుచు గోకిల నందు నిందు!
బిచ్చమెత్తదా? తరులను బచ్చిచివురు?
- గీ. పారునెలయేటి జలముల జేరి కోకి
కుహు కుహూ కుహు నంచును కోమలముగ!
సాట బాడుచు యాచించు దోసిలొగ్గి
దప్పిదీరగ ద్రావును దయనుగోరి!
- గీ. మావెతరువును జేజాచు మధురమైన
జివురు బువ్వుల యాచించు జిత్రముగను
గొంతు సపరించుకొని పాట గూర్చికొనును!
మధురగాయకురాలిగా మహిని వెలయు

- గీ. మధుర గానము వినిపించి మంజులముగ
దేశభక్తిని వెలయింపు దీప్తిగాగ!
భరత మాతను బూజింప భవ్యగీతి
సందుగొందుల వినిపింపు విందుగాగ!
- గీ. వీధులందునబాడగ విసువు బడకు!
వీధులందున గలదుగా విపులశక్తి!
రక్తధారల తడిసిన రమ్యభూమి
ప్రజలు ప్రగతికై నడిచిన భవ్యభూమి!
- గీ. అదిగో! యచ్చట యెలకెను రక్తధార
మడుగు కట్టిన దచ్చటే మారెరంగు!
అమర వీరుని స్మృతి చిహ్నమదిగొగనుము!
మదిని జిత్రించు కొనుము నా మహిత గాథ!
- గీ. దేశభక్తియే వానికే దశనుదెచ్చె!
మాతృభక్తియే వాని కా మరణమొచ్చె!
ప్రజలమేలును గోరెడి ప్రగతిశీలి
తెట్టి గష్టములొచ్చెనో కట్టు పాటు!
- గీ. అదిగదిగో! వీరనారులు వీధినిలిచి
మాతృభూమికి జైయని మధురగీతి!
బాడ, తూపాకి గుండ్రను బడినగాథ!
వీరగీతిని బాడుము వీధులందు!
- గీ. అదిగో నచ్చట జన సంఘమంత లిలిచి!
“మూకుగావలె స్వాతంత్ర్య మనుచు బలుక!
కఅకు గుండెల వారల గతినమైన
గుడ్లవర్షపు గుణియైన గుర్తులివిగో!

- గీ. ఆదిగో! యాజ్ఞైలుగోడల యంచులందు!
నురులు డీయగ బడినట్టి ధీరులెంత!
మందియో యెంచి దుఃఖముజిందలేము!
కటిక చీకటి తెరలుగ కథల నన్ని!
- గీ. అట్టి వీరుల కథలను నల్లవోయి!
ఇట్టే వినిపింప వోయి నీ విమల స్వరము!
వినుచు జాతి చైతన్యమై వేలవీరు
లవతరింతురు ధరణీపై కవనమహిమ!
- గీ. ఎందఱో దేశభక్తులు చింది రక్త
భారలొ రదలై పారగా ధరణీతడియ
భారత మాతకు స్వేచ్ఛను భావిభాగ్య
మునకు బాటలు వేసిరి మోదమునను!
- గీ. అట్టి త్యాగము గ్రహణమువట్టె, దారి
దప్పినడుచు చున్నది గని త్రిస్పి దాని!
యొప్పుదారి మళ్ళింపగా నొనర జనులు
పూనికను జూపి ప్రతినను బూనవలయు!
- గీ. కార్మికుల కర్షకులకంటి కలతలేని
ప్రభుత నిర్మింపవలయు ప్రమోద మొప్ప
అన్ని వర్గాలప్రజలును నలతలేని
జీవితము సాగవలయు నూ! శ్రేయమొసగ!
- గీ. సమసమాజము నిర్మించి చక్కనై న
నవ్యబారత నిర్మాణ నవతవెలయ
సమత మమతలు వెలుగొంది సంఘమంత
మానవత్వపు విలువలు మరులుగొలుప!

- గీ. అట్టి సంఘము నిర్మించునట్టి దనుక
నీకు నాకును నిసుమంత నిలుపులేదు
శాంతియునులేదు! సజ్జన సంఘమునకు
కదులుమోయి కల్పడకను గడలిదనుక!
- గీ. సుందరంబిది సువిశాల శోభనంబు
భవ్యభారతమిది మన భాగ్యసీమ!
అండచందాల భూమిరా! యఖిలలోక
మందు గలదంతయును జాడు మిందుగలదు!
- గీ. అన్నిమతముల కిది యొక యాటబట్టు
ఎన్నో భాషలు జాతులు నింపుగలది
అన్నివర్గాలు గలియుదు రొక్కటనుచు
సహన శీలతగల ప్రజ సహజప్రజ!
- గీ. మాలయందలి పూవుల పోల్కి మధుర
వర్ణమాల పోలిక నొప్పు నింద్ర ధనుసు
వోలెనింగి చుక్కల వెల్లు వోలె, రవల
రాళ్ళు బొదిగిన హారము రమ్యరీతి!
- గీ. మూడువైపుల సంద్రము ముచ్చటగను!
తూర్పుదక్షిణ బడమర దొలుకుచుండు!
ఉత్తరపు దిశ గలదదె! నుర్వియందు
గొప్పదైన హిమాలయ గోపురంబు!
- గీ. కిన్నెరను బట్టి జేతను గీర్తనలను
మాతృదేశపు మహిమను మధురముగను!
బాడుచును మేలు కొలుపుము బ్రజలనంత
నూత్న చేతన్య ప్రజలను నూలుకొలిపి!

గీ. తూర్పు దిశబొమ్ము! హృదయము మార్పులేక
ఓర్ధ దేశీయులును మఱి వరుస వంగ
దేశ ప్రజకానిపింతురు దీక్షితోని
శ్రావ్యముగ బాడు మచ్చట సరసగీతి!

గీ. పొమ్ము! దక్షిణ దిశను సంద్రంబుదాక
ఆంధ్ర కన్నడ కేరళ యరవలుండ్రు
మాతృదేశపు మహిమను మధురముగను
కోరిగొంతెత్తి బాడుము గోర్కెదీర!

గీ. మంచుకొండదె! యుత్తరమందు గలదు
పదము బాడుచు పద! ప్రజపల్లవింప
కనక కాశ్మీర భూములు గలపు జాడు!
స్వర్గభూమిది పుడమిలో స్వర్గభూమి!

గీ. అటులె పశ్చిమ భూముల బాణజాడు
వివిధ జాతుల ప్రజలను వేగలేపి
దేశ భవితవ్యమును దీర్ప ధీరతముగ
పాట బాడుము నీ నేర్పు ఫణతి మెరయ!

గీ. ఎవటకేగిన యేమూల యేచటనున్న
జన్మభూమిది భారత కర్మభూమి
మతము జాతులు భాషలు మఱచిపొమ్ము
నందఱొకటిని భావింపు నార్ధృ దృష్టి!

గీ. మతము కులములు వేఱని మమత మీద
భాషవేఱంచు ప్రాంతీయ షట్టుదలల
దేశ మంతయు విచ్చిన్న దీన దశకు
దరలుచున్నది గనుమోయి! త్వరితగతిని!

- గీ. హెచ్చుదగ్గను భేదముల్ మచ్చరమును
పెచ్చ పెరిగిన దిప్పుడు నుచ్చనీచ
తార తమ్యముగూడను దరుగులేదు!
ఎందుకొచ్చిన స్వేచ్ఛయో యెఱుకబడదు!
- గీ. దేశమిది నాదియను మాట లేశమయ్యె
దేశ ప్రజలను మఱచిరి దేశనేత
లింతమఱియేది దిక్కంచు నెవరిదయను
గోరగలరింక ప్రజ మఱి ఘోరకలిని!
- గీ. విందులును విలాసము లిలనందములును
సందదులు యెక్కువాయెను సర్వజనులు!
సుఖము సౌఖ్యముధనముకై శూన్యమునకు
జనుచు నుండిరి గనుమోయి సానుభూతి!
- గీ. ఇటుల బోయిన దేశము నింక నొక్క
సారి పరదేశ పాలన సరగు నొచ్చి!
బానిసత్వపు సంతెల బట్టువడుదు
మిక జెప్పంగ వలసిన దేమికలదు?
- గీ. ఇందుకే నిన్ను బిలుచుట నందముగను
పాట బాడగ నేర్చియు భవ్యకవిత!
ఇంపు మీరగ చందస్సు సొంపుగూర్చి
దేశ ప్రజలను మేల్కొల్పు! దీరవాణి!
- గీ. మతముఁన్నన్న యొక్కటే మనిషి మతము
సాధనా మార్గములు యెన్నొ సరసరీతి
నొక్కటే గమ్యమని దెల్పు! నొక్కదేవు
డనుచు బాడుము సత్యము! నదియె ప్రేమ!

- గీ. ఐకమత్యము బలమని యఱచి పలుకు
విడిన జెడెడము! గావున వేఱుబడక
కలిసియుండిన సుఖమని కమ్మనైన
పాటబాడుము లయతాళ బద్ధముగను
- గీ. ఐకమత్యము శూన్యమై యగుట కాదె?
గతము నందున నొందిన ఘాతుకముల
మఱువబోకుడు! యనుచును మఱలబాడు!
మనసునందున గుఱి జేసి మర్మముగను!
- గీ. ప్రాంతకుల భేదభావాల బరగ విడిచి
సామరస్యముతో నుండ సకలకార్య!
ప్రగతి జరుగును మనమంత భరతమాత
ముద్దు బిడ్డలుగావతే మోదమొప్పు!
- గీ. కలహముల మానుమని దెల్పు కఠినమైన
కఱకుదనమేల యనుచును క్రాంతి ప్రగతి!
దారి నడుపగ బురిగొల్పు ధర్మగతిని!
విడువకండని బాడుము! విమలగీతి!
- గీ. సంఘమందున గలదురాచారములను
మాన్పివేయగ బరికొల్పు మనుజులందు!
కష్టములుతెచ్చు నట్టివి! కలతనలత
దెచ్చునట్టివి కావున మచ్చ కాదె?
- గీ. అధిక సుఖ లాలసత్వము నధికమైన
ముప్పుదెచ్చునుగాదె! యామూలమునను!
హద్దు మీరగరాదు సూ! యధిక సుఖము!
మూల్య మివ్వగ వలయును ముందు ముందు

- గీ. అంటరానివి ప్రకృతియందు గలదె?
సర్వమును దేవదేవుని సరసలీల!
దూరముగ నుండు మనుచును దూరునట్టి
దురిత మదికాదె? మనమంత దూరవలదె?
- గీ. దేశభక్తిని గలిగించి ధీరజనుల
జేయవలయును దీప్తిని జేర్చి కూర్చి!
సంఘజనులంత సుఖమును సౌఖ్యములను
నందజేయగవలయును నమిత కృషిని!
- గీ. పాట బాడుట వినుచును బల్లవించు
కవితమదిమెచ్చుకొనుచును కంఠసీమ!
పూల మాలల వేతురు పుడమి జనులు!
హర్షమున పొంగిపోకుము! నదియెముప్పు!
- గీ. మెచ్చుకోలును గోరకు! మేకవన్నె
పులివి గాబోకుమా! మది పొలుపు మీర
నేతగావలెనని పూని నింగి నంటు
జయజయ ధ్వనుల గోరకు! జరుగు ముప్పు!
- గీ. ఎవరి వనుచును నినుజాచి యెందువాడ
వనుచు బ్రశ్నింప జనులకు వినయమొప్పు!
“వీధిగాయకునని బల్కు” విందుగూర్చు
పదము “బాడు! భారతవాసి”ననుచు!
- గీ. గ్రామగ్రామము బయసించు కాలినడక
వీధి వీధిని బాడుము, వేడుకలర!
నదులు కాండలు దాటుకు! నదమలముగ!
ప్రజకు వినిపింపవోయి! నీ ప్రగతిగీతి!

- శ్రీ. కట్టుబట్టులు దుప్పటి కలిపి చిన్న
మూటగా నిడుకొను చిన్ని! మూపునందు!
చేత కిన్నెర దప్ప నీ చేతనింక!
వస్తుసామగ్రి వలదు సూ! వలనుబడెదు!
- శ్రీ. ఎవరు నేమేమి జెప్పిన వివరముగను!
నాలకింపుము నతిశ్రద్ధ! యార్థ్యి దృష్టి!
పేదసాదల గోడుల పేదనలను
సేద దీర్పగ బలుకుము చిన్నమాట!
- శ్రీ. చింకిపాతల ధరియించి చిన్నిగుడిసె
లందు నివసించువారల, నందుగొందు
లందు వసియించు వారలు నందియిచ్చు
అన్నమును భుజియింపుమా! నాత్మతృప్తి!
- శ్రీ. యాత్ర యతిదీర్ఘమైనది! యంతులేని
యాత్ర! యిది యాగిపోనిది! చిత్తమైన
యాత్ర! ప్రగతికై పోరునల్పు యాత్రయిది!
మానవత్వము వెలయించు మధురయాత్ర!
- శ్రీ. పేదసాదలు బెట్టిన పిడికెడన్న
మును తినుము మెచ్చి కడుపార మోదమలర
గంజిలో నుప్పులేదని కలతబడకు
కూరలేదని రొట్టెలో గొణుగుకొనకు!
- శ్రీ. దారిబత్తెము గోరకు! దయను నెవరి
చేయి జూపకు! చిత్తము బేలబడకు
దస్సివోవకు! భయమున డాబుదర్ప
ములకు లొంగి వోవకు! జారికలతబడుచు!

- గీ. కటిక దారిద్ర్యమును మాపి కమ్మనైన
బ్రతుకు బాటను జూపెడి ప్రగతి యాత్ర
అంధ తమసును మాపుచు నమిత దివ్య
మహసులను వెలయించెడి మధురయాత్ర
- గీ. అన్నిమతముల నున్న యా యాత్మ విభుడు
ఆఖిల జీవులనున్న వాడనుచు దలచి
యఖిల జీవుల బ్రేమించు సంతరంగ
వాసులనుగాగ దలపుము! నాత్మ నలరి!
- గీ. భాషలన్నిటి దలపుము భవ్యముగను!
వాణి క్రీనీడలని దలచి మనసు బొంగ!
వానిలోగల వన్నెల వరుస నేర్చి
తీపిపాటలలో బొదిగి తేనెలొలికి!
- గీ. రమ్యమౌ ప్రకృతిని యంత రంగుమీర
యీశ్వరుని లీలయనుచును నెంచిమదిని!
వివిధ ప్రాంతాలనున్న యా విమలమైన
నదుల, గిరులను, యడవుల మదిని నిలుపు!
- గీ. పాటబాడుచు కిన్నెర మీటి జనుల
యాత్మ చైతన్య వంతుల నలరిజేసి
క్రొత్త జగతివి నిర్మింప కోర్కెరేపి
నవయుగోదయ మార్గంబు నాట్యమాడ!
- గీ. అంతులేనిట్టి యాత్రలో యలత గలుగ
నిలిచి విశ్రాంతి గొనుమయ్య! నింగి క్రింద
తరువు క్రిందను లేక యేసత్రముననొ
నిలుము నిరుపేద గుడిసెలో కలతలేక!

- గీ. ప్రాణమాగిపోయెడిదాకను బ్రగతిగీతి
యాపబోకుము! కిన్నెర నాపబోకు
గొంతుపోనంతవఱకు నీకోర్కెదీర
పాట నాపకు నెపుడును బ్రగతి శీలి!
- గీ. పేదసాదల గుండెల గాథలన్ని
బ్రదుకు బాటలులేనట్టి బాటసారు
లవని బడు బాధలన్నింటి కవనమల్లి!
పెద్దగొంతున వినిపింపు ప్రతిధ్వనింప!
- గీ. తిండి లేకను మరలలో బండచాకి
రిని యఘోరించు జనులను రేయిబగలు
వాంఛలను, గోర్కెలను మది వరుస దెలిసి
కరుణ రసమున వర్ణింపు గథలగూర్చి!
- గీ. కూలిజేసినగూడను గుమిలి కుమిలి
గుప్పెడన్నము దొరుకక కుప్పగూలు
వారలెందరో గలిరిల వరుస జూడు
వారి బాధల వర్ణింపు కరుణగలుగ!
- గీ. సంపదల సృజయించుచు సకల సౌఖ్య
ములకు నాధారమగునట్టి మూలపురుషు
డైన శ్రమ జీవి శ్రమికుని వినతి యేమొ
తేలిగీతిని వినిపింపు తెలియజనులు!
- గీ. పుడమి తల్లిని బులకించు పుణ్య పురుషు
డన్న దాతను మఱచుట పున్నెమగునె?
కరకుని కంటి నీటిని కథను గట్టి
యార్ద్ర భావము జిందగా నల్లగీతి!

చదువుకున్నను గూడను సంఘమందు
జిన్ని యుద్యోగమైనను జిదుపలేక!
వ్యర్థులై వీధులందున నర్థరహిత
బ్రతుకు భారుల వర్ణింపు బాధగలుగ!

. స్త్రీల దుఃఖాగ్నులను దెలుపు జిత్రకథలు
వరుస లెక్కింప లేముగా వానినన్ని
ఒక్కటొకటిగ బాడుము! జిక్కులన్ని
వేగదొలగింప ప్రజలకు వినతిసేయి!

గీ. బ్రతుకు బాటలు లేకను బాధబడుచు
కుమిలిపోయెడి వారలు కోట్లు గలరు
ఆత్మహత్యల కతైర లందునలిగి
తల్లడిలెడి వారల దలచు కొనుము!

గీ. దిక్కులేనట్టివారలు దీర్ఘవేద
నలను దపియించు వారలు నిలనుగలరు
కంటి నీటిని దుడుపగ కథలనన్ని
తెలుపు ప్రజలకు బోధగా నలతజింద!

గీ. వీరగాథలు బాడుము! వెతలనందు
దీనజనులను బాడుము! దేశ భక్తి
మొలకలెత్తగ జేయుము! మోదమలర!
యిత్తడిని పుత్తడిగ జేయుమింపు మీర!

గీ. ఇట్టి సువిశాల భారత మంతనాది
యీ మహా ప్రజలందఱు నిచటి ప్రకృతి
యణువణువు నాది యిచ్చటి యారిపోని
యమర సంస్కృతి యంతయు నాదటంచు!

గీ. గొప్ప నేను! నా దేశము గొప్ప యనుచు
గిరిని గీయుట పతనము గోరుకొనుటె
ఉన్నతోన్నత భావన నుర్విసంత
మొక్కటేయని దలపుము! మక్కువగను!

గీ. మార్గమధ్యమునందున మధురమైన
గొంతు మూగవోయినగూడ మఱలపచ్చు
కోకిలకు వోతె నీ గొంతు క్రొత్త పాట
మఱల బాడును మాధురి మమత జింద!

గీ. చివరదశ యందు గూడను జిత్తమాగి
పోవువేళను మాధవు దేవదేవు!
పిలుపు వచ్చిన యపుడును బ్రీతితోని
మాతృభూమిని దలపుము! మనసునందు!

గీ. చివటి కోరిక గోరుము! చిద్విలాసు
మఱల మానవ జన్మము మమతనిచ్చి
కొద్ది పాటకునిగ యిల విమలమైన
భరత భూమిని బుట్టగా భావకునిగ!

గీ. భారమది యెంతయో గలది! బరువుగలది!
సాధ్యమిదిగాదు మొరులకు చారు శీలి!
వగుట నీక జెప్పితిగావున నిర్వహించి!
మాతృఋణమును దీర్పుము! మమతదీర!

గీ. ఎందఱో దేశభక్తులు, నెన్ని విధము
లుగనో సేవ జేసిరి గాన జగతి ప్రజల
సేవజేయుము నీవును శ్రీలుగలుగు
పుణ్యభూమిని సేవింపు స్ఫూర్తితోను!

బాటసారి

ఖండిక

- గీ. పయన మెచ్చటి కంచును ప్రశ్నవేసి
యడుగ బోకుడు నన్నిటు నలత కలత
యంబరము దాటిపోవలె యఖిల జగతి!
వన్నె జిన్నెల గాంచగా వాంఛనాకు!
- గీ. నీలిగగనము నందున నిర్మలముగ
తారగానిల్చి సకలము సర్వస్పృష్టి!
కన్నులారగ జూడగ కాంక్షనాకు!
చిన్ని పాపగ నవ్వుచు జిందులేయ!
- గీ. మబ్బు మైదానముల యందు మనసు విరియ
బరుగులెత్తగ నాకొర్కి బడుచు లేచి!
ఎత్తుపల్లములందున యెగిరిదూకి!
సమతలంబుల జారగా సహజవాంఛ!
- గీ. చందమామను నేజేరి యందముగను
వెన్నెలంతయు నేద్రావి వేడ్కమీర
చిన్ని తారగ నేమారి వన్నెలెగయ!
కడలిలో నీడ గాంచగ కాంక్షనాకు!
- గీ. మెఱుపు కన్నెల జతగూడి మేనికాంతి
యందములుజింద యాకాశ మంతటయును!
దీప కళికకు వలె నేను దేజమలర
నిలిచిపోవగ నా కాంక్ష! నిర్మలముగ!

అంచ బారుల యందున యలరి జెలగి
బరుగు తెత్తగ నే గూడ బరపశించి!
వంపు సొంపుల దిరుగుచు వన్నెలొలుకు
తోరణమునందు జతగూడి దొలుకకోర్కె!

ధ్రువుని జుట్టెడి జుక్కల తోరణమున
సప్తఋషులును జనుచుండ చక్కనైన!
చుక్కగా నేను వెన్నంటి చోద్యముగను!
భక్తిపాటలు బాడగా బరమ వాంఛ!

ఇంద్ర ధనుసున రంగులు యేడుదొలుక
రంగురంగుల రమణీయ భంగులమర!
మంచిముత్యపు దండగా మంజులముగ
ఛవికి వ్రేలాడ నాకాంక్ష స్ఫూర్తి మెరయ!

సంజకాంతులు దూర్పున సహజరీతి
కుంకుమల రంగవల్లులు గూర్మిదనర!
మబ్బుతునకగ నేమారి మధురమైన
అందమైనట్టి బొమ్మగా నలరకోర్కె!

వేగు జుక్కయు బొడవగ విరియదూర్పు
కాంతిరేకలు దొలుకాడ గలతనొంది!
చీకటులు జారిపోవగ చిత్రముగను
పాలపిట్టగ నేమారి పలుక కాంక్ష!

అస్తమించెడి సూర్యుని యరుణకాంతి
కొలకులందున గుంకుమల్ లలితముగను!
కదిపివేసిన నీటిని గలువదీగె!
కదుపు యలవలె నేమార గలదుగోర్కె!

- గీ. అస్తమించిన రవిగని పస్తుపోయి
ముసుగువేయగ పద్మిని ముడుచుకొనిన
రేకలందున తుమ్మెద రీతిసుండి
విరహ గీతిని వినగోర్కి విపులరాత్రి!
- గీ. చంద్రకాంతులు నిండిన సాంద్ర నిశిని!
కలువలన్నియు విప్పారి కాంతిజింద!
మావికొమ్మను గూర్చుండి మధురముగను
కోకిలగ మారి కుహుయని గులుక కోర్కి!
- గీ. నెమ్మితన బించముసువిప్పి నేర్పుతోని
నల్లమబ్బుల గమిగాంచి నాట్యమాడ!
రాగలయతాళ యుక్తిని రమ్యమైన
పాట నేబాడ వాంచింతు బరవశముగ!
- గీ. కొండకోనల కుహుకుహు కూయటంచు
పాటబాడెడి కోయిల బరవశించి!
గండుకోయిల రీతిగ కంఠమెత్తి!
గొంతు గలుపగ నా కోర్కె కోసరి కోసరి!
- గీ. పచ్చి శృంగారమంతయు విచ్చునటుల
వలపు జంటలప్రేమలు వొలకబోయ!
పడవలాగెడి పల్లియ బడములోని
మధురభావమునై యుండ మనసు కోర్కి!
- గీ. ఆల గాచెడి బుడ్డోడి యచ్చమైన
పిల్లనంగ్రోవి పాటను శ్రీతిచింద!
రాగతాళము లయలతో రమ్యమైన
పాటబాడగ నా వాంచ బరమప్రీతి!

- గీ. నిర్మలంబైన నెలయేటి సీటియలల
మధుర శబ్దము ధ్వనియింప మంజులముగ!
తీయతీయని భావముల్ జేనెలొలుక
పాటబాడగ నా కోర్కె బరపించి!
- గీ. అలల యందున్న దేదియో యమరశక్తి
మనసు సృత్యము జేయును మాటలన్ని!
పాటగా రూపు గైకొను బరపించి
ఆత్మ యమరత్వమొందును యబ్బురముగ!
- గీ. చిన్నిమొగ్గగ తలయెత్తి చిగురులందు
రేకలను విప్పి పుష్పించి రేయిబవలు!
తావులను జింది భూమాత తనువునందు
నాత్మ నర్పించుకొను రీతి యలర కోర్కి
- గీ. కష్టముల జిక్కి కడివెడు గంటనీట!
అష్టకష్టములందున యలమఱించు!
దీనమానవు బ్రతుకున దీప్తి దొలకు
కాంతిరేఖగ కనిపింప కాంక్ష నాకు!
- గీ. ఆశలన్నియు యడుగంటి యలసి నొలసి
బ్రతుకు కోసము బయనించు బాటసారి!
కాటు జీకటి శ్రమ్మిన కాలరాత్రి
తూర్పు దొలిరేఖ మాదిరి దొలక కాంక్ష!
- గీ. గాఢనిద్రను దమసును కడకుద్రోసి
నిదుర మేల్కొనుమనుచును నిఖిల జనుల!
నూతనోత్సాహములతోని నూతమిచ్చు
కోడికూతగ మేల్కొల్పు కోర్కి నాకు!

- గీ. బ్రతుకు బరువును మోయగ బరువులేక
బాట దెలియని బ్రతుకుల బాధదీర్చి
ముందు కడుగిడ గమ్యము నందుకొనగ
దీపలేఖగ వెలుగును జూప కోర్కె!
- గీ. బ్రతుకు సుడులను దిరుగుచు బాధలందు!
దరిని జేరగ తపియించు దత్పరులను!
కంటినీటిని జేదుడిచి కమ్మనైన
మంచి మాటను మాటాడ మదినిగోర్కె!
- గీ. అల్లిబిల్లిగ దిరుగుచు నడవమైన
పాటబాడుచు దీయగ బరువులెత్తి!
తల్లిపాదాల కౌగిలి నల్లుకొనెడి
చిన్నిపాపల మువ్వనై చెంగ కాంక్ష!
- గీ. పరధారల యందున వన్నెలొలుక
వుడమి యంతయు దడియగ బులకరించి!
చిన్నపిల్లలు గట్టెడి చిత్రమయిన
యిసుకగూడుగ నే జింద నీప్పితంబు!
- గీ. పరధారల యందున హర్షమొలుక
నీటికాల్వలయందున నిర్మలముగ!
చిన్నపిల్లలు వొదిలేటి చిన్నిదైన
కాగితపు నీటి పడవనై కదల కోర్కె!
- గీ. పొగలయందున మరలలో బొగిలిబొగిలి!
సరుకునుత్పత్తి గావించి సంపదలను!
స్పృశన మొనరించు శ్రామిక జనులనుదుటి
స్వేద విందువునై ధర జింద కాంక్ష!

- గీ. చదువు రానట్టి యన్నల సరసజేరి
జ్ఞానదీపిక వెలిగించి జటిల మడచు
మాననీయుల మధురమౌ మాటలందు!
వర్ణమాలగ వెలయగ వాంఛ నాకు!
- గీ. ప్రజలమేలుకు దపియించి ప్రగతికొఱకు
ప్రాణముల నొడ్డి రక్తము పాఱఁదరి!
వీరుల సమాధులందున గారవముగ
తులసి మొక్కగ నేవెలసి దోలుక కోర్కె!
- గీ. పట్టువిడువని వీరుని ప్రగతి శీలి
యడుగు వెనుకకు వేచి ని యమలవ్రతుని!
కర్మవీరుని జతగూడి కలిసి మెలసి
ఆత్మ సహచరుగా నుండి యలర గోర్కి
- గీ. దూర పయనము గావించు దోడులేని
బాటసారిని దరిజేరి మాటబలికి!
ఆకలిని దీర్చి యాదర మొప్పనతని
సాగరంజగ నా కోర్కె సఖునివోలే!
- గీ. ఘామి బీటలువారగ బొలుపుదరిగి
ఆకసమువంక జూచెడి యవనిమాత!
ఉఱుము మెఱుపుల దోడుత నుర్వియదర
మేఘ మాలగ వర్షింప మేల్మివాంఛ!
- గీ. విరహ వేదన దపియించి వేయికనుల
కృష్ణగాంచగ శ్రీమురళి నిశ్చనముల!
వినగ వాంఛించు గోపిక విరహగీతి!
మధుర భక్తిని నే జింద మధుర కాంక్ష!

- గీ. స్వాతివానను గోరుచు సాదరమున
యాలు జిష్టులు నోశుల నట్టెదెరువ!
వర్షబిందువుగా కోర్కె వన్నెలోలుక
మంచి ముత్తెముగా మారు మహిమ జెలగి!
- గీ. నవవసంతము జగతిని నాట్యమాడ
చివురు బూవులు జిందగ బి తగతిని!
మావి కొమ్మను నేనొక్క మధువు జిందు
చిన్ని పూవుగ వెలయగ చిన్ని కోర్కె!
- గీ. నమసమాజము నిర్మింప నర్వజనుల
సుఖము సౌఖ్యము గొఱకునై శుభము గూర్చు!
క్రొత్త జగతిని నిర్మించు కోటిప్రజల
మధుర యుత్సాహ రేఖగా మనగవాంఛ!
- గీ. తల్లి యొడియందు నిద్రించి దస్మయముగ
చందమామయు దారలు నందమొప్పు
డికియలూపగ యానంద యూహదేలు!
పాప చిఱునవ్వుగా దేల బరగకాంక్ష!
- గీ. మంచిజేయగ యత్నించు మానవునకు
విఘ్నములు గల్గినను గూడ విమలమైన!
మనసు మారక యత్నించు మఱల మఱల
అట్టి సుజమనీ దీక్షగా నలర కోర్కె!
- గీ. యోగి మానప మందున రాగద్వేష
ములను దలపుకు రానీక మోదమునను!
చిత్తముల హరి పదముల జేర్చు భక్తి
అట్టి యేకాగ్రతను నేను నలర కాంక్ష!

౧౧. మనిషిలోనున్న మలినము మాపివైచి
సజ్జనత్వము బరిధుల సరసరీతి!
మించి దేవత్వమును నందు మంచి మనసు
దివ్యతత్త్వము నందున దేలకోర్కె!
౧౨. పాపపుణ్యము నీ భూమి బరగియుండు
చెడును ఎడనాడు! మించిని జేయమనుచు
కోవెలను మ్రోగు జయఘంట తూర్మిధ్వనుల
మనసు జేర్పగ నాకోర్కె మానితముగ!
౧౩. ఎన్నికష్టములొచ్చిన యెన్నిశ్రమలు
గలిగినను గూడ కష్టాల గడకుద్రోచి
పెదవి చిఱునప్పు జిందుచు కదముద్రొక్కు
మనిషి మోమున కాంతిగ మనగకోర్కె!
౧౪. సప్త స్వరముల బరగుచు సప్తరీతి
స్వర్గ ద్వారములనబడు సరిగమలను!
మనసు ధ్యానించు చుండెడి మాన్యవరుల
భక్తిసేవలు సేయిగ భవ్యకాంక్ష!
౧౫. ముక్తి ద్వారము జూపించి మోదమునను
భక్తి రక్తిని గలిగించి భవ్యమైన
చిత్తశాంతిని గలిగించి శ్రీజిందు
రాగ మందున నాదమై యూగ కాంక్ష!
౧౬. వెన్నెలందున నెలయేరు సన్నజాలు
అందముగ ధ్వని జేయుచు జిందులాడ
పూపుగా దేలిపోవుచు పొదల దరుల
మధురిమల జింద నా కాంక్ష! మంజులముగ!

గీ. చూరమేగెడి బధికుని తోడనుండి
 కొండ కోనల దాటించి కూర్మిదనర
 మంచిమాటల మనసును మధురిమలను
 పూలుబూయింప నా కోర్కె! బులకరింప!

గీ. యుద్ధ మేఘాల దొలగించి యున్నతముగ
 దేశదేశాల ప్రజలంత దీక్షనంది
 శాంతి గీతము బాడగ దిశలనన్ని
 మధురనాదము మార్కొగ మదురకాంక్ష!

గీ. లలిత గీతమునందున లాలితముగ
 మధుర పదముల కూర్పులో మంజులముగ
 తోలుకు భావము నేనొదు విలసితముగ
 పీనులకు విందు నొసగుచు విమల రుచుల!

గీ. మంగళంబగు బుడమికి మంగళంబు
 మంగళంబగు జనులకు మహితశక్తి
 సమసమాజము మమతయు సరసరీతి
 శాంతి వర్ణిల్లుగాత! యీ సకలమునకు!

సంపూర్తి

ALL NO
 25285

శంశ. శశి
 DLR

రు. 20-00.